

Ὁ ὉΣΙΟΥΣ ΓΡΗΓΌΡΙΟΣ

Ὁ ὉΣΙΟΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΟΝΗΣ
ΟΣΙΟΥ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β΄ ΕΤΟΣ 2009 ΑΡΙΘΜ. 34

Εἰς δόξαν τοῦ ἐν Τριάδι Θεοῦ καὶ τῆς Ὑπεραγίας Δεσποίνης
ἡμῶν Θεοτόκου, Ἐφόρου τοῦ Ἀγωνίου Ὄρους. Εἰς κοι-
νήν ἀπάντων τῶν Ὁρθοδόξων ὠφέλειαν.

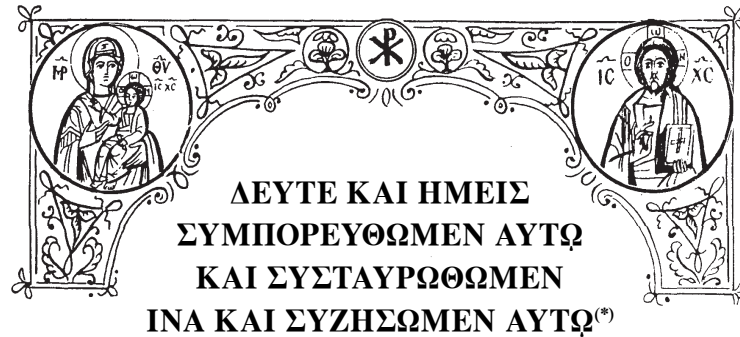
* * *

Περιέχει κείμενα ὀρθοδόξου δογματικῆς καὶ ἠθικῆς διδασκα-
λίας, ὡς καὶ κείμενα περὶ ὀρθοδόξου Μοναχισμοῦ, νήψεως
καὶ νοερᾶς προσευχῆς, κατὰ τὴν ἐν Ἁγίῳ Ὄρει παράδοσιν,
δι' ὧν ἡ καρδιά τοῦ Χριστιανοῦ κατανύσσεται καὶ ἔρχεται
εἰς πόθον Χριστοῦ.

* * *

Δαπάνη καὶ προνοία τῆς Ἱερᾶς ταύτης Μονῆς καὶ συνεργα-
σία καὶ ἐτέρων εὐλαβῶν λογίων Πατέρων.

*Σεβ. Μητροπολίτου Προικοννήσου
κ. κ. Ίωσήφ*

ΜΕΡΟΣ 2ον

Μεγάλη Πέμπτη

Μᾶς ἀξίωσε ὁ Θεός νά φθάσουμε στήν Ἁγία καί Μεγάλη Πέμπτη, τήν μακρά Πέμπτη, ὅπως τήν λέει ἡ ὑμνολογία. Ἄν πάρουμε τήν ἀκροστοιχίδα τοῦ Κανόνος ὁ ὁποῖος ψάλλεται, λέει: «Τῇ μακρᾷ Πέμπτη, μακρόν ὕμνον ἐξάδω». Εἶναι ὁ μεγαλύτερος Κανόνας πού ἔχουμε ψάλλει μέχρι στιγμῆς, τήν Ἁγία καί Μεγάλη Ἑβδομάδα. Ὁ ἄλλος τόσο μεγάλος θά εἶναι τοῦ Ἁγίου καί Μεγάλου Σαββάτου.

Ἡμέρα πανσεβάσμια, στήν ὁποία ἡ Ἐκκλησία προβάλλει ἐνώπιόν μας τέσσερα πράγματα: Τό ἓνα εἶναι ὁ

(*) Ὁμιλία τοῦ Σεβασμιωτάτου (ὡς πρ. Νέας Ζηλανδίας ἀκόμη) εἰς τήν Τράπεζαν τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Μονῆς κατά τήν Μεγάλη Ἑβδομάδα τοῦ ἔτους 2008.

Μυστικός Δείπνος. Τό δεύτερο είναι ὁ Ἱερός Νιπτήρας. Τό τρίτο είναι ἡ προδοσία τοῦ Ἰούδα καί τό τέταρτο εἶναι ἡ ὑπερφυῆς προσευχή τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Τό θέμα τῆς προδοσίας ἀρχίσαμε ἀπό χθές νά τό ἀκοῦμε ἀπό μακρῶς λίγο. Τήν ὥρα πού ἡ πόρνη ἄπλωνε τούς πλοκάμους της νά σκουπίση τά πόδια τοῦ Χριστοῦ, τά ὁποῖα εἶχε πλύνει πρωτίστως μέ τά δάκρυά της καί δευτερευόντως μέ τό πολύτιμο μύρο πού εἶχε ἀγοράσει, ὁ μαθητής ὁ ἀγαπημένος, ὁ εὐνοημένος, ὁ τιμημένος ἰδιαίτερα μέ ὑπεύθυνο ὑπόρρημα μέσα στήν ἱερή δωδεκάδα, ἄπλωνε τά χέρια του νά λάβῃ ἀργύρια, μέ τά ὁποῖα θά ἐπωλοῦσε τόν «Ἀτίμητον». Ἡ εἰδωλολατρία τῆς πλεονεξίας τόν ὀδήγησε στό νά ἀποπτύσῃ, νά ἀπεμπολήσῃ τόν ἴδιο τόν Διδάσκαλό του, τόν Πατέρα του, τόν Κύριο καί Θεό του. Ἡ μία φωτιζότανε, ἐτοῦτος σκοτιζότανε. Καί τό δυστύχημα εἶναι ὅτι μετά ἀπό μία τέτοια πτώσι, δέν ἀκολούθησε μετάνοια!

Καί ὁ Πέτρος ἔπεσε. Ἀρνήθηκε τρεῖς φορές τόν Χριστό: “Δέν Τόν ξέρω! Δέν Τόν ἄκουσα! Τό ὀρκίζομαι! Ἀνάθεμά μου, ἄν σᾶς λέω ψέμματα. Οὔτε πού Τόν ἄκουσα τόν ἄνθρωπο!”. Μεγάλη πτώσις! Ἀλλά στήν περίπτωσι τοῦ Πέτρου ἀκολούθησε τό: «καί ἐξεληθὼν ἔξω, ἔκλαυσε πικρῶς!» Ἀκολούθησε ἡ μετάνοια, ἡ ὁποία ἀποκατέστησε τά πράγματα, ὅχι ἀπλῶς ὅπως ἦταν προηγουμένως, ἀλλά ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ καί ἡ φιλανθρωπία Του εἶναι τέτοια, πού ἔδωσε ἀκόμη περισσότερες εὐλογίες καί πε-

ρισσότερες χάρες στόν πρὸς στιγμὴν ἐκπεσόντα Ἀπόστολο.

Στήν περίπτωσι τοῦ Ἰούδα ὅμως εἶχαμε τά χειρότερα. Ἀπλῶς «μετεμελήθη», λέει τό ἱερό Εὐαγγέλιο. Εἶπε: “Βρέ τόν ἠλίθιο! Τί ἔκανα!”. Ὅχι μέ τήν ἔννοια ὅτι πόνεσε ἡ ψυχὴ του γι’ αὐτό πού ἔκανε, ἀλλά ὅτι δέν εἶχε κάτι καλύτερο ἀποτέλεσμα, δηλαδή κάποιον διάφορο καλύτερο, φαντάζομαι. Τόν ἔκαιγε ἀπό τήν μιά μεριά ἡ συνείδησις, ἀλλά δέν μποροῦσε νά πῆ καί τό συγγνώμη. Δέν ἐννοοῦσε νά πῆ τό «εὐλόγησον!». Ἐδῶ εἶναι ἡ μεγάλη κατεργαριά τοῦ διαβόλου. Ὅταν μᾶς βάζῃ καί κάνουμε ὁποιαδήποτε ἁμαρτία, μέχρις ἐδῶ εἶναι ἀνθρώπινο. Ὅμως τό νά ἐπιμένουμε ἐκεῖ καί νά μὴ λέμε τό «εὐλόγησον!», νά μὴ λέμε τό “συγγνώμη, ἥμαρτον, ἐλέησέ με Θεέ μου!” εἶναι δαιμονικό. Καί μεῖς οἱ κληρικοί στήν Ἐκκλησία καί οἱ μοναχοὶ στόν Γέροντα. Καί μετὰξὺ μας, αὐτό τό «εὐλόγησον» εἶναι τό μόνο πού δέν μπορεῖ νά πῆ ὁ διάβολος. Τό «συγγνώμη» εἶναι τό μόνο πού δέν διανοεῖται νά βγῆ ποτέ ἀπό τό στόμα του. Καί ὁ Ἰούδας ταυτίστηκε μέ τόν διάβολο. Οὔτε κἂν πέρασε ἀπό τό μυαλό του λογισμὸς πραγματικῆς μετανοίας, νά πάῃ νά πῆ: “Κύριε, ἥμαρτον. Τάκαμα θάλασσα. Περισσότερο ἀπὸ κεῖ πού πῆγα, δέν μπορεῖ νά πάῃ κανεῖς!”. Ἄντ’ αὐτοῦ, ἔκανε τήν ἀκόμη μεγαλύτερη ἁμαρτία. Τήν βλασφημία κατὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Τήν αὐτοκτονία! Διότι ἡ αὐτοκτονία εἶναι μία βλασφημία κατὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ὅποιος αὐτοκτονεῖ λέγει μέσα του:

“δέν πιστεύω ὅτι μέ περιμένει κόλασις· δέν πιστεύω ὅτι ὑπάρχει ἔλεος γιά μένα· διαγράφω τά πάντα μετά τόν θάνατο καί πάω καί δίνω τήν ψυχή μου στόν σατανᾶ”. Αὐτό ἔκανε ὁ Ἰούδας. Τό ἀκόμη χειρότερο.

Νά παρακαλοῦμε καί νά δεόμεθα τοῦ Κυρίου, οὔτε ἀπό μακρῶν νά μήν εἶναι ἡ μερίς μας μετά τοῦ προδότου Ἰούδα. Ἀλλά γιά νά γίνῃ αὐτό, δέν φθάνει μόνον ἡ Χάρις τοῦ Θεοῦ, χρειάζεται καί ὁ ἀγώνας ὁ δικός μας. Πρῶτον μέν νά ἀποβάλωμε τό πάθος τῆς πλεονεξίας, ἢ μᾶλλον νά τό μεταμορφώσωμε σέ πλεονεξία τῆς ἀρετῆς, πλεονεξία τῶν δακρῶν τῆς μετανοίας, πλεονεξία τῆς καθαρᾶς προσευχῆς! Νά φύγωμε ἀπό τήν πλεονεξία στά ὑλικά ἀγαθά, νά μήν ὑπάρχη οὔτε ἀπό μακρῶν ὁ κίνδυνος αὐτά νά γίνουν εἶδωλο καί νά μᾶς κρύψουν τόν Χριστό ἀπό μπροστά μας. Καί τό δεύτερο, νά ἀσκούμεθα καθημερινῶς στό «εὐλόγησον!», στήν διαρκῆ μετάνοια, στήν ἐκζήτησι τῆς συγγνώμης.

Φιλάνθρωπος ὁ Θεός! Τόβαζε κανενός ὁ νοῦς ὅτι ὁ Πέτρος, ὁ ἀγαπημένος, ὁ κορυφαῖος, πού τόν ἀνέβασε μέχρι τό Θαβώρ καί εἶδε τό ἄκτιστο Φῶς τῆς Μεταμορφώσεως, εἶδε τήν δόξα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἄκουσε τήν φωνή τοῦ Πατρός, τά ἔζησε ὅλα, θᾶλεγε: “Οὔτε πού Τόν ξέρω”; Καί ὅμως, πόση ἀγάπη! Καί στό τέλος μετά τήν Ἀνάστασι τόν ρώτησε τρεῖς φορές ἐάν Τόν ἀγαπᾶ. Ὅχι γιατί δέν ἤξερε ἐάν τόν ἀγαπᾶ, ἀλλά γιά νά κλείσῃ τά στόματα ὁποιοῦδήποτε ἄλλου στό μέλλον θά ἀμφισβητοῦσε ἐνδεχομένως τά αἰσθήματα τοῦ Πέτρου ἀπέ-

ναντι στόν Χριστό, καί τοῦ ἔδωσε, τί μεγαλύτερο δῶρο! «βόσκει τά πρόβατά μου», «ποιόμινε τά ἄρνια μου», «ποιόμινε τήν ἐκλογάδα μου». Τοῦ ἔδωσε τήν διαποίμανσι τήν ἀποστολική.

Καί ἐμεῖς λοιπόν μακρῶν ἀπό τήν πλεονεξία, γαντζωμένοι ἀπό τό “εὐλόγησον”, τό “συγγνώμη”, τό “ἡμαρτον”.

Τό γεγονός ὅτι ἡ Μεγάλη Πέμπτη εἶναι ἡ ἡμέρα κατά τήν ὁποία παραδοσιακά ὅλος ὁ Ὁρθόδοξος κόσμος προσέρχεται νά μεταλάβῃ τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων, ὀφείλεται στό γεγονός ὅτι σήμερα ἔγινε ἡ παράδοσις τοῦ φρικτοῦ μυστηρίου τῆς Εὐχαριστίας κατά τόν Μυστικό Δεῖπνο. Ἐκεῖ ὁ Χριστός, ἐν ὄψει τοῦ Πάσχα τοῦ ἐβραϊκοῦ, σέ ἓνα ἀπό τά προηγούμενα (ἄχι στό τελευταῖο τελικό συμπόσιο τοῦ ἐβραϊκοῦ Πάσχα πού ἔθθαν τόν ἀμνό τόν ἐνιαύσιο) ἔφαγε μέ τούς μαθητάς Του καί ἀφοῦ πῆρε ψωμί στά χέρια Του, εὐχαρίστησε, τό εὐλόγησε, καί τούς τῶδωσε λέγοντάς τους: «Λάβετε, φάγετε, τοῦτό ἐστι τό σῶμά μου». Αὐτό εἶναι τό σῶμα μου, πού σᾶς δίνω αὐτήν τήν στιγμή, τό ὁποῖο κλάται, «τό ὑπέρ ὑμῶν κλώμενον» (τό ρῆμα εἶναι κλάω-κλώ, ἀπό κεί πού βγαίνει καί ἡ λέξις τῶν μαθηματικῶν: τά κλάσματα, ὅπως καί ἡ ἀρτοκλασία: ἡ κλάσις τοῦ ἄρτου, κόβουμε τούς ἄρτους καί τούς μοιράζουμε), γιά πολλούς, γιά ὅσους θέλουν νά σωθοῦν. Κατόπιν πῆρε ἓνα ποτήρι κρασί, τό εὐλόγησε, εὐχαρίστησε τόν Οὐράνιο Πατέρα καί τό πρόσφερε στούς μαθητάς Του λέγοντας: «Πίετε

ἐξ αὐτοῦ πάντες, τοῦτό ἐστι τό αἷμά μου, τό ὑπέρ ὑμῶν καί πολλῶν ἐκχυνόμενον εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν». Νά! τό μυστήριο τῆς Θείας Εὐχαριστίας!

Πολλές φορές καί κατ' ἐπανάληψιν ἀναφέρθηκε στήν Γραφή ὅτι Αὐτός εἶναι «ὁ Ἄρτος τῆς Ζωῆς», «ὁ ἐκ τοῦ Οὐρανοῦ καταβάς». Καί πάνω στόν Σταυρό ἔρρευσε τό ἅγιο αἷμα Του, τό ὁποῖο ἔγινε τό «καινόν πόμα», τό καινούριο πιτό, στό ὁποῖο θά μᾶς καλέση ὁ θεσπέσιος ἱερός Δαμασκηνός τήν νύκτα τῆς Ἀναστάσεως: «Δεῦτε πόμα πίνωμεν καινόν, οὐκ ἐκ πέτρας ἀγόνου τερατουργούμενον», (ὄχι μέ τό θαῦμα ποῦκανε ὁ Μωϋσῆς στά παλιά τά χρόνια, σ' ἓνα ἄγονο βράχο, κι ἔδωσε νερό σύνηθες, φυσικό νερό νά πιοῦνε, ἀλλά εἶναι ἄλλου εἴδους πόμα αὐτό, εἶναι τό ποτό τῆς Ζωῆς, τό ὁποῖο ἔρρευσε ἀπό τήν ἄχραντον πλευράν καί ἀπό τίς πληγές στά χέρια καί στά πόδια τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ).

Ἀπό τότε ἡ Εὐχαριστία συνιστᾷ τήν Ἐκκλησία. Γιά νά ζήσουμε τό γεγονός τῆς Ἐκκλησίας, κάνουμε τήν Λειτουργία. Καί ὅπως μαζεύτηκε τό σιτάρι σπυρί-σπυρί ἀπό κάθε γωνιά τοῦ χωραφιοῦ καί ἀλέστηκε κι ἔγινε τό ψωμί, ἔτσι μαζεύομαστε καί μεῖς ἕνας-ἕνας ἀπό κάθε γωνιά, γύρω ἀπό τόν προεστῶτα τῆς Εὐχαριστίας, καί ἀντιγράφοντας τήν πρακτική τοῦ Χριστοῦ, κατά τήν ἐντολή Του: «Τοῦτο ποιεῖτε εἰς τήν ἐμὴν ἀνάμνησιν» (αὐτό νά κάνετε γιά νά μέ θυμᾶσθε), «καί ὅσες φορές θά τρῶτε αὐτόν τόν ἄρτο καί θά πίνετε αὐτό τό κρασί,

θά καταγγέλλετε καί θά μαρτυρῆτε τήν Ἀνάστασί μου, τήν ἀλήθεια τῆς Θεότητός μου», κι ἐμεῖς συναζόμεστε καί κάνουμε τήν Λειτουργία, καί ἔτσι συνιστοῦμε τήν Ἐκκλησία. Καί εἴμαστε ὅλοι καλεσμένοι νά μετάσχουμε αὐτῆς τῆς ἀθανάτου τραπέζης, ἀλλά ὑπό προϋποθέσεις. Ὅχι ἀπαράσκευοι, ὄχι ἀκάθαρτοι, ὄχι ἀμετανόητοι ὅπως ὁ Ἰούδας.

Λέει ἓνα πικρό λόγο, ἀλλά δυστυχῶς ἀληθινό, ὁ ἀπόστολος Παῦλος: «Ἀνάμεσά σας, λέει, ὑπάρχουν ἕνα σωρό ἄρρωστοι καί πεθαίνει πολὺς κόσμος. Καί αὐτό, γιατί κοινωνεῖτε ἀναξίως», «ἐσθίετε καί πίνετε ἀναξίως». Εἶναι πῦρ καταναλίσκον ἢ θεία Κοινωνία. Καί ἢ θά καταναλώση τίς ἁμαρτίες μας, ἐάν προσερχόμαστε ἐν μετανοίᾳ καί τακτοποιημένοι, ἢ θά καταναλώση καί θά ἀφανίση ἐμᾶς τοὺς ἴδιους. Χρειάζονται λοιπόν προϋποθέσεις, καί ὄχι νά τήν περνᾷ κανεῖς ὅτι εἶναι ὁ πρωϊνός καφές πού πρέπει νά πᾶμε νά τόν πιοῦμε, ἐπειδὴ ἔτσι συνηθίζουμε καί ἔτσι λέει τό πρωτόκολλο τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἢ τῆς ἔθιμο τῆς ἡμέρας καί οὕτω καθ' ἕξης. Λέγει ὁ ἱερός Χρυσόστομος: «Τόν ἄξιο δέν τόν κάνει ἡ ἡμέρα, ἀλλά αὐτός ὁ ὁποῖος εἶναι ἄξιος, ὁποιαδήποτε ἡμέρα ἔχει ἑορτή, ἔχει Πάσχα, ἔχει Χριστούγεννα». Ἐπειδὴ εἶναι ἔτοιμος καί κοινωνεῖ ἀξίως.

Ὅσον ἀφορᾷ τήν προσευχή, τί νά πῶ ἐγώ σέ σᾶς, οἱ ὁποῖοι εἴσθε οἱ βιοῦντες τό μέγα μυστήριο τῆς προσευχῆς; Εἴσθε οἱ καλλιεργηταί τῆς νοερᾶς καί μονολογίου προσευχῆς. Εἴσθε ἐσεῖς, οἱ ὁποῖοι ἀγωνίζεσθε νά

τηρήτε τό «ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε» τοῦ ἀποστόλου Παύλου. Μόνο γιά τούς ἀδελφούς μας τούς προσκνητάς νά πῶ, ὅτι ὁ Χριστός μᾶς ἔδωσε ὑπόδειγμα προσευχῆς, καί μάλιστα μέ αὐτή τήν προσευχή τήν ἐναγώνιο κατά τήν ἀνθρωπίνη Του φύσι.

Ἡ ἀγωνία ἦταν στήν ἀνθρωπίνη φύσι Του, γιά νά μὴν περάση κανενός ἡ ἰδέα, ὅπως ἀργότερα στούς μονοφυσίτες, ὅτι ἦταν κατά δόκησιν ἄνθρωπος καί ὄχι τέλειος ἄνθρωπος. Γι' αὐτό ἐφάνη ἡ ἀγωνία κι ἔσταξε ὁ ἰδρώτας ὡς θρόμβοι αἵματος ἀπό τό μέτωπό Του. Ἦταν ἡ ἀνθρωπίνη φύσις, ἡ ὁποία ἐβεβαίωσε τήν ἀλήθειά της ἐκείνη τήν στιγμή, καί ὄχι βεβαίως ἡ θεία φύσις, ἡ ὁποία οὐδέποτε εἶχε καμμία ἀγωνία, διότι εἶναι ἀπαθῆς ὁ Θεός, καί οὐδέποτε εἶχε καμμία ἐπιφύλαξι στό νά πῆ τό ποτήριο τό ὁποῖο ἔδωσε ὁ Πατέρας, τό νά ἀναδεχθῆ δηλαδή τόν Σταυρό, τό Πάθος, τόν Θάνατο γιά τήν σωτηρία τῶν ἀδελφῶν Του, τήν σωτηρία τοῦ κόσμου.

Ἀλλά μᾶς ἔδωσε ὑπόδειγμα προσευχῆς. Νά θυμίσω μόνον ἓνα λόγο τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου, ἄν δέν κάνω λάθος: «μνημονευτέον Θεοῦ μᾶλλον ἢ ἀναπνευστέον» (Εἶναι μεγαλύτερη ἀνάγκη νά προσεύχεσαι καί νά ἐπικαλῆσαι τό ὄνομα τοῦ Θεοῦ ἀπό τό νά ἀναπνῆς). Πόση ὥρα μπορεῖ νά μείνη κανεῖς χωρίς νά ἀναπνῆς; Νά κλείση τήν μύτη του, νά μὴν παίρνη μέσα ὀξυγόνο; Κάποια λεπτά ἀντέχει τό σῶμα ἀπό τήν λεγομένη ἄδηλη ἀναπνοή, τό ὀξυγόνο πού εἰσπράττει μέσα ἀπό τούς πόρους τοῦ σώματος. Ἀλλά πόσο; Μετά πεθαίνει

ὁ ἄνθρωπος. Πόσο θ' ἀντέξῃ ὁ ἄνθρωπος, ἡ ψυχή, χωρίς τήν προσευχή; Ἔχουμε μεγαλύτερη ἀνάγκη ἀπό τήν προσευχή παρά ἀπό τό ὀξυγόνο. Ὁ ἄνθρωπος ὁ ὁποῖος ἀπεκόπη ἀπό τήν προσευχή καί σταμάτησε νά μνημονεύῃ τοῦ ὀνόματος τοῦ Θεοῦ εἶναι νεκρός! Αὐτός εἶναι γιά μνημόσυνα μέ πλερέζες καί γιά κλάματα καί θρήνους ἄνευ παραμυθίας. Ἡ προσευχή εἶναι αὐτή ἡ ὁποία δείχνει ὅτι ἡ καρδιά ἀπό μέσα κτυπᾷ. Ὅτι ὑπάρχει ζωή, ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶναι ζωντανός.

Δέν θέλω νά σᾶς κουράσω περισσότερο. Μᾶς τά εἶπε τόσο ὠραία ἡ ἀκολουθία. Θά μᾶς τά πῆ περισσότερο ἡ μεγάλη ἀκολουθία τῆς ἀγρυπνίας τό βράδυ, τῶν Ἀχράντων Παθῶν, στήν ὁποία ἄς ἔχουμε τεταμένη τήν προσοχή μας καί ἄς ἀφήσουμε ἀνοιχτά τά χέρια τοῦ Θεοῦ νά δουλέψῃ ἡ Χάρις Του μέσα μας αὐτές τίς ἡμέρες τοῦ Ἀχράντου Πάθους τήν σωτηρία μας, ὅπως Ἐκεῖνος ξέρει καί κατά τό ποσοστό στό ὁποῖο ἔχουμε ἐτοιμασθῆ καί εἴμαστε δεκτικοί ὅλοι μας. Σᾶς εὐχαριστῶ γιά τήν ὑπομονή σας.

Μέγα Σάββατο

Ὁ σεβαστός Γέροντας:

Θά παρακαλέσουμε τόν Σεβασμιώτατο, μιά καί ηὐχέθη στήν Θεία Λειτουργία γιά νά καταρτίσῃ ὁ Κύριος τήν ἄμπελον ταύτην, νά εἴπῃ λόγον καταρτισμοῦ μας, τῆς ἐν Γρηγορίῳ ἀμπέλου τοῦ Κυρίου, μήπως τυχόν καί

εὐρεθῶμεν ξερά κλαδιά καί μᾶς κόψη ὁ Γεωργός ὁ Οὐράνιος.

Ὁ Σεβασμιώτατος:

Εὐχαριστῶ πολύ, καί μέ τήν εὐχή σας, πολυσέβαστε Γέροντα, ἄν καί πιστεύω ὅτι τά καλύτερα κηρύγματα εἶναι ἡ Ἀκολουθία. Ἡ Ἀκολουθία ἤδη μᾶς ἔδωσε ὄχι μόνον ὅλη τήν Χάρι ἀλλά καί ὅλη τήν χαρά, τόν καταρτισμό τοῦ νοήματος τῶν Ἁγίων Ἡμερῶν. Ἀξιωθήκαμε νά προχωρήσουμε λειτουργικῶς μαζί μέ τόν Κύριο ἀπό τόν κῆπο τῆς Γεθσημανῆ μέχρι τόν φρικτό Γολγοθᾶ καί μέχρι τόν ζωηφόρο καί ζωοδόχο Τάφο, τόν ξένο Τάφο, στόν ὁποῖο φιλοξενήθηκε τριήμερος. Σημειῶνω, αὐτόν τόν ξένο Τάφο, γιατί ὁ Κύριος ἦλθε «εἰς τά ἴδια καί οἱ ἴδιοι Αὐτόν οὐκ ἐδέχθησαν», ἦλθε στούς δικούς Του καί οἱ δικοί Του δέν Τοῦ ἀνοίξανε καί ἔμεινε διά βίου ἕνας ξένος. Ξένος γιά τόν κόσμο, τόν ὁποῖο ἐδημιούργησε. Ξένος γιά τόν λαό τόν περιούσιο, τόν ἠγαπημένο. Ξένος ὡς τόν θάνατό Του, πού δέν βρέθηκε οὔτε ἕνας τάφος νά ἀνήκη στόν ἴδιο γιά νά Τόν δεχθῆ, ἀλλά φιλοξενήθηκε στόν τάφο τοῦ δικαίου Ἰωσήφ τοῦ Ἀριμαθαίου.

Σήμερα ὁ Κύριος ἔχει κατεβῆ στά ταμεῖα τοῦ Ἄδου. Λέγει ὁ ἀπόστολος Πέτρος, ὅτι ἐκεῖ κατέβηκε «ἵνα καί τοῖς ἐν φυλακῇ πνεύμασι κηρύξῃ». Κατέβηκε μέχρι τά ἀμειδῆ βασιλεία τοῦ θανάτου, τά σκοτεινά, ὅπου δέν ὑπάρχει χαμόγελο ποτέ, νά ἀναζητήσῃ παγγενῆ τόν Ἀδάμ, ὅλη τήν ἀνθρωπότητα, ἀπό τοῦ Ἀδάμ καί τῆς Εὕας μέχρι καί ἐκείνων πού εἶχαν ἀποθάνει ὡς τήν ὥρα ἐκεί-

νη. Κατέβηκε μέχρι τήν Κόλασι καί ἐφώτισε τήν Κόλασι, καί μέ τήν παρουσία Του ἡ Κόλασις ἔγινε Παράδεισος, καί τά πνεύματα τά κεκοιμημένα τῶν δικαίων πού εἶχαν ξεροσταλιάσει ἀπό τήν προσδοκία Του καί ἀπό τήν λαχτάρα Του καί ἀπό τόν πόθο τῆς λυτρώσεως, τῆς ζωῆς, τοῦ φωτός, τῆς χαρᾶς, ἐσκίρτησαν καί ἀγαλλιάσαν.

Ὅσο ὁ διάβολος ἐπικραίνεται μαζί μέ τό βασίλειό του, δεχόμενος μέσα σ' αὐτό τό βασίλειο τήν παρουσία τοῦ Νικητοῦ τῆς ζωῆς, τόσο τά πνεύματα τῶν κεκοιμημένων Ἁγίων καί Δικαίων ἐχαίρονταν, εὐφραίνονταν, ἀγάλλονταν, ἔσπευδαν νά δεχθοῦν τόν ζωοπάρχο ἀσπασμό, τόν ὁποῖο τοὺς ἔδιδε ὁ Κατελθών εἰς τόν Ἄδη, γιά νά σώσῃ μέχρις ἐκεῖ τόν ἄνθρωπο. Καί μετά ἀπό τήν Ἀνάστασι τοῦ Χριστοῦ «πολλά σώματα τῶν κεκοιμημένων» ἐκείνων Ἁγίων ἀναστήθηκαν καί μπῆκαν στήν ἀγία πόλι τῶν Ἱεροσολύμων καί ἐφανισθήκανε σέ πολλούς. Αὐτό σημαίνει ὅτι ἐπέτρεψε ὁ Θεός νά γίνῃ μία μερική ἀνάστασις, ὄχι ὅλων τῶν ἀνθρώπων ἀλλά μερικῶν προσφάτως κεκοιμημένων. Ἀνθρώπων, δηλαδή, οἱ ὁποῖοι εἶχαν λίγο καιρό, λίγα χρόνια, ἄν θέλετε, πεθάνει, καί τοὺς θυμόντουσαν, τοὺς ξέρανε. Μπορεῖ νά εἶχαν πεθάνει πρὶν 20 χρόνια, ἀλλά ὑπῆρχαν τόσοι ἄνθρωποι γύρω, οἱ ὁποῖοι θυμόντουσαν ὅτι ὁ Ἡσαΐας ἐκεῖνος, ὁ Ἰακώβ ἐκεῖνος, ὁ Ζαχαρίας ἐκεῖνος, ἡ Ἐσθήρ ἐκεῖνη, ἦταν ὁ γείτονας πού ἔμενε δίπλα, ἦταν ὁ φίλος μας, ἦταν ὁ παππούς μας, ἦταν ὁ θεῖος μας, ἡ μάνα μας,

ὁ πατέρας μας, ὁ μέγας μας ἀδελφός. Ἦταν εὐκόλο νά τοὺς ἀναγνωρίσουν, καί ἐπέτρεψε ὁ Θεός νά γίνη αὐτό τό μέγαλο θαῦμα, γιά νά μήν ὑπάρξῃ τό παραμικρό περιθώριο ἀμφισβητήσεως ποτέ, ὄχι μόνον τῆς δικῆς Του Ἀναστάσεως, ἀλλά καί τῆς καθολικῆς ἀναστάσεως ὅλων τῶν νεκρῶν.

Πιστεύω ὅτι δέν τόν πολυαπασχολεῖ τόν Χριστό, ὅσον ἀφορᾷ τόν ἴδιο, ἄν πιστέψουμε ἢ δέν πιστέψουμε στήν Ἀνάστασι Του. Δέν ἔχει νά χάσῃ ἢ νά κερδίσῃ τίποτε. Τόν ἀπασχολεῖ καί τόν πολυαπασχολεῖ ὅμως, ἐάν δέν πιστέψουμε, διότι ἐμεῖς χανόμεστε, ἐμεῖς μένουμε ἔξω ἀπό τήν Ἄμπελο. Μένουμε ξερά κλήματα, τά ὅποια πρόκειται νά κατακαοῦν στό μῆ σβεννύμενον ποτέ πῦρ τῆς Κολάσεως. Αὐτό τόν ἐνδιαφέρει. Νά μή χαθοῦμε. Εἰ δ' ἄλλως εἴτε πιστέψουμε εἴτε δέν πιστέψουμε οὔτε δόξα τοῦ προσθέτουμε οὔτε χάρι τοῦ ἀφαιροῦμε, οὔτε τίποτε. Ἀλλά γιά νά πιστέψουμε καί τήν Ἀνάστασι τήν δική Του καί τήν προσδοκωμένη ἀνάστασι ὅλων ἡμῶν κατά τήν ἡμέρα τῆς Κρίσεως, κατά τήν ὁποία θά σημάνη ἡ σάλπιγγα ἡ ἀρχαγγελική καί θά μᾶς καλέσῃ. Καί θά δώσῃ ἡ γῆ πίσω ὅ,τι εἶχε λάβει, τό χῶμα θά ἀποδώσῃ τό σῶμα, ἡ φωτιά ὅ,τι εἶχε καταλύσει, ἡ θάλασσα ὅ,τι εἶχε καταπιεῖ, τά ζῶα ὅ,τι εἶχαν κατασπαράξῃ. Θά ἀποδοθοῦν πίσω τά σώματα καί ἐνωμένα μέ τήν ψυχή θά ἀναστηθοῦν. Διότι ἡ ψυχή ἄπαξ καί ἐγενήθη δέν ἀποθνήσκει. Ἄλλος εἶναι ὁ θάνατος τῆς ψυχῆς.

Ἡ ψυχή δέν πρόκειται ποτέ νά χάσῃ τήν αἴσθησι τοῦ εἶναι, ὅτι δηλαδή ὑπάρχει, ἀλλά ἔχει δύο δυνατότητες. Ἐκεῖνο τό εἶναι νά τό νιώθῃ ὡς “εὔ εἶναι” ἢ νά τό νιώθῃ ὡς “φεῦ εἶναι”. Λέγει ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς, ὅτι ὅλοι βλέπουν τόν Θεό. Ὅλοι θά βλέπουν τό ἄκτιστο Φῶς τῆς θεότητος, ἀλλά οἱ μισοί θά χαίρωνται, θά ἀγάλλωνται, θά εὐφραίνωνται, θά πανηγυρίζουν, θά λένε: “εὔ, εὔ, εὔ, τί ὠραῖα, τί καλά, τί εὐχάριστα, τί χαρά εἶναι αὐτή!”. Οἱ ἄλλοι μισοί θά καταφλέγωνται, θά κατακαίωνται, θά πάσχουν, θά ὑποφέρουν, θά λένε: “φεῦ, φεῦ, φεῦ!” Δηλαδή: “ὄχ ἀλλοίμονο, ὄχ ἀλλοίμονο, ὄ συμφορά μου!” Εἶναι εὐκόλο νά τό συλλάβουμε λίγο καί ἀπό μακριά: Ὅλοι μας περνᾶμε κατά καιρούς μία ἀπλή γρίπη, μία ἴωσι. Ὅταν ἔχουμε γρίπη ἢ ἴωσι καί βγοῦμε ἔξω στόν ἥλιο, δέν ἀντέχουμε στόν ἥλιο. Ἀρχίζουμε καί φταρνίζομαστε καί βήχουμε καί τρέχουν τά μάτια μας καί ἔρχεται ρινικός κατάρρους, συνάχι, ὅλα αὐτά, καί τρέμουμε καί λέμε: “ἀμάν, τό γρηγορώτερο νά πάω νά κλεισθῶ μέσα νά μή μέ βλέπῃ ὁ ἥλιος”. Ὁ ἄλλος ἀπό δίπλα πού εἶναι ὑγιής χαίρεται καί λέει: “ἄ! δόξα σοι ὁ Θεός! τί ὁμορφῆ μέρα εἶναι αὐτή! ἠλιόκαλη. Νά κάτσουμε λίγο στόν ἥλιο νά ζεσταθῇ τό κοκκαλάκι μας, νά ἀνασάνουμε, νά χαροῦμε!”. Δέν φταίει ὁ ἥλιος. Ὁ ἴδιος εἶναι καί γιά τόν ἕνα καί γιά τόν ἄλλο. Ἡ γρίπη φταίει. Ἡ γρίπη εἶναι πού διώχνει τόν ἕνα καί τόν στέλνει μέσα, ἢ ἴωσι! Ἔτσι εἶναι καί ἐδῶ ἡ ἁμαρτία, ἡ ἀμετανοησία καί ἡ ἀπιστία, ἡ ἀθεΐα. Αὐτή εἶναι ἡ ἀσθένεια πού κάνει

τόν ἄνθρωπο νά μὴν ἀντέχη νά βλέπη τόν νοητό Ἥλιο τῆς Δικαιοσύνης καί νά λέη: “φεῦ, φεῦ”, τήν ὥρα πού ὅλοι οἱ ἄλλοι φωνάζουν: “εὖ, εὖ, τί καλά, τί ὠραῖα”.

Προσκυνήσαμε λοιπόν, ἀκολουθήσαμε τό ξόδι τῆς Ζωῆς, ἐψάλαμε τά λυρικότατα Ἐγκώμια, τά ὁποῖα φέρουν ἔντονη τήν σφραγίδα τῆς λαϊκῆς ποιήσεως, καί μάλιστα –χωρίς ἴχνος σωβινισμοῦ–, ἐπιτρέψτε μου, σεπτέ Γέροντα, τῆς ἐλληνικῆς καρδιάς, τῆς ἐλληνικῆς εὐαισθησίας. Ὅλες οἱ ἄλλες ἀκολουθίες ἐνδεχομένως ἀντέχουν ἐξ ἴσου σέ ὅλες τίς νοοτροπίες καί σέ ὅλες τίς ψυχοσυνθέσεις. Τά ἐγκώμια ἔχουν αὐτή τήν εὐαισθησία, τήν λεπτότητα, ὅχι ἀπλῶς τήν μεσογειακή ἀλλά τήν ἐλληνική! Αὐτήν τήν λαχτάρα, τήν ζεστασιά τῆς ἐλληνίδας μάνας! Ὅταν ἀκοῦς τήν Παναγία μέσα ἀπ’ αὐτά τά Ἐγκώμια νά θρηνηῖ τόν Υἱό της, νομίζεις ὅτι εἶναι μιά Ρωμῆά μάνα, πού κλαίει καί θρηνεῖ τόν γυιό της. Ἀπό κεῖ ἐπηρεασμένος καί ὁ Ρίτσος ἔγραψε τόν «Ἐπιτάφιο» ἔκανε τήν ὠραία μουσική ἐπένδυσε μέ βᾶσι τήν ὕμνωδία τῶν Ἐγκωμίων ὁ Θεοδωράκης καί οὕτω καθ’ ἑξῆς. Εἶναι οἱ ὕμνοι αὐτοί, οἱ ὁποῖοι ἀγγίζουν ιδιαίτερα τοῦ Ἑλληνα Ὁρθοδόξου Χριστιανοῦ τίς χορδές τίς πιό λεπτές τῆς καρδιάς του.

Συνοδεύσαμε λοιπόν στήν τυπική ἐκείνη περιφορᾶ τό ξόδι τῆς Ζωῆς ἐπ’ ἐλπίδι ἀναστάσεως. Ὅχι τῆς δικῆς Του. Αὐτήν τήν ἔχουμε σίγουρη. Αὐτήν τήν ξέρουμε. Αὐτήν τήν γιορτάζουμε 365, καί φέτος πού εἶναι δίσεκτος ὁ χρόνος 366, ἡμέρες τόν χρόνο! Κάθε μέρα ἡ Ἐκκλησία

οὔτε λησιμονεῖ οὔτε παύει νά ἐορτάζη τήν Ἀνάστασι. Κηρύσσει Χριστόν Ἐσταυρωμένον ἀλλά καί ταυτόχρονα Ἀναστάντα ἐκ τῶν νεκρῶν.

Ἦδη ἔχουμε τήν κατάπαυσι τοῦ Μεγάλου Σαββάτου. «Ὑπνεῖ ἡ Ζωή» καί τό βράδυ τά σήμαντρα καί οἱ καμπάνες θά μᾶς συνάξουν νά γιορτάσουμε τήν ἐκ νεκρῶν Ἀνάστασι τοῦ Κυρίου. Ἄς κάνουμε προσευχή νά ἐτοιμάση καί τήν δική μας ἀνάστασι ὁ Κύριος, ἡ ὁποία νά εἶναι ἀνάστασις ὄχι εἰς κρίσιν καί κατάκρισιν ἀλλά νά εἶναι ἀνάστασις εἰς ζωὴν αἰώνιον καί συμβασιλείαν μαζί Του, μαζί μέ ὅλην τήν Παναγίαν Τριάδα, τόν ἄναρχο Πατέρα καί τό συναΐδιον Πνεῦμα τό Ἅγιον, μαζί μέ τήν Ὑπεραγία Θεοτόκο, μαζί μέ ὅλους τοὺς Ἁγίους, τοὺς προστάτας τῆς Μονῆς, τόν ἅγιο Νικόλαο, τήν ἁγία Ἀναστασία τήν Ρωμαία, τόν ἅγιο Γρηγόριο, τόν προσωπικό προστάτη τοῦ καθενός Ἅγιο, μαζί μέ ὅλους τοὺς ἁγίους Ἀγγέλους καί τοὺς Ἀρχαγγέλους, καί νά χαιρώμεθα τήν μακαρία ἐκείνη χαρὰ τῆς Βασιλείας, ὅπου «ἦχος καθαρὸς ἐορταζόντων καί βοώντων ἀπαύστως τό: Κύριε δόξα σοι».

Κυριακή τοῦ Πάσχα

Ὁ σεβαστός Γέροντας:

Εὐχαριστοῦμε τόν ἅγιον Κύριον, πού μᾶς ἀξίωσε νά περάσουμε τήν Ἁγία καί Μεγάλη Τεσσαρακοστή, τήν Ἁγία καί Μεγάλη Ἑβδομάδα καί νά φθάσωμε σ’ αὐτήν τήν λαμπροφόρο καί φωταυγῆ νύκτα τῆς Ἁγίας Του Ἀ-

ναστάσεως. Τόν εὐχαριστοῦμε καί τόν παρακαλοῦμε νά μᾶς δώση τήν Χάρι Του νά ζήσωμε κάτι ἀπό τό μυστήριο τοῦ Σταυροῦ καί τῆς Ἀναστάσεώς Του.

Εὐχαριστοῦμε τόν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη πρ. Ν. Ζηλανδίας κ. Ἰωσήφ, ὁ ὁποῖος προέστη ὅλης αὐτῆς τῆς ἱερουργίας τῶν Ἁγίων Ἡμερῶν καί σήμερα τῆς Θ. Λειτουργίας καί τῆς Ἀγρυπνίας καί ἐλάμπρυνε μέ τήν παρουσία Του τήν πανήγυρι μας καί μᾶς βοήθησε νά κατανυγοῦμε καί νά προσευχηθοῦμε. Τόν εὐχαριστοῦμε καί εὐχόμεθα ὁ Ἀναστάς Κύριος νά τοῦ δίδῃ πάντοτε ὑγείαν καί χάριν καί φωτισμόν καί μακράν διακονίαν εἰς τήν Ἐκκλησίαν πρὸς δόξαν τοῦ Ἁγίου Του Ὀνόματος.

Δέν εἶναι τώρα καιρός γιά ὀμιλίες. Θά τά ποῦμε τό ἀπόγευμα αὔριο ἢ μᾶλλον σήμερα τό ἀπόγευμα στόν Ἑσπερινό τῆς Ἀγάπης. Ὅμως θά παρακαλέσουμε τόν Σεβασμιώτατο νά μᾶς δώση μίαν εὐχήν.

Ὁ Σεβασμιώτατος:

Εὐχομαι σέ ὅλους πλούσια τήν Χάρι τοῦ Σταυροῦ καί τήν Χαρά τῆς Ἀναστάσεως, καί νά εἶναι ἐτοιμασμένη ἡ θέσις ἐνός ἐκάστου ὄχι πλέον σέ αὐτή τήν ἐπίγεια τράπεζα ἀλλά στήν οὐράνια τράπεζα τῆς Βασιλείας, ὅπου θά ἔχουμε τό διαρκές Πάσχα τῆς ὀγδόης ἡμέρας μέ προεξάρχοντα τῆς Πανηγύρεως ὄχι κάποιον κληρικό, οὔτε Ἀρχιερέα, οὔτε Πατριάρχη, ἀλλά τόν ἴδιο τόν Ἐπίσκοπο καί Ποιμένα τῶν ψυχῶν ἡμῶν, Ἐκείνον ὁ ὁποῖος εἶναι τό Πάσχα πού ἐτύθη ὑπέρ ἡμῶν, τόν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν!

Πάσχα. Ἑσπερινός τῆς Ἀγάπης

Μέ τήν Χάρι τοῦ Θεοῦ, ἀγαπητοί ἀδελφοί, ἀξιωθήκαμε νά φθάσουμε σ' αὐτή τήν ὀνομαστή καί ἁγία ἡμέρα, τήν πρώτη τῆς Ἑβδομάδος, τήν βασίλισσα, τήν Κυρία, τήν Ἑορτή τῶν Ἑορτῶν, τήν Πανήγυρι τῶν Πανηγύρεων, τήν ἑορτή τῆς Ἐκκλησίας, τήν ὀνομαζομένη Πάσχα. «Πάσχα ἱερόν» φανερώθηκε σήμερα, Πάσχα καινούργιο. Ἄλλο ἀπό ἐκεῖνο τό παλαιό, τό Ἰουδαϊκό, τό ὁποῖο ἐσήμαινε ἀπλῶς πανηγυρισμό τῆς διασώσεως τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ ἀπό τήν γῆ τῶν Αἰγυπτίων διά μέσου τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης μέ τό γνωστό θαῦμα. Αὐτό τό ὁποῖο ἐπετέλεσε ὁ Μωϋσῆς ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ καί ἐχώρισε τήν θάλασσα ἐνθεν καί ἐνθεν καί πέρασε ὁ λαός ὡς «διά ξηρᾶς» ἀπό μέσα. «Πάσχα Ἅγιον». «Πάσχα Μέγα». «Πάσχα τῶν Πιστῶν». Πάσχα, τό ὁποῖο μᾶς ἄνοιξε ὄχι τόν δρόμο γιά τήν Γῆ τῆς Ἐπαγγελίας, ἀλλά μᾶς ἄνοιξε τίς πύλες γιά τήν Βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Πάσχα τό μέγα καί ἱερώτατον.

Ὡ, λέγει ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος, θά σοῦ μιλήσω Πάσχα, σάν νά εἶσαι ἔμψυχο, σάν νά εἶσαι ἄνθρωπος! Ὅχι μιά ἑορτή. Σάν νά ἀκοῦς! Καί πράγματι, τό Πάσχα δέν εἶναι μιά ἑορτή, τό Πάσχα τῶν Χριστιανῶν εἶναι ἓνα πρόσωπο. «Καί γάρ τό Πάσχα ἡμῶν ὑπέρ ἡμῶν ἐτύθη Χριστός», λέγει ὁ ἀπόστολος Παῦλος. Τό Πάσχα τό δικό μας δέν εἶναι τό Pessah, ἀλλά εἶναι ὁ ἴδιος ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ὁ Ὅποῖος μᾶς ἐπέρασε

ἀπό τόν θάνατο στήν ζωή, καί ἀπό τήν γῆ στόν οὐρανό, καί μᾶς ἐχάρισε τήν Βασιλεία Του. Αὐτή εἶναι ἡ ἅγια ἑορτή, τό κεφάλαιον τῆς Ἑορτῆς, τό ἴδιο τό Πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ.

Καί μᾶς κάλεσε ἀπό καιρό ἡ Ἐκκλησία: «Τάς αἰσθήσεις ἡμῶν καθαρᾶς τῷ Χριστῷ παραστήσωμεν» (νά παρουσιάσωμε ἐνώπιον τοῦ Χριστοῦ καθαρές τίς αἰσθήσεις μας). Οἱ αἰσθήσεις, οἱ πέντε αἰσθήσεις εἶναι αἱ εἴσοδοι τῆς ψυχῆς. Γι' αὐτό καί λέγει ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος, «τάς αἰσθήσεις, ἐξ ὧν τό πταίειν καί περιᾶς ὁ πόλεμος» (ἀπ' αὐτές τίς αἰσθήσεις ἔρχεται τό φταίξιμο καί σ' αὐτές τίς αἰσθήσεις χρειάζεται νά γίνῃ ὁ πόλεμος). Ἡ καθαρότητα ἡ ἐσωτερική τοῦ ἀνθρώπου δέν συνίσταται μόνο στήν ἐξωτερική ἀποφυγή τῶν ἁμαρτημάτων, ἀλλά καί στό νά εἶναι καθαρός ὁ νοῦς, ὅλος ὁ ἐσωτερικός κόσμος τοῦ ἀνθρώπου. Γι' αὐτό καί ἡ πνευματική ἐργασία τῶν Χριστιανῶν ὀνομάζεται τήρησις νοῦς. Ἐρώτησαν κάποτε ἕνα μακαριστό Γέροντα ἀγιορείτη καί συμπατριώτη μου, τόν π. Ἀβιμέλεχ: «Γέροντα Ἀβιμέλεχ, τί κάνετε ἐδῶ ἐσεῖς στό Ἅγιον Ὄρος;» «Νοῦν τηροῦμεν, παιδί μου. Τόν νοῦ μας προσπαθοῦμε νά τηρήσουμε, καθαρό καί ἀμόλυντο», ἀπήντησε. Καί ὁ νοῦς τηρεῖται καθαρός διά τῆς φυλακῆς τῶν αἰσθήσεων. Διότι «εἰσῆλθεν διά θυρίδων θάνατος» λέγει ἡ Ἁγία Γραφή. Μέσα ἀπό τά παραθυράκια τῆς ψυχῆς, δηλαδή τίς αἰσθήσεις, ἐμπήκε ὁ μολυσμός, πού ἔφερε τόν θάνατο.

«Καθαρθῶμεν τάς αἰσθήσεις», λέγει ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός στόν ὑπέροχο Κανόνα τόν ὁποῖο ἐψάλαμε χθές τό βράδυ, «καί ὀψόμεθα τῷ ἀπροσίτῳ φωτί τῆς Ἀναστάσεως». Αὐτό σημαίνει, μέ ἀπλᾶ λόγια, –γιά τούς κοσμικούς τό λέω–, νά κλείσωμε λίγο τίς τηλεοράσεις, νά προσέξωμε λίγο τά μάτια μας, τί βλέπουμε στά περιοδικά, στίς ἐφημερίδες, στόν δρόμο, στό internet. Νά προσέξωμε λίγο τί ἀκοῦνε τά ἄφτιά μας, εἴτε ὡς λόγια καί συζητήσεις, εἴτε ὡς μουσική. Νά προσέξωμε λίγο τί μυρίζει ἡ μύτη μας. Ὅσο κι ἄν φαίνεται καί αὐτό παράξενο, ὅταν ἐκθηλύνεται ἡ ὄσφρησις μέ τά ζωνερά ἀρώματα καί τό ἕνα καί τό ἄλλο, ἀρχίζει νά μαγαρίζεται ἡ ψυχή, νά ἐκθηλύνεται ἡ ψυχή, νά γίνεται ἀχαμνή καί νά πέφτη εὐκόλα μετά ταῦτα θῦμα τῶν παθῶν τῆς καί νά διαπράττη τήν ἁμαρτία. Νά προσέχουμε τί ἀγγίζουσι τά χέρια μας. Κάθε μία αἴσθησις: ὄρασις, ἀκοή, γεῦσις, ὄσφρησις, ἀφή, τά πάντα! «Καθαρθῶμεν τάς αἰσθήσεις». «Τάς αἰσθήσεις ἡμῶν καθαρᾶς τῷ Χριστῷ παραστήσωμεν» καί ἔτσι θά μπορέσωμε νά δεχθοῦμε τό Φῶς καί τήν Χάρι τῆς Ἀναστάσεώς Του.

Θά λυπᾶται κανεῖς πού λίγο μᾶς τά χάλασε ὁ καιρός μέ τήν βροχή καί δέν ἐπανηγυρίσαμε ἔτσι ἐξωτερικά, ὅπως συνηθίζεται, τήν τελετή τῆς Ἀναστάσεως. Ἀλλά ἄς μὴ μείνουμε στά ἐξωτερικά, ὅποιαδήποτε κι ἄν εἶναι αὐτά. Ἀκόμη καί τό ὠραῖο μέλος τῆς ψαλμωδίας. Ἀκόμη καί ὅλη αὐτή ἡ αἰσθητική πανδαισία, ἡ ὁποία χαρακτηρίζει τήν Πανήγυρι. Μέ τίς ἐνδυμασίες τίς πανηγυρικές

τῶν κληρικῶν καί ὅλα αὐτά. Τίς κωδωνοκρουσίες, τά τάλαντα, τίς ὁσμές τοῦ θυμιάματος. Ὅλα αὐτά ἔχουν νά μᾶς ὀδηγήσουν στόν ἐσωτερικό ἐορτασμό. Ἐάν δέν μᾶς ὀδηγήσουν ἐκεῖ, ἡ ὠφέλειά τους εἶναι μικρή. Θά γίνουμε ἀπλῶς λαογράφοι καί θά κοιτᾶμε τό folklore, καί δέν θά ἀγγίξῃ τήν καρδιά μας ἢ Χάρις, τό ὁποῖον καί εἶναι τό ζητούμενον.

«Δεῦτε, λοιπόν, πόμα πῖωμεν καινόν». Νά πιοῦμε αὐτό τό καινούργιο ποτό τῆς ἐν Χριστῷ μετανοίας, πού φέρνει τήν χαρά καί τήν Χάρι τῆς Ἀναστάσεως. «Νῦν πάντα πεπλήρωται φωτός, οὐρανός τε καί γῆ καί τά καταχθόνια». Καί ὁ οὐρανός μέ τούς ἁγίους Ἀγγέλους καί Ἀρχαγγέλους. Καί ἡ γῆ μέ τούς πιστούς ἀνθρώπους. Καί τά καταχθόνια, ἐπίσης, μέ τούς κεκοιμημένους πιστούς, καταυγάζονται ἀπό τό Φῶς τῆς Ἀναστάσεως. Ἄς μή μείνωμε ἐμεῖς ἀμέτοχοι.

Τελειώνοντας θέλω νά ὑπενθυμίσω, ὅτι αὐτός ἀκριβῶς ὁ στίχος, αὐτή ἡ στροφή τοῦ κανόνος «Νῦν πάντα πεπλήρωται φωτός, οὐρανός τε καί γῆ καί τά καταχθόνια, ἐορταζέτω γοῦν πᾶσα κτίσις τήν ἔγερσιν Χριστοῦ ἐν ἧ ἔστερέωται», πού εἶναι ποίημα τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, ἔκανε τόν ἅγιο Κοσμᾶ τόν Μελωδό, ὁ ὁποῖος ἦταν παραδελφός του, νά ὁμολογήσῃ τήν ὑπεροχή τοῦ κανόνος τοῦ ἁγίου Δαμασκηνοῦ ἔναντι τοῦ ἰδικοῦ του. Εἶχε ἐτοιμάσει λοιπόν ἓνα Κανόνα γιά τήν Ἀνάστασι ὁ ἅγιος Κοσμᾶς, Ἐπίσκοπος Μαΐουμᾶ τῆς Φοινίκης, σέ ἦχο δεῦτερο. Ὁ ἦχος ὁ δεῦτερος ἔχει ἀτί-

πενθηρό καί παραπονιάρικο μέσα του. Ὅταν ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός, ὁ ἀδελφός του, ὅπως εἶπαμε, πῆγε νά τοῦ παρουσιάσῃ τί ἐτοίμασε αὐτός γιά τήν Ἀνάστασι, ἄρχισε καί τοῦ τῶσαλλε. Καί μόλις τοῦψαλλε τό: «νῦν πάντα πεπλήρωται φωτός», ὁ ἅγιος Κοσμᾶς φώναξε: «σταμάτα! σταμάτα! ἀδελφέ. Αὐτό εἶναι! Ὁ δικός σου ὁ κανόνας νά μπῆ μπροστά καί ὁ δικός μου στό ντουλάπι. Ἄς ξεχαστῇ. Δέν ἀξίζει τόν κόπο ἄν νά ἀναφέρεται. Τά εἶπες ὅλα! Καί μόνο μέ αὐτόν τόν στίχο, μόνο μέ αὐτήν τήν στροφή, μόνο μέ αὐτό τό τροπάριο τοῦ Κανόνος, τά εἶπες ὅλα γιά τήν Ἀνάστασι. Ὁ Κανόνας σου νά μπῆ μπροστά». Καί ἔτσι μπῆκε ὁ Κανόνας τόν ὁποῖο ψάλλουμε καί ὁ ὁποῖος ἐδράζεται ἐν πολλοῖς στούς πανηγυρικούς λόγους τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου: «Λόγος εἰς τό ἅγιον Πάσχα καί εἰς τήν βραδυτήτα» καί «Λόγος εἰς τήν Ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ».

Βλέπετε οἱ Ἅγιοι οἱ νεώτεροι μελετοῦν τούς παλαιότερους καί εἶναι σάν τίς μέλισσες. Ὅτι ὠραῖο, ὅτι σωτήριο εὐρίσκουν μέσα στήν θεολογία τους καί στά γραπτά τους, τό παίρνουν, τό ἀξιοποιοῦν καί τό προσφέρουν μέ τήν γλῶσσα τῆς ἐποχῆς τους. Αὐτό σημαίνει ὅτι καί ἐμεῖς ἔτσι πρέπει νά ἐντρυφοῦμε μέσα στά κείμενα καί στήν ποίησι τῶν μεγάλων Πατέρων καί Διδασκάλων καί Ποιητῶν τῆς Ἐκκλησίας. Νά ἀρνώμεθα καί νά μὴν ἔχουμε τόν ἐγωισμό κάθε φορά καί σέ κάθε ἐποχή νά θέλουμε ὅλοι μας νά “ἐφευρίσκουμε τήν πυρίτιδα”. Ὑ-

πάρχει ἡ πυρίτιδα! Τὴν βρῆκαν ἄλλοι, πολὺ πρὶν ἀπὸ ἐ-
μᾶς. Ὑπάρχει τὸ Φῶς τῆς Χάριτος μέσα στὰ ἔργα τῶν ἁ-
γίων Πατέρων, οἱ ὁποῖοι –ὡς καθαροὶ εἰς τὰς αἰσθήσεις
καὶ εἰς τὸν νοῦν ἁμῶν–, δεχθῆκανε ἄπλετο τὸ φῶς τῆς
Χάριτος, καὶ ἀπὸ κεῖ καλούμεθα νὰ ἀρυνώμεθα κι ἐμεῖς.

Εἶπα πολλὰ ὅμως καὶ σὰς ἐκούρασα. Ἡ Ἀκολουθία
μᾶς εἶπε ἤδη πάρα πολλὰ.

Νὰ εἶναι καὶ τοῦ σεπτοῦ Γέροντος καὶ Καθηγουμέ-
νου π. Γεωργίου καὶ ὅλων τῶν πατέρων καὶ δοκίμων
τῆς Ἀδελφότητος καὶ ὅλων τῶν εὐσεβῶν προσκυνητῶν
ἡ ζωὴ γεμάτη ἀπὸ τὴν Χάρι τοῦ Σταυροῦ καὶ ἀπὸ τὴν
Χαρά καὶ τὸ Φῶς καὶ τὴν Εὐλογία καὶ τὴν Αἰώνιο Ζωὴ
τῆς Ἀναστάσεως. Ἀμήν.

**«Διά τοῦτο ἐκθήσω τῇ ταπεινώσει τά ὑψηλά,
τῇ πτωχεία τά πλούσια, Πάτερ Ἱεράρχα Νικόλαε»^(*).**

*Ἀρχιμανδρίτου Πέτρου
Καθηγουμένου Ἱερᾶς Μονῆς Διονυσίου*

Ἀρκοῦσιν οἱ λόγοι οὗτοι τοῦ θεοφθέγκτου ὑμνογράφου τῆς μνήμης τοῦ Ἁγίου Νικολάου, ἵνα ἐν αὐτοῖς ἐπικεντρωθῇ τό μεγαλεῖον καί διαζωγραφηθῇ ἡ ἱερά καί πάνσεπτος μορφή τοῦ οὐρανίου τούτου Πατρός τῆς Ἁγιωτάτης ἡμῶν Ἐκκλησίας. Δι' ἡμᾶς δέ, τοὺς ἀποταξαμένους τόν κόσμον καί ἐκλεξαμένους τόν ἄφροντι καί ἀπράγμονα βίον τῆς ὑπακοῆς καί τῆς ἀσκήσεως ἐν Χριστῷ, ἰδιαιτέραν κέκτηνται σημασίαν οἱ ἀνωτέρω λόγοι, ἀλλά καί τό ἔνθεον ὑπόδειγμα τοῦ Παναγίου τούτου Πατρός. Ἡ ὅλη ζωή τοῦ Ἁγίου Νικολάου ὑπῆρξε κυριολεκτικῶς βίωσις τῆς μωρίας τοῦ κηρύγματος τοῦ Σταυροῦ κατά τόν θεῖον Παῦλον. Τό «ἡ γάρ δύναμις μου ἐν ἀσθενείᾳ τελειοῦται» ἀπετέλεσε τήν ἀφετηρίαν πασῶν τῶν ἐνεργειῶν καί τῶν κινήσεων τῆς ἐνθέου βιοτῆς αὐ-

^(*) Ὁμιλία εἰς τήν Τράπεζαν τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Μονῆς κατά τήν Πανήγυριν τοῦ Ἁγίου Νικολάου, τῆ 6ῃ Δεκεμβρίου 2008.

του. Ἡ πεποίθησις αὐτοῦ εἰς τόν ἐκουσίως πτωχεύσαντα καί ἐνδυσάμενον τήν ἡμετέραν ἀσθένειαν καί ἀδυναμίαν, παντοδύναμον καί πλούσιον ἐν ἐλέει καί οἰκτιρμοῖς Ἰησοῦν, ἀποτελεῖ δι' ἡμᾶς τούς μοναχοὺς τύπον καί ὑπογραμμόν, καί μάλιστα σήμερον εἰς τήν ἄκρως φιλόῦλον καί φιλοκτήμονα ἐποχὴν ἡμῶν, ὅτε αἱ σειρήνες τοῦ κόσμου τούτου δελεάζωσιν ἐνίοτε καί τούς ἐκλεκτούς. Σήμερον, ὅτε τό «ἔσται ἡ ἰσχὺς ἡμῶν νόμος» ὀλίγον κατ' ὀλίγον καθιεροῦται καί ἐπιβάλλεται, ὁ γνήσιος μιμητὴς τοῦ Σωτῆρος Ἅγιος Νικόλαος προβάλλει εἰς πάντας ἡμᾶς τό ὑπόδειγμα αὐτοῦ καί μυστικῶς ἐπιβοᾷ ὡς ἄλλος Παῦλος εἰς τὰ ὦτα τῆς καρδίας ἡμῶν τό «μιμηταὶ μου γίνεσθε καθὼς καὶ ἐγὼ Χριστοῦ». Τοῦτο ἄλλωστε καί κατὰ τούς Ἁγίους Πατέρας ἀποτελεῖ τήν πλέον εὐάρεστον τιμὴν εἰς τόν Ἅγιον, ὅση δύναμις ἡμῖν.

Θερμουργόν σήμερον ἀναπέμπομεν δέησιν πρὸς τόν Ἅγιον Νικόλαον, ὅπως ὑπερεντυγχάνη τῷ Κυρίῳ ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα κατακολουθῆσωμεν τοῖς ἱεροῖς ἴχνεσιν αὐτοῦ καί τῷ θεϊκῷ φρονήματι αὐτοῦ. Προσέτι, ἵνα ταῖς εὐπαρρησιάστοις δεήσεσιν αὐτοῦ καταπαύσῃ τόν σάλον καί τό κλυδώνιον τῆς Ἐκκλησίας καί τῆς Πολιτείας καί τὰ σκάνδαλα τὰ ἐκ τῶν δυνάμεων τοῦ σκότους ὑποκινούμενα ἐπὶ συμφορᾷ πνευματικῇ καί κλονισμῷ ἀστηρίκτων ψυχῶν.

Εὐχαριστοῦμεν θερμῶς τόν Θεόν καί τόν Ἅγιον Νικόλαον, ὅτι ἠξιώθημεν σήμερον ἐπὶ τῷ αὐτῷ ἑορτάσαι τήν Ἁγίαν μνήμην Αὐτοῦ, ἔχοντες ἐν τῷ μέσῳ ἡμῶν τόν πο-

λίον καί πολυσέβαστον Γέροντα καί Καθηγούμενον τῆς Ἱερᾶ ταύτης Μάνδρας πατέρα Γεώργιον, τόν προσκαλέσαντα ἡμᾶς πρὸς συμπροσευχὴν καί συνεορτασμόν. Εὐχαριστοῦμεν πάλιν καί πολλάκις Ὑμᾶς, Σεβαστέ Γέροντα, διότι κατ' ἐπανάληψιν προσεκαλέσατε τήν ἡμετέραν ταπεινότητα εἰς τὰς ἐκάστοτε ἑορτάς καί πανηγύρεις τῆς Σεβασμίας Μονῆς ὑμῶν. Οὕτως ἐνισχύονται οἱ παλαιοὶ καί ἱεροὶ δεσμοὶ τῶν γειτόνων Ἱερῶν ἡμῶν Μονῶν καί συνεχίζεται καί αὐξάνει ἡ θεοθέλητος σχέσις καί ἡ ἱερά ὁμόνοια, ἣν ἐκαλλιέργησαν οἱ ἀλήστου μνήμης Πατέρες καί προκάτοχοι ἡμῶν.

Εὐχόμεθα ταπεινῶς, ὅπως ὁ Ἅγιος Νικόλαος ταῖς πρεσβείαις αὐτοῦ αὐξάνη ἀριθμητικῶς καί πνευματικῶς τήν Ἱεράν ταύτην Ἀδελφότητα, τίμιε Γέροντα, καί φυλάττη αὐτήν πάντοτε ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης καί «ἐν παροξυσμῷ ἀγάπης» κατὰ τό ἀποστολικόν. Προσέτι δέ χαρίζεται Αὐτῇ τήν Ὑμετέραν πολυσέβαστον Πανοσιολογιότητα εἰς μακρότητα ἡμέρων, ἵνα ὁδηγῆτε αὐτήν εἰς ὁδοὺς σωτηρίας ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, «Ὡ ἡ δόξα καί τό κράτος εἰς τούς αἰῶνας. Ἀμήν».

**Ο ΑΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
ΜΑΣ ΚΑΛΕΙ ΣΤΗΝ
ΕΝ ΧΡΙΣΤΩ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ***

Σεβαστοί Πατέρες,
Άγαπητοί μου άδελφοί,

Χριστός ανέστη!

Εὐχαριστοῦμε τόν Κύριο, πού μᾶς ἀξιῶνει καί σήμερα νά πανηγυρίσουμε τήν μνήμη τοῦ ἁγίου ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τοῦ Τροπαιοφόρου, ἐπ' ὀνόματι τοῦ ὁποίου τιμᾶται καί ὁ πάνσεπτος αὐτός ναός.

Ὅπως γνωρίζετε, ὁ ἄνθρωπος, πρὶν ἁμαρτήση, ἦταν ἐλεύθερος. Ἀλλά ὁ διάβολος τόν ἐπλάνησε καί τοῦ εἶπε ὅτι δέν εἶναι ἐλεύθερος ἀλλά δῆθεν εἶναι ὑποδουλωμένος στόν Πλάστη του καί Δημιουργό καί Πατέρα του. Τό ἐπίστευσε ὁ ἄνθρωπος καί ἀποστάτησε ἀπό τόν Θεό, γιά νά βρῆ τήν δῆθεν ἐλευθερία. Ἀντί ὅμως γιά ἐλευθερία, τί βρῆκε; Βρῆκε φρικτή τυραννία καί δουλεία. Καί

(*) Ὁμιλία τοῦ σεβαστοῦ μας Γέροντος, πού ἐκφωνήθηκε στόν πανηγυρίζοντα Ἱερό Ναό τοῦ ἁγίου Γεωργίου Θεσσαλονίκης, μετόχιον τῆς Ἱερᾶς Μονῆς μας στίς 23-4-1991.

ὁ πρῶν ἐλεύθερος ἄνθρωπος, ὁ πρῶν υἱός τοῦ Θεοῦ, ὁ πρῶν θεωρός τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ, κατήντησε τώρα παίγνιο τῶν δαιμόνων, δοῦλος τυράννων φοβερῶν, δοῦλος τοῦ τυράννου διαβόλου, ὁ ὁποῖος ἔκτοτε ἐξουσιάζει τόν ἄνθρωπο, διότι, ἐφ' ὅσον ὁ ἄνθρωπος ἔφυγε ἀπό τήν ἐξουσία τοῦ Θεοῦ, πλέον παρεχώρησε τόν ἑαυτό του νά εἶναι ἔρμαιο στήν ἐξουσία τοῦ διαβόλου.

Μπήκε ἀκόμη κάτω ἀπό τήν τυραννία τῆς ἁμαρτίας. Οἱ πρωτόπλαστοι ἄνθρωποι ἐνόμιζαν, καί νομίζουμε καί ἐμεῖς μέχρι σήμερα, ὅτι ἡ ἁμαρτία εἶναι ἐλευθερία. Πόσο ἔξω ὅμως πέφτουμε! Δέν ὑπάρχει πιό φρικτή δουλεία ἀπό τήν δουλεία τῆς ἁμαρτίας. Τό γνωρίζουμε αὐτό ἀπό τόν ἑαυτό μας, γιατί ὅλοι εἴμεθα ἁμαρτωλοί. Ἀλλά τό γνωρίζουμε καί ἀπό τήν κοινωνική πείρα πού ἔχουμε. Βλέπουμε πόσο ἡ ἁμαρτία ὑποδουλώνει τούς ἄνθρώπους καί τούς στερεῖ τήν ἐλευθερία τους. Βλέπουμε π.χ. αὐτούς πού ὑποκύπτουν στά αἰσχροά καί ἄτιμα πάθη, πόσο γίνονται ὑπόδουλοι τῶν αἰσχροῶν καί ἀτίμων παθῶν, ὥστε καί συζύγους νά καταφρονοῦν καί παιδιά νά μή σκέπτονται καί ἡλικία νά μή σέβωνται, ἀλλά νά κάνουν ἀκατανόμαστα πράγματα, διότι τό πάθος τῆς ἁμαρτίας τούς ὠθεῖ ἐκεῖ. Εἶναι ἐλεύθερος ὁ ἀκόλαστος ἄνθρωπος; Εἶναι ἐλεύθερος ὁ ἀλκοολικός ἄνθρωπος; Εἶναι ἐλεύθερος ὁ ναρκωμανῆς ἄνθρωπος; Εἶναι ἐλεύθερος ὁ χαρτοπαίκτης; Εἶναι ἐλεύθερος ὁ ἐκδικητικός καί αὐτός πού δέν συγχωρεῖ τόν συνάνθρωπό του; Εἶναι δοῦλος φρικτῶν παθῶν καί βασανίζεται ὁ ἴδιος μέσα

στis ἀμαρτίες του και τά πάθη του και ζῆ τὴν κόλασι πρό τῆς κολάσεως.

Ἄλλος τύραννος, στὸν ὁποῖο ὑποδουλώθηκε ὁ ἄνθρωπος, ὅταν χωρίσθηκε ἀπὸ τὸν Θεό, εἶναι ὁ θάνατος. Εἶναι ὁ πιὸ φοβερός ἐχθρός και τύραννος τοῦ ἀνθρώπου. Κανείς δέν μποροῦσε νά φύγη ἀπὸ τὴν ἐξουσία τοῦ θανάτου. Ἀκόμη και οἱ δίκαιοι ἄνθρωποι τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης ὑπέκειντο και αὐτοὶ στὸν θάνατο. Ἦταν φυσικό, ὅπως λένε οἱ ἅγιοι Πατέρες μας, ὅτι, ἀφοῦ ὁ ἄνθρωπος χωρίσθηκε ἀπὸ τὴν πηγὴ τῆς ζωῆς, τὸν ἅγιο Θεό, ἦταν φυσικό μακρυνά ἀπὸ τὴν ζωὴ τὴν ἀληθινή, πού εἶναι ὁ Θεός, νά πεθαίνει ὁ ἄνθρωπος. Δέν μποροῦσε νά μὴ πεθάνη. Ἦταν ἡ ἀναγκαία κατάληξι τοῦ χωρισμοῦ του ἀπὸ τὸν Θεό και Πατέρα του.

Αὐτοὶ οἱ τρεῖς ἐχθροὶ και τύραννοι τῆς ἀνθρωπότητος μέχρι σήμερα βασανίζουν και τυραννοῦν και κρατοῦν δεσμίους ὅλους τούς ἀνθρώπους. Ὁ διάβολος, ἡ ἀμαρτία και ὁ θάνατος.

Ἀλλά ὁ οὐράνιος Πατέρας μας, ἐπειδὴ εἶναι πατέρας μας, ἔστω και ἂν ἐμεῖς εἴμαστε ἄσωτοι, γιατί ἔστω και ἄσωτοι εἴμαστε παιδιὰ Του, μᾶς εὐσπλαγχνίσθηκε και ἔστειλε τὸν μονογενῆ Του Υἱόν, τὸν Κύριόν μας Ἰησοῦν Χριστόν, νά μᾶς ἐλευθερώσει ἀπὸ τούς τρεῖς αὐτούς μεγάλους τυράννους τῆς ἀνθρωπότητος. Τὴν ἀμαρτία, τὸν διάβολο και τὸν θάνατο. Ἀλλά ἐπλήρωσε ἀκριβὰ ὁ Θεὸς ἄνθρωπος Χριστός, γιὰ νά μᾶς δώσει τὴν ἐλευθερία. Ἔδωσε τὴν ζωὴ Του, ἔδωσε τό σῶμα Του νά σταυρωθῆ ἐ-

πάνω στὸν Σταυρό και «θανάτω θάνατον» ἐνίκησε. Καί «ἀνέστη ἐκ τῶν νεκρῶν». Καί ἐνίκησε τὸν διάβολο, και ἐνίκησε τὴν ἀμαρτία, και ἐνίκησε τὸν θάνατο. Εἶναι ὁ πρῶτος ὁ ὁποῖος μέσα στήν ἱστορία τῆς ἀνθρωπότητος ἐνίκησε κατά κράτος, ὀλοκληρωτικά, τούς τρεῖς αὐτούς μεγάλους ἐχθρούς τῆς ἀνθρωπότητος. Γι' αὐτό και ἐμεῖς Τόν πιστεύουμε. Δέν Τόν πιστεύουμε ὡς προφήτη ἢ ὡς διδάσκαλο ἢ ὡς κοινωνικό ἀναμορφωτή, ἀλλά Τόν πιστεύουμε ὡς Θεόν και ἄνθρωπον, ὡς λυτρωτὴ μας, ὡς ἐλευθερωτὴ μας ἀπὸ τούς τρεῖς μεγάλους τυράννους μας. Καί ἔκτοτε ὅσοι Χριστιανοὶ ἐνωθοῦν μέ τὸν Σωτῆρα Χριστό μέσα στήν ἀγία Του Ἐκκλησία, πού εἶναι τό Σῶμα Του, και αὐτοὶ συμμετέχουν στήν ἐλευθερία τοῦ Χριστοῦ, στήν νίκη τοῦ Χριστοῦ κατά τῶν τριῶν αὐτῶν μεγάλων ἐχθρῶν τῆς ἀνθρωπότητος. Γι' αὐτό και ἐμεῖς οἱ Ὁρθόδοξοι Χριστιανοὶ δέν εἴμεθα ἕνας λαός ἀπελπισμένος, ἀλλά εἴμεθα ἕνας λαός ἐλπίζων εἰς τὸν ἀναστάντα Κύριον. Γι' αὐτό συγκεντρωθήκαμε σήμερα ἐδῶ. Διότι ὁ Χριστός ἀναστήθηκε και ἐνίκησε. Καί ἐπειδὴ ἀναστήθηκε και ἐνίκησε και ἐπειδὴ τὴν νίκη Του τὴν ἔκανε και δική μας νίκη, γι' αὐτό και ἐμεῖς τὸν πιστεύουμε Σωτῆρα μας και λυτρωτὴ μας και ἐλευθερωτὴ μας. Καί γι' αὐτό ἠλθαμε σήμερα. Νά Τόν εὐχαριστήσουμε, νά Τόν προσκυνήσουμε, νά Τόν δοξάσουμε, νά Τόν ὑμνήσουμε. Καί γι' αὐτό συνερχόμεθα κάθε φορὰ στis ἅγιες Ἐκκλησίες μας, γι' αὐτό τελοῦμε τὴν θεία Εὐχαριστία, γι' αὐτό κάνουμε τίς πανηγύρεις μας. Εἴμαστε ὁ λαός ὁ

λυτρωμένος από τόν διάβολο, τήν άμαρτία και τόν θάνατο. Ό οποίος λαός ευγνωμονεί τόν Λυτρωτή του και αισθάνεται τήν ανάγκη νά συναγεται επί τό αυτό, ώστε νά δίδη δόξαν εις τόν Λυτρωτήν.

Θά έχετε διαβάσει τήν ιστορία και θά θυμάστε τί γινόταν τήν άρχαία εποχή! Όταν κάποιος βασιλεύς έξεστράτευε έναντίον τών έχθρών του κράτους, οί όποιοι έπικειροῦσαν νά υποδουλώσουν τό κράτος, και μέ ήρωϊκές πράξεις έλευθέρωνε τόν λαό του από τούς έχθρούς μέ κίνδυνο τής ζωής του και επέστρεφε μετά θριαμβευτής στην πρωτεύουσα του κράτους, τότε όλος ο λαός έξτρεχε –και οί άρχοντες και ο λαός όλος– και του έκαναν τόν λεγόμενο θρίαμβο, θριαμβευτική ύποδοχή δηλαδή. Έγκρέμιζαν και τό τεΐχος τής πόλεως, για νά περάση, και τόν έστεφαν μέ δάφνες και τόν έγκωμιάζαν και τόν χειροκροτούσαν.

Έτσι είμεθα κι έμεΐς. Είμεθα ο λαός ο λελυτρωμένος, ο όποιος συνερχόμεθα για νά δοξάσουμε και νά ύμνήσουμε και νά ευχαριστήσουμε τόν έλευθερωτή μας Κύριο Ίησού Χριστό.

Ό άγιος Γεώργιος τά έννοιωσε αυτά, τά έζησε αυτά. Έζησε τόν Χριστό ως έλευθερωτή και γι' αυτό πίστεψε στον Χριστό, ένώθηκε μέ τόν Χριστό, αγωνίσθηκε για τόν Χριστό και άξιώθηκε και αυτός νά γίνη έλεύθερος, όπως ο Χριστός. Έλεύθερος από τόν διάβολο, έλεύθερος από τήν άμαρτία, έλεύθερος από τόν θάνατο. Δέν φοβήθηκε τόν θάνατο. Λέει τό δοξαστικό, πού ψάλαμε

χθές στον έσπερινό, ότι «ο πόθος του έραστοῦ» –ήταν ένας έραστής του Χριστού ο άγιος Γεωργιος– «ένίκησε τήν φύσιν». Η φύσις ή δική μας ή ανθρωπίνη θέλει νά ζήση. Αλλά ο πόθος του Χριστού ένίκησε τήν φύσι. Και άνάγκασε ο πόθος τόν άγιο Γεώργιο, νέο πολύ στην ήλικία, νά καταφρονήση και τήν ίδια του τήν ζωή και νά όδεύση διά του θανάτου προς τόν άρχηγό τής ζωής, τόν Σωτήρα Χριστό, προς τόν ποθούμενο Κύριο.

Μας κάνει έντύπωσι, όταν διαβάζουμε τόν βίο του άγιου Γεωργίου, πόσα βασανιστήρια υπέστη! Μέ πόση χαρά έδέχθη τά βασανιστήρια! Μέ όση χαρά έμεΐς δεχόμαστε τίς άνέσεις, τήν καλοπέρασι και τίς απολαύσεις, ο άγιος Γεώργιος και οί άγιοι μάρτυρες τής πίστεώς μας έδέχοντο τά βασανιστήρια για τήν άγάπη του Χριστού.

Μας κάνει έντύπωσι ότι κατεφρόνησε και άξιώματα –γιατί είχε και ύψηλό άξίωμα ο άγιος Γεώργιος– και τιμές και δόξες και αυτή τήν γλυκυτάτη ζωή του χάριν τής άγάπης του Χριστού. Γιατί είχε ζήσει και είχε αισθανθί ότι χωρίς τόν Χριστό δέν θά είναι άληθινά έλεύθερος. Ό άγιος Γεώργιος ήθελε νά είναι έλεύθερος. Δέν ήθελε νά είναι δοῦλος τών τυράννων και έχθρών του ανθρώπου, τούς όποιους αναφέραμε προηγουμένως. Και έτσι, όντας έλεύθερος ο άγιος Γεώργιος, έβάδισε προς τόν φρικτό θάνατο και ένίκησε τόν θάνατο και άπήλαυσε τήν αιώνιο ζωή.

Πόση μεγάλη είναι ή δόξα τών Αγίων! Δέστε! Έκατοντάδες χρόνια –1700 χρόνια περίπου μετά τόν μαρτυ-

ρικό θάνατο τοῦ ἁγίου Γεωργίου-, καί ὁ ἅγιος Γεώργιος εἶναι ζωντανός. Ὁ λαός τόν νιώθει, ὁ λαός τόν ἀγαπάει, ὁ λαός τόν δοξάζει. Κι ἐμεῖς ἤλθαμε σήμερα νά δοξάσουμε καί τόν Χριστό μας καί τόν μεγαλομάρτυρα τοῦ Χριστοῦ Γεώργιο, τό παλικάρι τοῦ Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος ἐνίκησε τούς τρεῖς ἐχθρούς τοῦ ἀνθρώπου μέ τήν δύναμι τοῦ Ἀναστάντος Κυρίου.

Τό πόσο ἀληθινή εἶναι ἡ δόξα τῶν Ἁγίων φαίνεται, ἀγαπητοί μου, ἀπό τό ἄν κρίνουμε πόσο πρόσκαιρη εἶναι ἡ δόξα τῶν ἀνθρώπων. Ἄνθρωποι οἱ ὁποῖοι δοξάσθηκαν ἐπάνω στή γῆ μέ μεγάλη δόξα, ἄνθρωποι τούς ὁποῖους φοβήθηκαν οἱ συνάδελφοί τους, ἰσχυροί πολύ κατά κόσμον, μετά ἀπό λίγο «τό μνημόσυόν των», ὅπως λέει ὁ ψαλμωδός, «ἀπώλετο μετ' ἧχου».

Κάποιοι ἀδελφοί, πού εἶχαν πάει στήν Βουλγαρία, μοῦ ἔλεγαν ἐχθές, ἐπιστρέψαντες ἀπό τήν Βουλγαρία, ὅτι οὔτε τό πτώμα τοῦ Δημητρώφ, τοῦ εἰσαγαγόντος τόν κουμμουνισμό στήν Βουλγαρία, ὁ ὁποῖος μέχρι πρότινος μέ ἀγάλματα, μέ τιμές, μέ δόξες, ἐτιμᾶτο ἀπ' ὅλους καί ἦταν τό φόβητρο τῶν ἀνθρώπων ἐκεῖ, οὔτε τό σῶμα του ἄφησαν τό ἔκαψαν, διότι αἰσθανόντουσαν ὅτι δέν ἦταν ἐλευθερωτής ἀλλά ἦταν τύραννος. Πᾶνε καί τά ἀγάλματα τοῦ Στάλιν, πᾶνε καί τοῦ Λένιν. Ἀκόμη καί στήν Ἀλβανία, ὅπως θά διαβάσατε στήν ἐφημερίδα, τά πέταξαν οἱ ἄνθρωποι καί τά ἔκαψαν. Διότι αὐτοί δέν ἦταν ἀληθινοί ἐλευθερωτές ἀλλά ἦταν ψευδοελευθερωτές. Καί ὅταν οἱ λαοί ξυπνήσουν καί δοῦν ὅτι αὐτοί δέν

εἶναι ἐλευθερωτές -Ἄλλος εἶναι ὁ ἐλευθερωτής- τότε τούς μνημονεύουν μέ κατάρες καί ἀναθεματισμούς.

Νά, ὅμως, ὁ ἅγιος Γεώργιος πού ζῆ αἰωνίως! Νά, πού τόν τιμοῦμε σήμερα!

Ὁ ἅγιος Γεώργιος μᾶς καλεῖ κι ἐμᾶς νά γίνουμε ἐλεύθεροι ἄνθρωποι, νά συμμετάσχουμε στήν ἐλευθερία τοῦ Χριστοῦ, αὐτή τήν ὁποία ἀπήλαυσε καί ὁ ἴδιος. Ἀλλά αὐτή ἡ ἐλευθερία, ἀδελφοί μου, δέν ἔρχεται ἀνέξοδα, δέν ἔρχεται χωρίς κόπο. Θέλει ἀγῶνα. Γιά νά ἐλευθερωθοῦμε ἀπό τόν διάβολο, ἀπό τήν ἁμαρτία, ἀπό τά πάθη μας, ἀπό τόν θάνατο, πρέπει νά ἀγωνισθοῦμε. Ἀγῶνα καθημερινό, ἀγῶνα ἐντατικό, ἀγῶνα συνεχῆ, καί ὁ Θεός δίδει τήν Χάρι Του καί οἱ Ἅγιοι βοηθοῦν. Ἄς παρακαλέσουμε λοιπόν σήμερα τόν ἅγιο Γεώργιο νά μᾶς βοηθήσει ὅλους, πρὶν φύγουμε ἀπ' αὐτόν τόν κόσμον, νά ἀπολαύσουμε κι ἐμεῖς αὐτή τήν ἀληθινή ἐλευθερία, τήν ἐν Χριστῷ ἐλευθερία, πού θά εἶναι ἡ ἀληθινή καί αἰώνια δόξα μας. Καί τότε κι ἐμεῖς ἐλεύθεροι πραγματικά, ἐλεύθεροι ὅπως ὁ Χριστός, ἐλεύθεροι ὅπως ὁ ἅγιος Γεώργιος καί οἱ ἄλλοι Ἅγιοι τῆς πίστεώς μας, θά ζοῦμε αἰωνίως στήν χώρα τῶν ἐλευθέρων πνευμάτων, στήν Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν, ἐκεῖ πού ὅλοι μας θά πρέπει νά ποθοῦμε νά καταλήξουμε, γιατί σ' αὐτή τήν ζωή εἴμεθα παροδικοί καί πρόσκαιροι, ἐνῶ ἐκεῖ εἶναι ἡ πραγματική μας πατρίδα.

Χριστός ἀνέστη!

*Αρχιμανδρίτου Γεωργίου
Καθηγουμένου Ιεράς Μονής Όσίου Γρηγορίου*

Κατά την θεία Γραφή και την άγια Όρθόδοξο Έκκλησία μας σκοπός της ζωής μας είναι να γίνουμε «θείας κοινωνοί φύσεως» (Β΄ Πέτρο. α΄ 4). Νά ένωθοϋμε με τόν Θεό. Νά επιτύχουμε την κατά Χάριν θέωσι. Ό Χριστός και οί άγιοι Πατέρες όνομάζουν με πολλούς τρόπους τόν τελικό αυτόν προορισμό της ζωής μας. Τόν όνομάζουν τελειότητα (Ματθ. ε΄ 48), άγιότητα (Α΄ Πέτρο. α΄ 15-16), υίοθεσία (Ματθ. ε΄ 9, Έφεσ. α΄ 5), όμοιότητα προς τόν Χριστό (Α΄ Ίω. γ΄ 2). Όλα όμως τά όνόματα συνοψίζονται στόν όρο «θέωσις», έφ' όσον όλα φανερώνουν την κλήσι να μετάσχουμε κατά Χάριν σ' αυτό πού ό Θεός είναι κατά φύσιν και μās τό προσφέρει από φιλανθρωπία.

Τήν θέωσι πάσχει ό άνθρωπος αλλά ενεργεί ό Θεός με την άκτιστο Χάρι Του. Η θέωσις είναι όντολογική κατάσταση στόν θεούμενο άνθρωπο. Είναι μετοχή στην θεία ζωή του Θεού. Αυτό δίνει άπροσμέτρητη άξία στό θείο δώρο της θεώσεως αλλά κυρίως φανερώνει την άνυπέβλητη άξία του ανθρώπου. Οί Δυτικοί Χριστιανοί, πού δέχονται κτιστή την θεία Χάρι, δέν όμιλοϋν περί θεώσεως του ανθρώπου, αλλά περί ήθικής τελειώσεως. Πώς είναι όμως δυνατόν κτίσμα να θεώση κτίσμα; Ό άγιος Γρηγόριος ό Θεολόγος έλέγχων τούς Πνευματομάχους έλεγε: «Εί μή Θεός τό Πνεϋμα τό άγιον, θεωθήτω πρώτον, και οϋτω θεούτω με τόν όμότιμον» (Λόγος λδ΄, Είς τούς Αιγύπτου επιδημήσαντας, Ρ.Γ. 36, 252). Πέραν τούτου ή ήθική τελείωσις, ως άποτέλεσμα κτιστής χάριτος, περιορίζεται στά κτιστά όρια των ανθρώπινων δυνατοτήτων και δέν άνάγει τόν άνθρωπο στην ύπερφυή κατάσταση της θεώσεως.

Οί άγιοι Πατέρες μās διδάσκουν ποια είναι τά στάδια πού πρέπει να διέλθη ό Χριστιανός για να φθάση την θέωσι. Συνήθως όμιλοϋν για τό στάδιο της πράξεως (τηρήσεως θείων έντολών), πού άκολουθείται από τό στάδιο της θεωρίας (θέας του Θεού, θεώσεως). Άλλοτε όμιλοϋν για στάδιο καθάρσεως από τά πάθη, πού άκολουθείται από τά στάδια του φωτισμοϋ, έλλάμψεως και θεώσεως.

Παράλληλα προς τά άνωτέρω στάδια τελειώσεως, σέ όρισμένους νηπτικούς Πατέρας άπαντά ή διδασκαλία

περί τῶν μεθηλικιώσεων τοῦ Χριστοῦ, στίς ὁποῖες πρέπει νά μετέχη ὁ πιστός. Ἡ διδασκαλία αὐτή κατοχυρώνεται βιβλικῶς καί θεμελιώνεται στήν ἁγιοπνευματική ἐμπειρία τῶν ὁσίων Πατέρων μας.

Μεθηλικίωσις σημαίνει τήν προοδευτική μετάβασι ἀπό ἓνα στάδιο ἡλικίας στό ἐπόμενο καί ὠριμότερο στάδιο. Ἡ τυπική διάκρισις τῆς ἡλικίας τῶν ἀνθρώπων σέ νηπιακή, νεανική, ὠριμη καί γεροντική εἶναι τό σχῆμα, σύμφωνα μέ τό ὁποῖο οἱ ἅγιοι Πατέρες ἀναπτύσσουν τά στάδια τῆς πνευματικῆς μεθηλικιώσεως. Ἡ πνευματική μεθηλικίωσις, ἡ ὠρίμανσις δηλαδή ἀπό τό πρῶτο μέχρι τό τελευταῖο στάδιο τῆς πνευματικῆς τελειώσεως, δέν εἶναι ἀυθαίρετη ἀλλά ἀκολουθεῖ τά στάδια τῆς πνευματικῆς μεθηλικιώσεως τοῦ Χριστοῦ.

Περί ἡλικίας τοῦ Χριστοῦ ὁμιλεῖ καί ἡ Καινή Διαθήκη. Ὁ ἅγιος Εὐαγγελιστής Λουκᾶς γράφει: «Καί Ἰησοῦς προέκοπτε σοφία καί ἡλικία καί χάριτι παρά Θεῶ καί ἀνθρώποις» (κεφ. β', 52). Τό χωρίον αὐτό ἔχει παρερμηνευθῆ στό παρελθόν καί ἡ παρερμηνεία του ἔχει δώσει τήν εὐκαιρία στούς ἁγίους Πατέρας νά ἀσχοληθοῦν ιδιαίτερα μέ τό ἀκριβές νόημά του. Ὁ αἰρετικός Νεστόριος π.χ. τό ἐρμήνευε ὡς προοδευτική αὔξησι τῆς θείας Χάριτος στόν Χριστό κατόπιν πνευματικῶν ἀγωνισμάτων καί προοδευτική ἀπόκτησι περισσοτέρας ἀνθρωπίνης γνώσεως καί σοφίας, ἐπειδή ἐπίστευε ὅτι ὁ Χριστός εἶναι ἄνθρωπος πού ἔγινε θεός (ἀποθεωθεῖς ἄνθρωπος) καί ὄχι ὁ Θεός πού ἔγινε γιά τήν σωτηρία μας

ἄνθρωπος (ὁ ἐνανθρωπήσας Θεός). Ὁ ἅγιος Κύριλλος Ἀλεξανδρείας ἀντιμετώπισε δυναμικά καί αὐτήν τήν αἰρετική διδασκαλία τοῦ Νεστορίου. Στήν Γ' Οἰκουμένη Σύνοδο ἐδίδαξε ὅτι ὁ Κύριος ἠῤῥξανε μέν κατά τήν ἡλικία τοῦ σώματος, ὄχι ὁμως κατά τήν σοφία καί τήν Χάρι, διότι ἐξ ἄκρας συλλήψεως ὡς Θεός καί ὡς ἄνθρωπος ὁ Ἰδιος εἶχε τό πλήρωμα τῆς θείας σοφίας καί τῆς Χάριτος, τήν ὁποία ἐφανέρωνε προοιούσης τῆς σωματικῆς ἡλικίας ὀλίγον κατ' ὀλίγον, γιά νά μή φανῆ τέρας παράδοξον, ἄν ἐξεδήλωνε αὐτήν ἀπό τήν νηπιακή ἡλικία: «“Ἰησοῦς δέ προέκοπτεν ἡλικία καί σοφία καί χάριτι;” ἀλλ' εἰς σοφίαν φῆς γενέσθαι τήν ἐπίδοσιν· καίτοι πῶς τοῦτο οὐκ ἀμαθές; πεπιστεύκαμεν γάρ ἐκ νηδύος αὐτῆς καί μήτρας τῆς παρθενικῆς Θεόν ὄντα τόν Ἐμμανουήλ ἄνθρωπον προελθεῖν, πλήρη που πάντως σοφίας καί χάριτος τῆς ἐνούσης αὐτῷ φυσικῶς. Ποίαν οὖν ἄν ἐπιδέξαιτο τήν ἐπίδοσιν ὁ ἐν ᾧ πάντες εἰσίν οἱ θησαυροί τῆς σοφίας, ὁ τῆς ἄνωθεν χάριτος συνδοτήρ τῷ Θεῷ καί Πατρί; συμμετροῦντος, ὡς γε οἶμαι, τοῦ Θεοῦ Λόγου τῆ τοῦ ἰδίου σώματος αὔξη τε καί ἡλικία τῶν ἐνόντων αὐτῷ θεοπρεπεστάτων ἀγαθῶν τήν ἔκφανσιν. Ἐννοῶμεν γάρ ὅτι καίτοι καθ' ἡμᾶς γεγονώς ἄνθρωπος, λανθάνειν ἐσπούδαζεν ἐν ἀρχαῖς καί οἶον ἀψοφητί καί σεσιγημένως τήν τοῦ μυστηρίου δύναμιν κατά βραχύ διοικούμενος ... οὐκοῦν ἐδείχθη ἄν ἅπασι ἀθητές τι χρῆμα καί ξένον καί περιεργίας ἄξιον, εἰ βρέφος ὢν ἔτι θεοπρεπῆ τῆς σοφίας ἐποιεῖτο τήν ἐνδειξιν· κατά βραχύ δέ καί ἀ-

ναλόγως τῆ τοῦ σώματος ἡλικία κατευρύνων αὐτήν ἐμφανῆ τε ἅπασι καθιστάς, προκόπτειν ἄν λέγοιτο καί μάλα εἰκότως» (ΑCO I, 1, 6, 70). Παρόμοια διδάσκουν ὁ ἅγιος Μάξιμος ὁ Ὁμολογητής καί ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός.

Περί νηπιότητος πνευματικῆς ὁμιλεῖ ὡς γνωστόν ὁ Ἀπόστολος Παῦλος εἰς τήν Α΄ πρὸς Κορινθίους γ΄ 1-3. Ἡ πνευματικά νηπιακή ἡλικία τῶν Κορινθίων δέν ἐπέτρεψε στόν Ἀπόστολο νά τοὺς μεταδώσῃ «βρῶμα», ἥτοι στερεά τροφή κατάλληλη γιά ὠρίμους “πνευματικούς” Χριστιανούς, ἀλλά «γάλα», δηλαδή τήν στοιχειώδη πνευματική διδασκαλία πού ἀρμόζει γιά “σαρκικούς” ἀκόμη ἀνθρώπους (πρβλ. καί Α΄ Κορ. ιγ΄ 11, Γαλ. δ΄ 1-4, Ἐβρ. ε΄ 12-14).

Διδάσκει ἀκόμη ὁ ἅγιος Ἀπόστολος ὅτι σκοπός τῶν ἐκκλησιαστικῶν διακονημάτων καί τοῦ ἔργου τῶν ποιμένων καί διδασκάλων εἶναι ὁ καταρτισμός τῶν ἀγίων (τῶν Χριστιανῶν) «εἰς ἔργον διακονίας, εἰς οἰκοδομήν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, μέχρι καταντήσωμεν οἱ πάντες εἰς τήν ἐνότητα τῆς πίστεως καί τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, εἰς ἄνδρα τέλειον, εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ, ἵνα μηκέτι ὦμεν νήπιοι... ἀληθεύοντες δέ ἐν ἀγάπῃ αὐξήσωμεν εἰς αὐτόν τά πάντα, ὅς ἐστίν ἡ κεφαλή, ὁ Χριστός» (Ἐφ. δ΄ 11-16).

Στό χωρίο αὐτό ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ὁμιλεῖ ὄχι ἀπλῶς γιά τήν ἀνάγκη πνευματικῆς ὠριμάνσεως, ἀλλά καί γιά τό καθήκον νά φθάσουμε τήν πνευματική ὠ-

ριμότητα (ἡλικία) τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ. Νά ὁμοιάσουμε μέ τήν θεία κεφαλή μας, τόν Χριστό. Στόν στόχο αὐτό ἀποβλέπουν τά χαρίσματα πού δίνει ὁ Θεός στήν Ἐκκλησία: «ἔθετο ὁ Θεός ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πρῶτον ἀποστόλους, δεύτερον προφήτας, τρίτον διδασκάλους, ἔπειτα δυνάμεις, εἶτα χαρίσματα ἰαμάτων, ἀντιλήψεις, κυβερνήσεις, γένη γλωσσῶν» (Α΄ Κορ. ιβ΄ 28). Κατά τόν ἅγιο Ἰωάννη τόν Δαμασκηνό, «ἀναγκαία ἡ τῶν χαρισμάτων ἐνέργεια, μέχρις ἄν οἱ νῦν νήπιοι τέλειοι γένωνται κατά τήν πνευματικήν τελείωσιν τήν ἐν ὁμοιώσει Χριστοῦ, καί μηκέτι νήπιός τις ἦ, πολλάς δεχόμενος τροπᾶς ἐκ τῶν διαφόρων λόγων τῶν ἐν πανουργίᾳ προσαγωγμένων, καί πλανώντων, ἀλλά ὥσπερ ἐν σώματος αὐξήσει, φθάσωμεν εἰς τοσοῦτον ὕψος ἅπαντες, ὡς πρὸς τήν κεφαλὴν ἡμῶν συναρμοσθῆναι τόν Χριστόν» (Ἰπόμενημα εἰς τήν πρὸς Ἐφεσίους ἐπιστολήν, Ρ.Γ. 95, 844).

«Ἡ ἐνέργεια τῶν χαρισμάτων ἦταν ἀναγκαία, μέχρις ὅτου οἱ σημερινοὶ νήπιοι γίνουσι τέλειοι, καθ’ ὁμοιότητα πρὸς τήν πνευματικήν τελείωσιν τοῦ Χριστοῦ, καί νά μή ὑπάρχει πιά κανένας νήπιος, δεχόμενος πολλές μεταβολές ἀπό τοὺς διάφορους λόγους ἐκείνων πού πλησιάζουν τοὺς πιστοὺς μέ πανουργία καί τοὺς παραπλανοῦν, ἀλλά ὅπως συμβαίνει μέ τήν αὐξηση τοῦ σώματος, ἅς φθάσωμε ὅλοι σέ τόσο ὕψος, ὥστε νά συναρμοσθῶμε μέ τήν κεφαλή μας τόν Χριστό». (Ε.Π.Ε., τ. 12, σελ. 129-131).

Τά άγιογραφικά χωρία περί τής ήλικίας τοῦ Χριστοῦ ὑπόκεινται ὡς βάσις γιά τήν περί μεθελικιώσεων τοῦ Χριστοῦ διδασκαλία τῶν νηπιτικῶν Πατέρων ὀσίου Γρηγορίου τοῦ Σιναΐτου καί ὀσίου Νικήτα τοῦ Στηθάτου.

Κατά τόν ὀσιο Γρηγόριο τόν Σιναΐτη: «Τάς μεθελικιώσεις πάσας τάς ἐν Χριστῷ φθάσαι πᾶς τις ὀφείλει ὀ βαπτισθεΐς ἐν Χριστῷ. Προσεΐληφε γάρ τήν τούτων δύναμιν καί διά τῶν ἐντολῶν ταύτας εὔρεΐν καί μαθεΐν δύναται. Καί ἡ μέν σύλληψις ἐστιν ὀ ἀρραβῶν τοῦ Πνεύματος· ἡ δέ γέννησις, ἡ ἐνέργεια τής ἀγαλλιάσεως ἡ δέ βάπτισις, ἡ καθαρτική τοῦ πυρός τοῦ Πνεύματος δύναμις· ἡ δέ μεταμόρφωσις, ἡ τοῦ θείου φωτός θεωρία· ἡ δέ σταύρωσις, ἡ ἐκ πάντων νέκρωσις· ἡ δέ ταφή, ἡ τοῦ θείου ἔρωτος ἐν καρδία κατοχή· ἡ δέ ἀνάστασις, ἡ τής ψυχῆς ζωοποιός ἔγερσις· ἡ δέ ἀνάληψις, ἡ πρὸς Θεόν ἔκστασις καί ἡ ἀρπαγή τοῦ νοός. Ὁ δέ ταύτας μή εὔρων, μηδέ αΐσθανόμενος, νήπιός ἐστιν ἔτι καί τῷ σώματι καί τῷ πνεύματι, κᾶν πολιός καί πρακτικός παρά πάντων λογΐζεται» (Φιλοκαλία, ἔκδ. “Ἀστήρ”, ἐν Ἀθήναις 1976, τ. Δ΄, σελ. 63).

«Καθένας πού βαπτίσθηκε στό ὄνομα τοῦ Χριστοῦ, ὀφείλει νά περάσει ἀπ΄ ὄλες τίς μεθελικιώσεις τοῦ Χριστοῦ. Γιατί στό βάπτισμα τίς ἔλαβε δύναμει, καί μέσω τῶν ἐντολῶν μπορεΐ νά τίς πραγματώσει καί νά τίς γνωρίσει. Στή σύλληψη τοῦ Χριστοῦ ἀντιστοιχεΐ ὀ ἀρραβῶνας τοῦ Πνεύματος· στή γέννησή Του, ἡ ἐνέργεια τής

ἀγαλλιάσεως· στή βάπτισή Του, ἡ καθαρτική δύναμη τής φωτιᾶς τοῦ Πνεύματος· στή μεταμόρφωση, ἡ θεωρία τοῦ θείου φωτός· στή σταύρωση, ἡ νέκρωση τοῦ πιστοῦ σέ σχέση μέ ὄλα· στήν ταφή, ἡ κατοχή μέσα στήν καρδιά τοῦ θείου ἔρωτα· στήν ἀνάσταση ἡ ζωοποιός ἔγερση τής ψυχῆς· στήν ἀνάληψη, ἡ ἔκσταση πρὸς τό Θεό καί ἡ ἀρπαγή τοῦ νοῦ. Ὅποιος δέν πέρασε αὐτές τίς μεθελικιώσεις τοῦ Χριστοῦ καί δέν τίς αΐσθάνεται, εΐναι ἀκόμη νήπιος καί στό σῶμα καί στό πνεῦμα κι ἄς θεωρεΐται ἀπ΄ ὄλους γέροντας καί πρακτικός» (Φιλοκαλία, μετάφραση Ἀντωνίου Γ. Γαλίτη, ἔκδ. “Τό Περιβόλι τής Παναγίας”, Θεσ/νίκη 1990, τ. Δ΄, σελ. 212).

Οΐ δυνάμεις γιά νά προχωρήσει κανεΐς στίς πνευματικές μεθελικιώσεις προσφέρονται δωρεάν κατά τήν βάπτισί του. Ἐγκατασπεΐρονται φιλανθρώπως στήν ὑπαρξί μας. Ἡ βιολογική μας γέννησις εΐναι δῶρον Θεοῦ, ἀλλά μόνο στήν προοπτική τής πνευματικῆς μας ἀναγεννήσεως: «εΐ γάρ κατά σάρκα ζῆτε, μέλλετε ἀποθνήσκειν, ... ὄσοι γάρ πνεύματι Θεοῦ ἄγονται, οὔτοΐ εΐσιν υΐοΐ Θεοῦ» (Ρωμ. ἡ΄ 13-14). Ἡ βάπτισις εΐναι ἡ ἀναγέννησις μας ἐν Χριστῷ.

Γιά τά στάδια ὀμως πού ἀκολουθοῦν χρειάζεται ἡ δική μας συνέργεια. Μέ τήν ἄσκησι τῶν ἐντολῶν τοῦ Χριστοῦ φανερώνεται ἡ προαΐρεσις μας νά ἀνακαλύψουμε τίς δυνάμεις πού συντελοῦν στήν πνευματική μεθελικίωσι. Ἡ διαρκῆς ἐπιπόθησις τῶν ἐπομένων μεθελικιώσεων εΐναι κριτήριο πνευματικῆς ὑγείας. Ἡ ἐπανάπαυσις

στά αρχικά μας βήματα μπορεί να υποκρύπτει αμέλεια και όκηγρία. Κατά τόν ίδιο άγιο Γρηγόριο: «Άμέλεια γάρ και σπουδή προς τας μεθελικιώσεις του Χριστου, νήπιον ή τέλειον δείκνυσι, νυν τε και εν τω μέλλοντι» (Κεφάλαια πάνυ ωφέλιμα, κεφ. κ', Φιλοκαλία, έκδ. "Άστήρ", τ. Δ', σελ. 34).

«Από τήν αμέλεια ή τήν προθυμία του να συμμετάσχει στις μεθελικιώσεις του Χριστου, αναδεικνύεται ό άνθρωπος νήπιος ή τέλειος, και τώρα και στό μέλλον» (Φιλοκαλία, έκδ. "Τό Περιβόλι...", τ. Δ', σελ. 179).

Ό ίδιος πατήρ λέγει: «Τέλειον άνδρα νόμισον είναι νυν, τόν τήν όμοίωσιν των του Χριστου μεθελικιώσεων ειληφότα, ως εν άρραβώνι τόν δέ εν τω μέλλοντι τέλειον, δείκνυσιν ή της θεώσεως δύναμις» (Φιλοκαλία, έκδ. "Άστήρ", τ. Δ', κεφ. νε', σελ. 38-39) και: «Ίσην έχει προς τούς όμοειδεις και τήν αξίαν και τήν θέωσιν εν τω μέλλοντι, ό τήν άρετήν έντεϋθεν προς τας μεθελικιώσεις του πνεύματος τέλειος» (ένθ' άνωτ. κεφ. νστ', σελ. 39).

«Σ' αυτή τή ζωή να θεωρεϊς τέλειο εκείνον που έλαβε σαν άρραβώνα τό να μιμηθει πνευματικά τις μεθελικιώσεις του Χριστου. Ένω τόν τέλειο στό μέλλον, θά τόν δείχνει ή δύναμη της θεώσεως» (Φιλοκαλία, έκδ. "Τό Περιβόλι...", τ. Δ', σελ. 184-185) και «Θά έχει τήν ίδια αξία και τήν ίδια θέωση με τούς όμοειδεις του στή μέλουσα ζωή εκείνος που γίνεται από έδω τέλειος στήν άρετή κατά τις πνευματικές μεθελικιώσεις» (ένθ' άνωτ., σελ. 185).

Προϋπόθεσις, δηλαδή, για τήν θέωσι είναι ή τελείωσις στήν άρετή σύμφωνα με τις πνευματικές μεθελικιώσεις.

Τήν διαρκή φροντίδα για πνευματική ώρίμανσι τονίζει και ό άγιος Μάξιμος ό Όμολογητής, όταν γράφει ότι ό νοϋς του άγωνιζομένου «τήν όδόν πάντως όδεύει των άρετων, τήν μηδαμώς επιδεχομένην των εν αυτή βαδιζόντων στάσιν· άλλ' άεικίνητον και όξύν έχόντων κατά σκοπόν της ψυχής, προς τό βραβείον της άνω κλήσεως τόν δρόμον. Έπειδή της άρετης ή στάσις, κακίας έστίν αρχή, του νοϋ περι τι των έκατέρωθεν τή όδω παρακειμένων υλικών έμπαθως άσχοληθέντος» (Προς Θαλάσιον πρεσβύτερον περι διαφορων άπόρων, P.G. 90, 304).

Ό νοϋς του άγωνιζομένου «πορεύεται όπωςδήποτε τό δρόμο των άρετων της σεμνης πολιτείας του, πού δέν δέχεται με κανένα τρόπο τήν στάση όσων τόν περπατούν, αλλά θέλει να τρέχουν άσταμάτητα και δυνατά σύμφωνα με τό στόχο της ψυχής προς τό βραβείο της άνω κλήσεως, επειδή τό σταμάτημα της άρετης είναι αρχή κακίας, καθώς ό νοϋς άσχολήθηκε έμπαθως με κάποιο υλικό από όσα βρίσκονται από τή μιá και τήν άλλη πλευρά του δρόμου» (Φιλοκαλία των νηπτικων και άσκητικων, Ε.Π.Ε., Θεσ/νίκη 1992, τ. 14B, σελ. 111).

Ό όσιος Νικήτας ό Στηθατος βλέπει τόν Χριστό να συναυξάνεται με τόν ακολουθοϋντα τις πνευματικές μεθελικιώσεις: «Ταϊς πνευματικαϊς μεθελικιώσεσι των σπουδαίων, συναυξάνεσθαι πέφυκε και ό Κύριος ήμων

Ἰησοῦς Χριστός». Ἐξηγεῖ δέ, πῶς γίνεται αὐτό: «Καί ὅτε μὲν νήπιοι εἰσι δεόμενοι γάλακτος, θηλάζειν λέγεται τὸ γάλα τῶν εἰσαγωγικῶν ἀρετῶν τῆς γυμνασίας τοῦ σώματος, οὗ τὸ ὠφέλιμον πρὸς ὀλίγον ἐστὶ τοῖς ἀυξάνουσι κατ' ἀρετὴν καὶ κατὰ μικρὸν ἀποβαλλομένοις τὴν νηπιότητα· ὅτε δέ πρὸς νεανίσκους ἀνέλθωσι καὶ τὴν στερεάν τροφήν τρέφονται τῆς θεωρίας τῶν ὄντων, ὡς γεγυμνασμένοι τὰ τῆς ψυχῆς αἰσθητήρια, προκόπτειν λέγεται ἡλικία καὶ χάριτι καὶ μέσον πρεσβυτέρων καθέζεσθαι καὶ ἀνακαλύπτειν αὐτοῖς τὰ βαθέα ἐκ σκοτόυς. Ὅτε δέ πρὸς ἄνδρα τέλειον, πρὸς μέτρον ἡλικίας τελειωθῶσι τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ, κηρύσσειν λέγεται τὸν λόγον πᾶσι τῆς μετανοίας καὶ διδάσκειν τοὺς λαοὺς τὰ περὶ τῆς Βασιλείας τῶν Οὐρανῶν καὶ πρὸς τὸ παθεῖν κατεπειγέσθαι. Τοῦτο γάρ ἐστὶ τὸ τέλος παντός τοῦ τελειωθέντος ἐν ἀρεταῖς, ἵνα, μετὰ τὸ πάσας διελθεῖν τὰς ἡλικίας Χριστοῦ, εἰς τὸ πάθος καταντήση τῶν πειρασμῶν, κατὰ τὸν ἐκείνου σταυρόν» (Γνωστικῶν κεφαλαίων ἑκατοντάς γ', κεφ. ν', Φιλοκαλία, ἔκδ. "Ἀστήρ", τ. Γ', σελ. 338-339).

«Μέ τίς μεταβάσεις τῶν ἀξίων ἀπὸ τῆς μίας πνευματικῆς ἡλικίας στήν ἄλλη, μεγαλώνει μαζί καὶ ὁ Κύριος μας Ἰησοῦς Χριστός». Ἐξηγεῖ δέ, πῶς γίνεται αὐτό: «Καί ὅταν εἶναι ἀκόμη νήπιοι καὶ ἔχουν ἀνάγκη ἀπὸ γάλα, λέγεται ὅτι θηλάζει τὸ γάλα τῶν εἰσαγωγικῶν ἀρετῶν τῆς ἀσκήσεως τοῦ σώματος, τὸ ὁποῖο λίγο εἶναι ὠφέλιμο σ' ἐκείνους πού ἀυξάνουν στήν ἀρετὴ καὶ ἀποβάλλουν

λίγο-λίγο τὴν νηπιότητα. Ὅταν φτάσουν στή νεανικὴ ἡλικία καὶ τρέφονται μὲ τὴ στερεὰ τροφή τῆς θεωρίας τῶν ὄντων, ἔχοντας γυμνασμένα τὰ αἰσθητήρια τῆς ψυχῆς, τότε ὁ Χριστός λέγεται ὅτι προοδεύει στήν ἡλικία καὶ στή θεία χάριτι καὶ κάθετα μεταξὺ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τοὺς φανερώνει τὰ βαθιά καὶ σκοτεινά. Ὅταν γίνουν ὄριμοι ἄνδρες καὶ φτάσουν στήν τελειότητα πού μέτρο τῆς εἶναι ὁ Χριστός, τότε λέγεται ὅτι κηρύττει σέ ὄλους τὸ λόγο τῆς μετάνοιας καὶ διδάσκει τοὺς λαοὺς γιὰ τὴ βασιλεία τῶν οὐρανῶν καὶ ὅτι ἀνυπομονεῖ νὰ σταυρωθεῖ. Γιατί αὐτό εἶναι τὸ τέλος καθενός πού ἔγινε τέλειος στίς ἀρετές· ἀφοῦ περάσει ὅλες τίς ἡλικίες τοῦ Χριστοῦ, νὰ καταλήξει νὰ ὑποστῆ τὸ πάθος τῶν πειρασμῶν, ὅπως ἔπαθε καὶ ὁ Κύριος» (Φιλοκαλία, ἔκδ. "Τὸ Περιβόλι...", τ. Δ', σελ. 123-124).

Ἀσφαλῶς ὁ Χριστός δέν ἀυξάνεται, ἀλλὰ ὁ ἀγωνιζόμενος καὶ ἀυξανόμενος πνευματικά, κάθε φορὰ πού ἀνέρχεται μίαν βαθμίδα τῆς πνευματικῆς μεθελικιώσεως, βιώνει τὸν Χριστό τελειότερα καὶ πληρέστερα, καὶ ἔχει τὴν ἐμπειρία σάν νὰ συναυξάνεται μαζί του ὁ Χριστός.

Οἱ πνευματικὲς μεθελικιώσεις ἀκολουθοῦν κατὰ κανόνα συγκεκριμένη σειρά. Δέν μπορεῖ ὁ νήπιος νὰ κἀνῃ τὸν διδάσκαλο οὔτε ὁ νεανίσκος νὰ ἔχη τὴν ἐμπειρία τοῦ πρεσβύτου. Κατὰ τὸν ἅγιο Νικήτα τὸν Σιτηθᾶτο, ἡ νηπιακὴ πνευματικὴ ἡλικία χρειάζεται τροφὸν, χειραγωγὸν καὶ παιδαγωγόν. Ἡ μαθητεία σέ ἐμπειρο διδάσκαλο καὶ ἡ ὑπακοή σέ δόκιμο πνευματικὸν πατέρα εἶναι βᾶ-

σις και ασφάλεια για κάθε πνευματική ανάβασι. Παρατηρείται συχνά στην πνευματική ζωή μία βιασύνη να φθάση κανείς στα προχωρημένα στάδια, πριν ακόμη λάβη πείρα και αίσθησι των πρώτων πνευματικών αναβάσεων. Πρόκειται για βιασύνη που δεν ωφελει ούτε τον αγωνιζόμενο ούτε την Εκκλησία. Ο άγιος Γρηγόριος ο Θεολόγος συνιστά: «καθαρθῆναι δεῖ πρώτον, εἶτα καθᾶραι σοφισθῆναι, και οὕτω σοφίσαι γενέσθαι φῶς, και φωτίσαι ἐγγίσαι Θεῷ, και προσαγαγεῖν ἄλλους ἀγιασθῆναι, και ἀγιάσαι» (Ἀπολογητικός τῆς εἰς Πόντον φυγῆς, P.G. 35, 480).

Οἱ ἀποτυχίες εἶναι συχνές, ὅταν δέν ἀκολουθῆται ἡ δοκιμασμένη και πεπατημένη ὁδός, ἀλλά προπετῶς κανείς ἐπιχειρῆ τά μειζονα, πριν ὠριμάση στα μικρότερα.

Σέ λόγο που φέρεται μέ τό ὄνομα τοῦ ἁγίου Συμεῶν τοῦ Νέου Θεολόγου τίθεται τό ἐρώτημα: «Γιατί ἡ πρώτη και ἡ δεύτερη φύλαξι (τοῦ νοῦ) δέν μποροῦν νά ὀδηγήσουν στην τελείωση τόν μοναχό;» και δίδεται ἡ ἐξῆς ἀπάντησις: «Γιατί δέν τίς μεταχειριζόμαστε μέ τή σειρά που πρέπει. Ὁ Ἰωάννης τῆς Κλίμακος αὐτά τά παρομοιάζει μέ μία κλίμακα, λέγοντας: “Ἄλλοι περιορίζουν τά πάθη ἄλλοι ἀσχολοῦνται μέ τήν ψαλμωδία και ἀφιερῶνουν σέ αὐτή τόν περισσότερον χρόνον· ἄλλοι καταγίνονται μέ τή νοερά προσευχή και ἄλλοι ἐνατενίζουν στή θεωρία και ζοῦνε στό βυθό. Στό πρόβλημα αὐτό ἄς χρησιμοποιηθεῖ τό παράδειγμα τῆς κλίμακας”. Ὅσοι λοιπόν θέλουν νά ἀνεβοῦν μία κλίμακα, δέν ἀρχίζουν ἀπό

ἐπάνω πρὸς τά κάτω, ἀλλά ἀπό κάτω ἐπάνω, και ἀνεβαίνουν τό πρώτο σκαλί και ἔπειτα τό ἐπόμενο και ὅλα τά πῖο πάνω· και ἔτσι μπορεῖ κανείς νά σηκωθεῖ ἀπό τή γῆ και ν’ ἀνεβεῖ στόν οὐρανό. Ἄν λοιπόν θέλομε νά γίνομε τέλειοι ἄνδρες μέ τήν πληρότητα τοῦ Χριστοῦ, ἄς ἀρχίσομε σάν βρέφη τήν κλίμακα που εἶπαμε, ὥστε μέ τίς διάφορες μεθελικιώσεις νά φτάσομε διαδοχικά τά μέτρα τοῦ παιδιοῦ, τοῦ ἄνδρα και τοῦ πρεσβυτέρου» (Φιλοκαλία, ἔκδ. “Τό Περιβόλι...”, τ. Ε΄, σελ. 306). Καί ἐρμηνεύει στην συνέχεια ὁ συγγραφεύς τοῦ κειμένου ὅτι τῶν μέν ἀρχαρίων ἔργο εἶναι ὁ ἀγῶνας για τήν κάθαρσι ἀπό τά πάθη, τῶν εὐρισκομένων στην ἡλικία τῆς πνευματικῆς νεότητος ἡ ἀπασχόλησις μέ τήν ψαλμωδία που γίνεται μέ καθαρῆ ἀπό πάθη καρδιά και γίνεται εὐάρεστη στόν Κύριο, τῶν ὠρίμων ἔργο εἶναι ἡ ἐπιμονή στην προσευχή και τῶν ἡλικιωμένων ἡ ἀταλάντευτη θεωρία τῶν θείων μυστηρίων.

Στό προαναφερθέν χωρίο ὁ ἅγιος Νικήτας ὁ Στηθάτος κανει και δύο ἀκόμη ἐνδιαφέρουσες παρατηρήσεις. Ἡ στερεά τροφή, γράφει, εἶναι κατάλληλη γι’ αὐτούς που ἔχουν ξεπεράσει τό στάδιο τῆς πνευματικῆς νηπιότητος. Στερεά τροφή εἶναι ἡ θεωρία τῶν ὄντων και μέ αὐτήν τρέφονται ὅσοι ἔχουν γυμνασμένα τά αἰσθητήρια τῆς ψυχῆς. Ἡ γνώσις τῶν λόγων τῶν ὄντων εἶναι προϋπόθεσις αὐτογνωσίας: «Ὁ ἐκ καθαρότητος εἰς γνώσιν τῶν ὄντων ἐλάσας, ἔγνω ἑαυτόν, κατά τό εἰρημένον, γνώθη σαυτόν. Ὁ δέ μήπω εἰς γνώσιν πεφθακώς αὐτῶν τε τῶν

λόγων τῆς κτίσεως καί τῶν θείων καί ἀνθρωπίνων πραγμάτων, ἔγνω μὲν τά περὶ αὐτόν καί τά ἐκτός αὐτοῦ, ἑαυτόν δέ οὐδαμῶς» (Φυσικῶν κεφαλαίων ἑκατοντάς β΄, κεφ. λστ΄, Φιλοκαλία, ἔκδ. “Ἀστήρ”, τ. Γ΄, σελ. 306). Καί ἡ αὐτογνωσία κατόπιν εἶναι ἡ ὁδός πρὸς τὴν ταπεινώσι καί τὴν ἀπάθεια: «Πᾶς ὁ ἑαυτὸν ἐπιγνοῦς, κατέπαυσεν ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ τῶν κατὰ Θεόν καί εἰσηλθεν εἰς τὸ ἁγιαστήριον τοῦ Θεοῦ, τὴν νοερὰν τοῦ Πνεύματος λειτουργίαν καί εἰς λιμένα θεῖον τῆς ἀπαθείας καί ταπεινώσεως» (ἐνθ’ ἄνωτ., κεφ. λη΄, σελ. 307).

«Ἐκεῖνος πού ἀπὸ τὴν καθαρότητά του ἔφτασε εἰς τὴν γνώση τῶν ὄντων, αὐτὸς γνώρισε τὸν ἑαυτὸ του σύμφωνα μὲ τὸ ρητὸ “γνώθι σαυτὸν”. Ἐκεῖνος ὅμως πού δέν ἔφτασε ἀκόμη εἰς τὴν γνώση τῶν λόγων τῆς κτίσεως καί τῶν θείων καί ἀνθρωπίνων πραγμάτων, γνώρισε βέβαια τὰ γύρω ἀπ’ αὐτόν καί τὰ ἔξω ἀπ’ αὐτόν, δέ γνώρισε ὅμως διόλου τὸν ἑαυτὸ του» (Φιλοκαλία, ἔκδ. “Τὸ Περιβόλι...”, τ. Δ΄, σελ. 89). Καί ἡ αὐτογνωσία κατόπιν εἶναι ἡ ὁδός πρὸς τὴν ταπεινώσι καί τὴν ἀπάθεια: «Ἐκεῖνος πού γνώρισε τὸν ἑαυτὸ του, τερμάτισε ὅλα τὰ κατὰ Θεόν ἔργα του καί μπῆκε εἰς τὸν ἅγιον τόπον τοῦ Θεοῦ, δηλαδή εἰς τὴν νοερὰν ἐργασίαν τοῦ Πνεύματος καί εἰς τὸ θεῖον λιμάνι τῆς ἀπαθείας καί τῆς ταπεινώσεως» (ἐνθ’ ἄνωτ.).

Παρατηρεῖ ἀκόμη ὅτι ἡ τελικὴ βαθμίδα τῆς πνευματικῆς τελειώσεως εἶναι ἐκεῖνη, κατὰ τὴν ὁποία ὁ Χριστιανὸς ἐπιζητεῖ μὲ ζῆλον νὰ μιμηθῇ τὸ Πάθος τοῦ Κυρίου, νὰ βαστάξῃ ὅπως ὁ Ἀπόστολος Παῦλος τὰ στίγματα τοῦ

Χριστοῦ εἰς τὸ σῶμα του (πρβλ. Γαλ. στ΄ 17) ἢ νὰ ἀναπληρωθῇ μὲ χαρὰ τὰ ὑστερήματα τῶν θλίψεων τοῦ Χριστοῦ χάριν τῆς Ἐκκλησίας: «νῦν χαίρω ἐν τοῖς παθήμασί μου ὑπὲρ ὑμῶν καί ἀνταναπληρῶ τὰ ὑστερήματα τῶν θλίψεων τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ σαρκί μου ὑπὲρ τοῦ σώματος αὐτοῦ, ὃ ἐστὶν ἡ ἐκκλησία» (Κολ. α΄ 24). Ἡ ἄρσις αὐτοῦ τοῦ μεγάλου σταυροῦ προϋποθέτει φρόνημα πρεσβυτικό, δηλαδή ὥριμο ἀπὸ κάθε ἄποψι. Μετὰ ἀπὸ αὐτὴν τὴν πνευματικὴν μεθελικίωσι εἶναι ἐπιτρεπτό νὰ ἀναλαμβάνη κανεὶς ποιμαντικὰς εὐθύνες, νὰ φωτίξῃ μὲ τὴν διδασχὴν τοῦ τῶν ποικιλοτρόπως ἐσκοτισμένους ἀνθρώπων καί νὰ τοὺς ὁδηγῇ εἰς τὴν μετάνοια. Μόνον οἱ ὄσοις ἔχουν φθάσει εἰς τὸ πνευματικὸ αὐτὸ στάδιο εἶναι δυνατοὶ νὰ μιμηθοῦν τὸν Σταυρὸν καί τὸν Θάνατον τοῦ Κυρίου.

Ἡ συμμετοχὴ μας εἰς τὴν μεθελικίωσιν τοῦ Χριστοῦ περιλαμβάνει καί τὴν γέννησιν τοῦ Λόγου ἐν ἡμῖν. Ὁ ὅσιος Νικήτας ὁ Σπηθαῖος ἀφορμώμενος ἀπὸ τὸ χωρίον Γαλ. δ΄ 4-5: «Ὅτε δὲ ἦλθε τὸ πλῆρωμα τοῦ χρόνου, ἐξαπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν Υἱὸν αὐτοῦ, γενόμενον ἐκ γυναικός, γενόμενον ὑπὸ νόμον, ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον ἐξαγοράσῃ, ἵνα τὴν υἰοθεσίαν ἀπολάβωμεν», διδάσκει ὅτι τὸ πλῆρωμα τοῦ χρόνου ἔρχεται γιὰ τὸν ἀγωνιζόμενον μοναχόν, ὅταν μετὰ ἀπὸ ἄσκησιν φθάσῃ εἰς τὴν ἀπάθεια. «Ὅτε δὲ ἔλθῃ τὸ πλῆρωμα τοῦ χρόνου αὐτῆς καί διὰ τῆς ἀπαθείας πληρωθῇ, τότε γεννᾶται ὁ Λόγος ἐν ἡμῖν». Τότε μᾶς ἐξαγοράζει ἀπὸ τὸν νόμον τοῦ σαρκικοῦ φρονήματος, τότε ἐρχόμεθα ὑπὸ τὸν νόμον τοῦ Πνεύματος

καί ἀπολαμβάνουμε τήν υἰοθεσία. «Τούτου δέ γεγονότος, τότε κράζει τό πνεῦμα εἰς τάς καρδίας ἡμῶν, Ἀββᾶ ὁ πατήρ· δεικνῦον καί γνωρίζον ἡμῖν τήν υἰότητα καί τήν πρός τόν Πατέρα καί Θεόν παρρησίαν· καί ὡς υἱοῖς καί κληρονόμοις Θεοῦ διά Χριστοῦ ἡμῖν συμπαραμένει καί διαλέγεται, μή τῇ δουλείᾳ τῶν αἰσθήσεων κρατούμενοι» (Γνωστικῶν κεφαλαίων ἑκατοντάς γ΄, κεφ. νά, Φιλοκαλία ἔκδ. “Ἀστήρ”, τ. Γ΄, σελ. 339).

«Όταν ὁμως ἔρθει γιά τήν ἄσκηση τό πλήρωμα τοῦ χρόνου καί ὀλοκληρωθεῖ μέ τήν ἀπάθεια, τότε γεννιέται μέσα μας ὁ Λόγος». Τότε μᾶς ἐξαγοράζει ἀπό τόν νόμο τοῦ σαρκικοῦ φρονήματος, τότε ἐρχόμεθα ὑπό τόν νόμο τοῦ Πνεύματος καί ἀπολαμβάνουμε τήν υἰοθεσία. «Όταν γίνει αὐτό, τό Πνεῦμα κράζει μέσα στίς καρδιές μας: “Ἀββᾶ, Πατέρα!”, δείχνοντας καί γνωρίζοντάς μας τήν υἱική ιδιότητά μας καί τήν παρρησία πρός τό Θεό καί Πατέρα. Καί μένει πλέον μαζί μ’ ἐμᾶς ὡς υἱοῦς τοῦ Θεοῦ καί κληρονόμους Του μέσω τοῦ Χριστοῦ καί συνομιλεῖ, ἀφοῦ δέν κρατούμαστε πιά ἀπό τή δουλεία τῶν αἰσθήσεων» (Φιλοκαλία, ἔκδ. “Τό Περιβόλι...”, τ. Δ΄, σελ. 124).

Ἡ γέννησις τοῦ Λόγου ἐν ἡμῖν ἀποτελεῖ καί τήν ἔνωσί μας μέ τόν Χριστό, τήν Χριστοποίησι καί θέωσί μας. Γιά τούς ἁγίους Πατέρας οἱ μεθελικιώσεις στήν ἀρετή συνδέονται πάντα μέ τό πανάγιο Πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ. Ἔχουν πάντα Χριστοκεντρικό χαρακτήρα. Δέν ἀποτελοῦν αὐτόνομη προκοπή στίς ἀρετές ἀλλά συνανύψωσι μέ τόν Χριστό καί γιά τόν Χριστό ἀπό τήν νη-

πιακή πνευματική ἡλικία στήν ὄριμη ἡλικία. Ὁ λόγος γιά συμμετοχή στίς μεθελικιώσεις τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἴσως ἕνας ἄλλος τρόπος, μέ τόν ὁποῖο οἱ Πατέρες ἐκφράζουν τήν ὠφέλεια πού προκύπτει γιά τόν Χριστιανό μέ τήν μίμησι τοῦ Χριστοῦ.

Ἡ μίμησις τοῦ Χριστοῦ εἶναι καινοδιαθηκική διδασκαλία. Λέγει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος: «Μιμηταί μου γίνεσθε, καθὼς καὶ γὰρ Χριστοῦ» (Α΄ Κορ. ια΄ 1) καί ὁ Ἀπόστολος Πέτρος: «Χριστός ἔπαθεν ὑπέρ ὑμῶν, ὑμῖν ὑπομιμάνων ὑπογραμμόν, ἵνα ἐπακολουθήσητε τοῖς ἴχνεσιν αὐτοῦ» (Α΄ Πέτρ. β΄ 21).

Βέβαια ἡ μίμησις τοῦ Χριστοῦ δέν εἶναι ἠθικιστική, ὅπως στούς Δυτικούς, ἀλλά κοινωνία μέ τόν Χριστό, συμμετοχή στίς ιδικές Του μεθελικιώσεις. Ὅπως γράφει ὁ μέγας Βασίλειος: «Διά τοῦτο ἡ μετά σαρκός ἐπιδημία Χριστοῦ, αἱ τῶν εὐαγγελικῶν πολιτευμάτων ὑποτυπώσεις, τά πάθη, ὁ σταυρός, ἡ ταφή, ἡ ἀνάστασις· ὥστε τόν σφζόμενον ἄνθρωπον διά μιμήσεως Χριστοῦ τήν ἀρχαίαν ἐκείνην υἰοθεσίαν ἀπολαβεῖν. Ἀναγκαία τοίνυν ἐστὶ πρός τελείωσιν ζωῆς ἡ Χριστοῦ μίμησις» (Περί τοῦ ἁγίου Πνεύματος, P.G. 32, 128).

Παρακαλοῦμε τόν Κύριο νά μᾶς δώση τήν Χάρι Του νά ποθήσουμε τήν πνευματική τελειότητα καί νά ἀγωνισθοῦμε καί γιά τήν ἰδική μας συμμετοχή στίς ιδικές Του μεθελικιώσεις, ὥστε νά γεννηθῇ ὁ Λόγος Του σέ μᾶς, νά συναυξανώμεθα μαζί Του καί νά φθάσουμε «εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ».

Ἐπικαλούμεθα τὴν εὐλογία καὶ τὴς πρεσβεΐες τῆς Παναγίας μας, ποὺ εἶναι τὸ πρῶτο πρόσωπο ποὺ ἔφθασε αὐτὸ τὸ πλήρωμα καὶ ἐπέτυχε νὰ κάνη τὴν ἀνθρωπίνη φύσι θεοτόκον.

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ Η ΒΑΣΙΛΕΙΑ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΕΠΙ ΓΗΣ^(*)

Ἡ βασιλεία σου, Χριστέ ὁ Θεός, βασιλεία πάντων τῶν αἰώνων, καί ἡ δεσποτεία σου ἐν πάσῃ γενεᾷ καί γενεᾷ. Ὁ σαρκωθεὶς ἐκ Πνεύματος Ἁγίου καί ἐκ τῆς ἀειπαρθένου Μαρίας ἐνανθρωπήσας φῶς ἡμῖν ἔλαμψας, Χριστέ ὁ Θεός, τῇ σῇ παρουσίᾳ· φῶς ἐκ φωτός, τοῦ Πατρὸς τό ἀπαύγασμα, πᾶσαν κτίσιν ἐφαιδρυνας. Πᾶσα πνοὴ αἰνεῖ σε, τὸν χαρακτήρα τῆς δόξης τοῦ Πατρὸς. Ὁ ὢν καὶ προὖν καὶ ἐκλάμψας ἐκ Παρθένου Θεός, ἐλέησον ἡμᾶς.

(Γ΄ Ἰδιόμελον Ἑσπερινοῦ Χριστουγέννων).

Μέ τὴν γέννησί Του στό ταπεινό σπήλαιο τῆς Βηθλεὲμ ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστός, ὁ «Βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων καὶ Κύριος τῶν κυριευόντων» (Α΄ Τιμ. στ΄

^(*) Ἑόρτιος χαιρετισμὸς τοῦ Καθηγουμένου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς μας ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν Χριστουγέννων 2008.

15), φέρει στον κόσμο την Βασιλεία του Θεού, Βασιλεία ασάλευτο, πνευματική, αιώνιο, Βασιλεία των Ουρανών.

Αυτήν την Βασιλεία νοσταλγοῦσαν οἱ δίκαιοι τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης καί γι' αὐτήν ἐπροφήτευσαν οἱ προφήται. Εἶναι χαρακτηριστική ἡ προφητεία τοῦ προφήτου Δανιήλ: «ἀναστήσει ὁ Θεός τοῦ οὐρανοῦ βασιλείαν, ἣτις εἰς τοὺς αἰῶνας οὐ διαφθαρήσεται, καί ἡ βασιλεία αὐτοῦ λαῶ ἐτέρω οὐχ ὑπολειφθήσεται λεπτυνεῖ καί λικμήσει πάσας τὰς βασιλείας, καί αὐτή ἀναστήσεται εἰς τοὺς αἰῶνας» (Δαν. β' 44).

Αὐτή ἡ Βασιλεία, ὅπως ὁ Κύριος εἶπε, «οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου» (Ἰωαν. ιη' 36). Δέν εἶναι βασιλεία πού ἀναγκάζει τοὺς ἀνθρώπους μέ κάποια μορφή κοσμικῆς ἐξουσίας καί δυνάμεως νά τήν ἀποδεχθοῦν. Δέν ἐπιδιώκει τήν κατάκτησι τοῦ κόσμου ἀλλά τήν μεταμόρφωσί του. Προϋποθέτει τήν ἐλευθερία τῶν ἀνθρώπων καί τήν συνεργασία τους γιά νά πραγματοποιηθῇ. Ὅπως διδάσκει ὁ ἅγιος Χρυσόστομος, συγκρίνοντας τόν ἱερέα μέ τόν βασιλέα: «Ὁ βασιλεύς σώματα ἐμπιστεύεται, ὁ δέ ἱερεύς ψυχάς· ὁ βασιλεύς λοιπάδας χρημάτων ἀφήσιν, ὁ δέ ἱερεύς λοιπάδας ἀμαρτημάτων· ἐκεῖνος ἀναγκάζει, οὗτος παρακαλεῖ· ἐκεῖνος ἀνάγκη, οὗτος γνώμη· ἐκεῖνος ὅπλα ἔχει αἰσθητά, οὗτος ὅπλα πνευματικά· ἐκεῖνος πολεμεῖ πρὸς βαρβάρους, ἐμοί πόλεμος πρὸς δαίμονας. Μείζων ἡ ἀρχή αὕτη...» («Εἰς τόν Ἡσαΐαν», Ὁμιλία Δ', ε', PG. 56, 126).

Ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ δέν ἔρχεται «μετά παρατηρήσεως» (Λουκ. ιζ' 20), δηλαδή μέ ἐξωτερικά καί ἐντυπωσιακά φαινόμενα καί ἐπικοινωνιακά τεχνάσματα. Δέν εἶναι μία ἐξωτερική καί ἐπιφανειακή καλλιτέρευσις τοῦ κόσμου. Εἶναι Βασιλεία πού ἀλλοιώνει ἐσωτερικά τόν ἄνθρωπο καί μεταμορφώνει ἐν συνεχείᾳ διά τῶν μεταμορφωμένων πιστῶν τίς κοινωνίες τῶν ἀνθρώπων. Εἶναι τό ἄλλας πού συγκρατεῖ τόν κόσμο ἀπό τήν σῆψι (Ματθ. ε' 13).

Κάθε πιστός, πού ἀγωνίζεται νά μή βασιλεύεται-κυβερνᾶται ἀπό τόν διάβολο καί τά πάθη ἀλλά ἀπό τόν Βασιλέα Χριστό, μετέχει σ' αὐτήν τήν Βασιλεία καί τήν φανερώνει μέ τήν ζωή του.

Δύο παράγοντες πρέπει νά συνεργήσουν γιά νά ἐγκαινισθῇ σέ μᾶς ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ: ἡ Χάρις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καί ἡ ἰδική μας συνεργασία μέ τήν ἀσκησι, τήν τήρησι τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ καί τήν προσευχή. Γι' αὐτό οἱ ἅγιοι Πατέρες τό αἶτημα τῆς Κυριακῆς προσευχῆς «ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου» (Ματθ. στ' 10) τό ἐρμήνευσαν “ἐλθέτω ἡ Χάρις τοῦ Παναγίου Πνεύματος”.

Μέσα στον ἐφθαρμένο καί πεπαλαιωμένο ἀπό τόν διάβολο, τήν ἀμαρτία καί τόν θάνατο κόσμο ὁ Κύριός μας ἐγκαινιάζει τήν Βασιλεία Του, τήν «καινή κτίσι», τήν νέα κατάστασι πραγμάτων, τήν ὁποία μᾶς ἔδειξε μέ τήν ἁγία ζωή Του, τό κήρυγμα τοῦ Εὐαγγελίου Του, τά θαύματά Του, τήν θυσία Του, τήν Ἀνάστασί Του, τήν δωρεά τοῦ Ἁγίου Του Πνεύματος.

Καλούμεθα, όσοι πιστεύουμε σ' Αυτόν, νά αγωνιζώμεθα καθημερινά, ὥστε νά ξεπερνᾶμε τόν παλαιό ἄνθρωπο καί νά μετέχουμε στήν Βασιλεία τῆς ἀγάπης Του. Ἔτσι κοινωνοῦμε τῆς καινῆς ζωῆς τοῦ Χριστοῦ καί γινόμεθα καινοί ἄνθρωποι. Δέν θά λείψουν βέβαια οἱ πειρασμοί καί οἱ δοκιμασίες. Ὅμως δέν μποροῦν νά μᾶς ἀφαιρέσουν τήν βαθειά εἰρήνη τῆς ψυχῆς πού ἐπηγγέλθησαν οἱ ἅγιοι Ἄγγελοι τήν νύχτα τῶν Χριστουγέννων: «Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καί ἐπί γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία» (Λουκ. β' 14).

Τό μυστήριο τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ τό βιώνουμε στό Σῶμα Του, τήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία μας. Ἡ Ἐκκλησία, πού εἶναι ὁ Χριστός παρατεινόμενος εἰς τούς αἰῶνας, πραγματώνει ἐπί γῆς τήν Βασιλεία τοῦ Θεοῦ καί μᾶς προσανατολίζει στήν πληρότητά της, στήν αἰώνιο ζωή.

Τό θαυμαστό εἶναι ὅτι ὁ σαρκωθείς Κύριος καί Βασιλεύς Χριστός κάνει βασιλεῖς ὅσους συνειδητά δέχονται νά βασιλεύονται ἀπό Αυτόν: «καί ἐποίησας αὐτούς τῷ Θεῷ ἡμῶν βασιλεῖς καί ἱερεῖς, καί βασιλεύσουσιν ἐπί τῆς γῆς» (Ἀποκ. ε' 10). Βασιλεῖς γιά νά βασιλεύουν στά πάθη τους καί ἱερεῖς γιά νά προσφέρουν εὐχαριστιακά τόν ἑαυτό τους στόν Θεό.

Δεχόμεθα μέ εὐγνωμοσύνη τό δῶρο τῆς Βασιλείας τῶν Οὐρανῶν πού μᾶς ἐχάρισε ὁ Κύριος μέ τήν Σάρκωσί Του. Τόν παρακαλοῦμε νά μᾶς συγχωρῇ ὅλους, κληρικούς, μοναχοὺς καί λαϊκοὺς, ὁσάκις περιφρονοῦμε ἢ

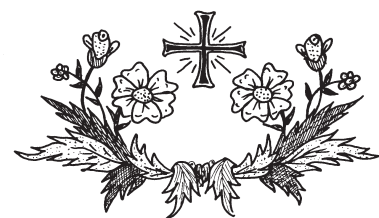
ἀδιαφοροῦμε ἢ λησμονοῦμε τό δῶρο Του καί ἀντί τῆς Οὐρανίου καί Αἰωνίου Βασιλείας Του προσκολλώμεθα σέ μάταιες, ἐπίγειες, φθαρτές βασιλεῖες (ἀξίες) τοῦ κόσμου τούτου.

Πάντα ὑπάρχει ὁ κίνδυνος νά πάθουμε ὅ,τι ἔπαθε ὁ Ἡρώδης, πού γιά νά ἐξασφαλίσῃ τήν ἐπίγειο δόξα καί βασιλεία, ἔχασε τήν οὐράνιο καί αἰώνιο Βασιλεία.

Οἱ ἐξ Ἀνατολῶν Μάγοι ἐρεύνησαν, ἐκοπίασαν, ἐταξίδευσαν, ἐκινδύνευσαν γιά νά βροῦν τόν ἀληθινό καί μόνο Βασιλέα, νά Τόν προσκυνήσουν καί νά Τοῦ προσφέρουν τά δῶρα των, χρυσόν ὡς πρὸς Βασιλέα, λίβανον ὡς πρὸς Θεόν καί σμύρναν ὡς πρὸς μέλλοντα νεκρόν γιά τήν σωτηρία τοῦ κόσμου.

Ναί, Κύριε, καί ἐμεῖς Σέ προσκυνοῦμε μέ τούς Μάγους ὡς Βασιλέα μας, ὡς Θεόν μας καί ὡς διά τοῦ ζωοποιοῦ θανάτου καί τῆς ἀναστάσεώς Σου Λυτρωτὴν μας.

Ἅγια Χριστούγεννα 2008

ΚΥΡΙΕ ΜΕΙΝΟΝ ΜΕΘ' ΗΜΩΝ^(*)

*«Κύριε μείνον μεθ' ἡμῶν, ὅτι πρὸς ἐσπέραν ἐστι
καὶ κέκλικεν ἡ ἡμέρα» (Λουκ. κδ' 29).*

Τό ἐσπέρας τῆς Κυριακῆς τῆς Ἀναστάσεως, καθὼς ἀφηγεῖται ὁ ἅγιος Εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς, δύο μαθηταὶ τοῦ Κυρίου, ὁ Κλεόπας καὶ πιθανόν ὁ Λουκᾶς, ἐπορεύοντο πρὸς τὸ χωρίον Ἐμμαούς, πού ἀπέιχε ἐξήντα στάδια, δηλαδή ἔνδεκα χιλιόμετρα, ἀπὸ τὰ Ἱεροσόλυμα. Ἦσαν ταραγμένοι καὶ προβληματισμένοι, γιὰ ὅσα εἶχαν συμβῆ τίς τελευταῖες ἡμέρες στὰ Ἱεροσόλυμα καὶ μάλιστα γιὰ τὸν σταυρικό θάνατο καὶ γιὰ τὴν ἀβέβαιη ἀκόμη γι' αὐτούς εἶδησι τῆς Ἀναστάσεως τοῦ διδασκάλου των. Συζητοῦσαν γιὰ τὰ θέματα αὐτά καὶ ἦσαν γεμάτοι πόνο, ἀνησυχία καὶ λύπη.

^(*)Εὐόριος χαιρετισμὸς τοῦ Καθηγουμένου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς μας ἐπὶ τῆ ἑορτῇ τοῦ Πάσχα 2009.

Τότε ἐμφανίζεται κάποιος ἄγνωστος συνοδοιπὸρος. Ἐρωτᾷ νὰ μάθῃ ποιά εἶναι ἡ αἰτία τῆς λύπης των. Αὐτοὶ τὸν ὀνειδίζουν ὅτι ἀγνοεῖ τὰ συγκλονιστικά γεγονότα πού εἶχαν συμβῆ τίς ἡμέρες ἐκεῖνες γύρω ἀπὸ τὸ πρόσωπο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Αὐτὸς ὁ ἄγνωστος συνοδοιπὸρος των δὲν ἦταν ἄλλος ἀπὸ τὸν Ἀναστάνα Κύριο Ἰησοῦ. Ἀρχίζει τότε νὰ τοὺς ἐρμηνεύῃ τὰ σχετικά μὲ τὸν ἑαυτό Του ρητὰ τοῦ Μωϋσέως καὶ τῶν ἄλλων Προφητῶν καὶ νὰ τοὺς ἐξηγῇ ὅτι ἔτσι ἔπρεπε νὰ συμβῆ γιὰ νὰ εἰσέλθῃ ὁ Χριστὸς «εἰς τὴν δόξαν Αὐτοῦ». Δηλαδή ὅτι ὁ Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ, πού κατὰ τὴν ἐνανθρώπησί Του ἔνωσε τὴν θεία μὲ τὴν ἀνθρωπίνη φύσι στὴν θεία Του Ὑπόστασι, ἔπρεπε νὰ ὑπομείνῃ τὰ φρικτὰ Πάθη καὶ τὸν σταυρικό θάνατο, γιὰ νὰ θεραπεύσῃ καὶ θεώσῃ τὴν πεσοῦσα φύσι μας, πού προσέλαβε ἀπὸ τὴν Παρθένο Μαρία.

Οἱ καρδιές τῶν θλιμμένων μαθητῶν καθὼς ἀκουγαν τὰ θεία Του λόγια παρηγοροῦντο, ἐφωτίζοντο καὶ ἐθερμαίνοντο ἀπὸ τὸν θεῖο πόθο. Γι' αὐτὸ καὶ ὅταν ἔφθασαν στὸ χωρίο στὸ ὁποῖο ἐπήγαιναν καὶ ὁ συνοδοιπὸρος των «προσεποιεῖτο πορρωτέρω πορεύεσθαι», αὐτοὶ ἐπέμεναν νὰ μείνῃ μαζί των, διότι ἤδη εἶχε ἀρχίσει νὰ πέφτῃ ἡ ἡμέρα καὶ τὸ σκοτάδι νὰ καλύπτῃ τὴν γῆ.

Μέχρι τὴν στιγμή αὐτὴ οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν μαθητῶν «ἐκρατοῦντο τοῦ μὴ ἐπιγῶναι Αὐτόν». Ὅμως κατὰ τὴν ὥρα τοῦ δείπνου, ὅταν ἐτεμάχιζε τὸν ἄρτο, ἀφοῦ προηγουμένως τὸν εἶχε εὐλογῆσει, γιὰ νὰ τοὺς τὸν προσφέρει,

«διηνοίχθησαν οί ὀφθαλμοί» των καί ἀνεγνώρισαν ὅτι ὁ μέχρι τότε ἄγνωστος συνοδοιπόρος των ἦταν ὁ πεφιλημένος διδάσκαλός των, ὁ Ἀναστάς Κύριος καί Θεός των.

Στήν θέσι τῶν πονεμένων, θλιμμένων, προβληματισμένων καί ἀγωνιόντων μαθητῶν τοῦ Κυρίου εὐρισκόμεθα πολλές φορές στήν ζωή μας. Ἀντιμετωπίζοντας τά πάθη μας καί τά ἄλυτα ἀνθρωπίνως προβλήματα τῆς καθημερινότητος νομίζουμε ὅτι ὁ Θεός εἶναι ἀπών ἀπό τήν ζωή μας, μέ ἀποτέλεσμα τά ἐπώδυνα συναισθήματα νά κατακλύζουν τήν ψυχή μας.

Ὅμως συναγόμενοι στήν κλάσι τοῦ Ἄρτου, στό μυστήριον τῆς Θείας Εὐχαριστίας, ἀναγνωρίζομε ὅτι ὁ Χριστός εἶναι παρών στήν Ἐκκλησία καί τήν ζωή μας.

Τότε μέ καρδιά φλεγόμενη ἀπό τόν θεῖο πόθο, ὅπως τότε τῶν μαθητῶν πού συνομιλοῦσαν μέ τόν Κύριο, ἐπαναλαμβάνομε καί ἐμεῖς:

«Κύριε μείνον μεθ' ἡμῶν», γιά νά φωτίξης διαπαντός τόν νοῦ καί τήν καρδιά μας στήν ἐπίγνωσι τοῦ θείου θελήματός Σου καί νά ἐνδυναμώνης τήν θέλησί μας στόν ἀγῶνα γιά τήν τήρησι τῶν θεοποιῶν ἐντολῶν Σου καί μάλιστα τῆς ἐντολῆς τῆς πρός τόν πλησίον ἀγάπης.

«Κύριε μείνον μεθ' ἡμῶν», γιά νά μᾶς ἀπαλλάττης ἀπό τούς κακούς λογισμούς, νά μᾶς προφυλάττης ἀπό τίς ἁμαρτητικές πτώσεις καί νά ἐνισχύης τίς ἀσθενεῖς δυνάμεις τῆς ψυχῆς μας στόν ἀγῶνα κατά τῶν ψυχοφθόρων παθῶν.

«Κύριε μείνον μεθ' ἡμῶν», γιά νά μᾶς παρηγορῆς καί νά διασκεδάξης τήν θλίψι μας, ὅταν ὁ κοινός ἐχθρός μας προσπαθῆ νά μᾶς ἀπελπίσῃ μετά ἀπό κάποια πῶσι ἢ ἀποτυχία μας.

«Κύριε μείνον μεθ' ἡμῶν», γιά νά μᾶς ὀδηγῆς στήν ἐπίγνωσι τῆς ἁμαρτωλότητός μας καί στήν σωτήριο μετάνοια.

«Κύριε μείνον μεθ' ἡμῶν», γιά νά ἐκτρέφῆς τά νήπια καί νά παιδαγωγῆς καί χειραγωγῆς τήν εὐόλισθη νεότητα πρός τήν ὁδό τῆς ἀρετῆς καί ἀγιότητος.

«Κύριε μείνον μεθ' ἡμῶν», γιά νά ἐνισχύης ὅσους κινδυνεύουν νά λυγίσουν κάτω ἀπό τό βάρος τῶν καθημερινῶν βιοτικῶν προβλημάτων τους.

«Κύριε μείνον μεθ' ἡμῶν», γιά νά στηρίξης τούς ἠλικιωμένους πού ἀντιμετωπίζουν τίς δυσκολίες καί τίς ἀσθένειες τοῦ γήρατος, νά κρατᾶς συντροφιά στούς μοναχικούς ἀνθρώπους καί νά τούς χαροποιῆς μέ τήν Χάρι Σου.

«Κύριε μείνον μεθ' ἡμῶν» κατά τήν ὥρα τῆς ἐξόδου μας ἀπό τόν κόσμον τοῦτο, γιά νά μή ἰδοῦμε τήν ζοφερά ὄψι τῶν δαιμόνων ἀλλά νά ἀξιωθοῦμε τῆς γλυκυτάτης θεάς τοῦ προσώπου Σου.

«Κύριε μείνον μεθ' ἡμῶν», γιά νά πληροφορῆς μυστικά καί νά ἐνδυναμώνης τούς γονεῖς πού ἀγωνιοῦν καί προσεύχονται γιά τήν κατά Θεόν ἀνατροφή καί πορεία τῶν παιδιῶν τους.

«Κύριε μείνον μεθ' ἡμῶν», γιά νά χαρίζης δύναμι καί ὑπομονή σέ ὅσους σηκώνουν τόν βαρύτατο σταυρό τῆς ἀσθενείας τῶν ναρκομανῶν καί ἀνιάτως πασχόντων συγγενῶν τους, καί γιά νά τούς παρηγορήσῃς, ὅταν ἡ ἀσθένεια τῶν ἀγαπημένων τους προσώπων τά ὀδηγεῖ στόν θάνατο.

«Κύριε μείνον μεθ' ἡμῶν», γιά νά γλυκαίνης τόν πόνο καί νά καταπραΰνης τόν πυρετό τῶν ἀσθενῶν, καί μάλιστα τῶν δεινῶς ἀλγούντων καρκίνοπαθῶν καί ψυχικά πασχόντων.

«Κύριε μείνον μεθ' ἡμῶν», γιά νά μᾶς διαφυλάττης στήν ἀγία Ὁρθόδοξο πίστι μας καί νά ὀδηγήσῃς αὐτούς πού σέ ἀγνοοῦν στήν θεογνωσία καί τούς πεπλανημένους στό Φῶς τῆς ὀρθῆς πίστεως.

«Κύριε μείνον μεθ' ἡμῶν», γιά νά εὐλογῆς μέ τήν παρουσία Σου τήν πατρίδα μας καί ὅλους τούς θεσμούς της, τίς Οἰκογένειές μας, τήν Παιδεία μας, τήν Δικαιοσύνη, τήν πολιτική καί ἐκκλησιαστική Ἡγεσία μας, τόν Στρατό καί ὅλο τόν λαό μας. Ἐμεῖς δέν θέλουμε νά διαπράξουμε τό λάθος τῶν κατοίκων τῆς χώρας τῶν Γαδαρηνῶν πού Σέ παρακαλοῦσαν «ὅπως μεταβῆς ἀπό τῶν ὀρίων αὐτῶν» (Ματθ. ἡ' 34), διότι γνωρίζουμε ὅτι τότε τό δαιμονικό σκότος θά κατακλύσῃ τόν κόσμο μας.

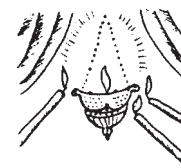
«Κύριε μείνον μεθ' ἡμῶν», γιά νά προφυλάττης τήν κοινωνία μας καί τόν κόσμο μας ἀπό τούς πολέμους, τά ἐγκλήματα καί τίς αἱματοχυσίες καί νά μᾶς χαρίζης τήν βαθεῖα εἰρήνη Σου, τῆς ὁποίας «οὐκ ἔστιν ὄριον».

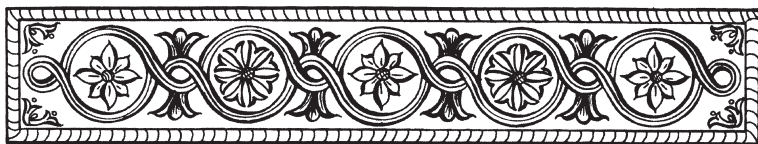
«Κύριε μείνον μεθ' ἡμῶν», διότι ἄνευ Σοῦ «οὐ δύναμεθα ποιεῖν οὐδέν».

Αὐτό ἐπιθυμεῖ καί ὁ Κύριός μας. Νά μένη μεθ' ἡμῶν πάντοτε, ἔστω καί ἄν φαινομενικά δείχνει ὅτι θέλει «πορρωτέρω πορεύεσθαι», παρακινώντας ἔτσι πρὸς μείζονα πόθο τούς ἐραστάς Του. Γι' αὐτό ἐνηνθρώπησε, γι' αὐτό ὑπέμεινε τά φρικτά Πάθη καί τόν σταυρικό θάνατο, γι' αὐτό ἀνεστήθη, γι' αὐτό ἀνελήφθη καί ἀπέστειλε τό Πανάγιό Του Πνεῦμα καί ἴδρυσε τήν Ἐκκλησία Του, γιά νά μένη μεθ' ἡμῶν καί νά μεταμορφῶνῃ ἔτσι τό σκότος τῶν παθῶν μας σέ φῶς τῶν ἀρετῶν, τήν φθαρτότητά μας σέ ἀφθαρσία, τήν θνητότητά μας σέ ζωή αἰώνιο, καί νά ἀναδεικνύῃ τήν πεπτωκυῖα φύσι μας σέ κατοικητήριο τῆς Παναγίας Τριάδος. Αὐτό ἑκατοντάδες χρόνια πρὶν προεῖδε καί ὁ προφήτης Ἡσαΐας καί πανηγυρικά ἀνεφώνησε: «μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός» (Ἡσ. ἡ' 8). Γι' αὐτό καί ἐμεῖς, πού ἀπολαμβάνουμε τήν ἐκπλήρωσι τῶν προφητικῶν ρήσεων, μέ πόθο κραυγάζομε: «Κύριε, ὁ Σταυρωθεὶς καί Ἀναστάς, μείνον μεθ' ἡμῶν» «πάντοτε, νῦν καί ἀεὶ καί εἰς τούς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν».

Χριστός Ἀνέστη! Ἀληθῶς Ἀνέστη!

Ἅγιον Πάσχα 2009

ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΡΩΣΣΙΑ (Χθές-Σήμερα)

Γέροντος Ίωακείμ Αγιαννανίτου

ΜΕΡΟΣ 2ον

Η ΡΩΣΣΙΑ ΚΑΙ ΠΑΛΙ ΟΡΘΟΔΟΞΗ

Ἐάν πρίν ἀπό 20-25 χρόνια ἔλεγε κανείς στή Δύση ὅτι σύντομα ἡ Ρωσσία θά ξαναγίνη Ὁρθόδοξη χώρα, οἱ μὲν Δυτικοὶ θά χαρακτηρίζαν τίς ἀπόψεις αὐτές ἀνεδαφικές καί στερούμενες σοβαρότητος, τά δέ φερέφωνα τῶν Σοβιετικῶν στή Δύση θά ἐξαπέλυαν μύδρους καί ὄχτους ὕβρεων ἐναντίον τῶν ἐκφραστῶν τέτοιων ἀπόψεων. Ὅμως «ἄλλαι μὲν βουλαὶ ἀνθρώπων, ἄλλα δέ Θεός κελεύει».

Μετά τήν αὐτοκατάρρευση τοῦ ἀθέου συστήματος, οἱ μισοκατεστραμμένοι καί βεβηλωμένοι ἐνοριακοὶ ναοί καί τά ἐρειπωμένα μοναστήρια, τό ἕνα μετά τό ἄλλο, παραδίδονται ἀπό τό κράτος στήν Ἐκκλησία. Ἡ κατάσταση τῶν κτισμάτων αὐτῶν θά μπορούσε νά περιγραφῆ μόνο μέ τή λέξη «τραγική». Τό θέαμα πού παρουσίαζαν οἱ ναοί πού παραδίδονται στήν Ἐκκλησία εἶναι οἰκτρό. Τά πρῶτα χρόνια οἱ ἱερεῖς ἦσαν ἐλάχιστοι. Λει-

τουργικά βιβλία δέν ὑπῆρχαν. Ἡ ἀνατύπωση τέτοιων βιβλίων ἀπαιτοῦσε τόσο πολύπλοκες διαδικασίες, πού πρακτικά κάτι τέτοιο ἦταν τελείως ἀδύνατο. Ἰερά λατρευτικά σκευή δέν ὑπῆρχαν. Πόρτες-παράθυρα δέν ὑπῆρχαν. Οἱ ναοί ἦσαν πρόχειρα κλεισμένοι μέ σανίδες. Κυκλοφοροῦν στή Ρωσσία ἄλμπουμ φωτογραφιῶν, πού μαρτυροῦν τήν ἐφιαλτική αὐτή κατάσταση. Οἱ εἰκόνες ἢ εἶχαν τσακιστῆ τήν ἐποχή τῶν πογκρόμ ἢ ἄν ἦσαν εἰκόνες ἀξίας εἶχαν λεηλατηθῆ καί τά περίτεχνα τέμπλα τῶν ναῶν, κενά ἀπό εἰκόνες, ἔχασκαν ξεχαρβαλωμένα.

Σχετικά μέ τίς λεηλατημένες εἰκόνες καί τή χρήση πού τίς ἐπιφυλάχθηκε, δέν μπορῶ ν' ἀποφύγω τόν πειρασμό καί νά μὴν ἀναφέρω ἕνα χαρακτηριστικό περιστατικό.

Σέ γνωστή μεγαλούπολη τῆς Ρωσσίας, τήν ἐποχή πού γινόταν τά πογκρόμ ἐναντίον τῶν Ἐκκλησιῶν, ἕνα πρωτοκλασσάτο στέλεχος τῶν μπολσεβίκων γιόρταζε τά γενέθλιά του καί πῆγαν νά τοῦ εὐχηθοῦν τά κομματικά στελέχη τῆς πόλεως στό σπίτι του. Κάποια στιγμή ὁ ἐορτάζων πρότεινε στούς ἐπισκέπτες του νά τοὺς δείξη τή νέα τουαλέττα τοῦ σπιτιοῦ του. Ἡ τουαλέττα ἦταν ἡ ἴδια. Μόνο ἡ ὀροφή της ἄλλαξε. Ἡ νέα ὀροφή ἀπετελεῖτο ἀπό μία μεγάλη εἰκόνα τοῦ Κυρίου, ἀπ' αὐτές πού λεηλατήθηκαν. Ἡ εἰκόνα κοίταζε πρὸς τά κάτω καί ἔδειχνε τόν Κύριο νά εὐλογῆ... Ὅμως ἔχει καί συνέχεια αὐτή ἡ ἱστορία. Τριάντα κατ' εὐθείαν ἀπόγονοι αὐτῆς τῆς οἰκογενείας ἀπό τότε μέχρι σήμερα εἶναι δαιμονισμένοι. Μόλις δοῦν στό δρόμο ρασοφόρο, γαυγίζου,

βελάζουν, νιαουρίζουν, κλαΐνε. Έναν απ' αυτούς συνάντησα κι εγώ σ' αυτή τήν πόλη. Τή στιγμή αυτή μέ συνόδευε πνευματικός αδελφός, ό όποιος καί μου διηγήθηκε όλη αυτή τήν ιστορία.

Αυτή ήταν ή κατάσταση καί τά προβλήματα πού έπρεπε ν' αντιμετώπιση άμεσα ή ρωσική Έκκλησία μετά τήν αυτοκατάρρευση του σατανικού καθεστώτος. Έπρεπε όλα νά ξαναγίνουν απ' τήν αρχή. Πολύς όμως ό ζήλος, πολλά καί τά βουρκωμένα μάτια. Κι όπου υπάρχουν μάτια βουρκωμένα, οί προσευχές εισακούονται. Καί οί πρώτοι πνευματικοί καρποί δέν άργησαν νά φανούν.

Μερικά παραδείγματα τέτοιων καρπών θά παρατεθούν, έτσι όπως έρχονται στή μνήμη. Παραδείγματα असुन्देता μεταξύ των, πού ακριβώς γι' αυτό μάς δίνουν ένα πανόραμα τής σημερινής κατάστασης στό χώρο τής ρωσικής Έκκλησίας:

α) Τίποτε δέ γίνεται πρόχειρα καί αυθαίρετα στήν αποκατάσταση των ιερών ναών καί μονών. Αποκατάσταση καί επαναφορά στό αρχικό. Παράδειγμα ό Ναός του Σωτήρος Χριστού. Οί σχετικοί φάκελοι μέ τά σχέδια του Ναού εφυλάσσοντο επιμελώς καί, όταν αποδόθηκε ό χώρος στήν Έκκλησία, “ξηλώθηκε” ή πισίνα πού βεβήλωνε αυτό τό χώρο καί άνηγέρθη ακριβώς ό ίδιος Ναός. Έδώ θά πρέπει νά αναφερθή καί ένα μοναδικό ρεκόρ, δείγμα του ένθεου ζήλου πού υπάρχει. Στήν άνέγερση του Ναού εργάστηκαν δέκα χιλιάδες εργάτες, μάστο-

ρες, μηχανικοί. Έργασία επί είκοσιτετραώρου βάσεως, καί σ' ένα χρόνο ακριβώς ό Ναός του Σωτήρος Χριστού παρεδόθη έτοιμος στήν εκκλησιαστική Αρχή. Ακόμη νά αναφερθή ότι χιλιάδες πολλές ήσαν τά ήμερομίσθια πού προσέφεραν φτωχοί εργάτες μέ έθελοντική εργασία. Η ρωσική ευλάβεια καί ή ρωσική ψυχή ζούν.

β) Πρίν από 20-30 χρόνια τό κατωτέρω αναφερόμενο θέαμα θά ήταν άδιανόητο. Κυριακές καί γιορτές νέοι γονείς, κρατώντας τά παιδιά των από τό χέρι ή στήν άγκαλιά, γεμίζουν τίσ Έκκλησίες. Όχι μόνο παρήγορο θέαμα αλλά καί συγκινητικό. Καί τήν ώρα τής θείας Κοινωνίας, όσα περπατούν πιά, πηγαίνουν μόνα τους στή σειρά μέ σταυρωμένα τά χεράκια στό στήθος, παίρνουν τή θεία Κοινωνία καί, μέ σταυρωμένα ακόμη τά χεράκια στό στήθος, επιστρέφουν εκεί όπου στέκουν οί γονείς των. Καί τά κοριτσάκια, έχοντας καλυμμένο τό κεφάλι μέ μανδήλι, όπως καί ή μητέρα τους. Ακολουθούν μετά καί οί γονείς μέ τά μωρά στήν άγκαλιά. Καί τί θαυμαστό! Ούτε ένα δέν κλαίει τήν ώρα τής θείας Κοινωνίας.

γ) Κυριακή σέ ένορικό ναό τής Μόσχας, στήν περιοχή πού έμενα. Ό μικρός ξύλινος Ναός καί ό συνεχόμενος πρόναος, ξύλινος κι αυτός, έχουν γεμίσει ασφυκτικά από κόσμο. Μέ πλησιάζει μέσα στό Έρό, στή γωνία πού καθόμουν, ένας παππούλης ιερέας καί μου λέει: «Η Έκκλησία μας γέμισε σήμερα από νέους γονείς μέ τά παιδάκια των». Στράφηκε προς τόν Έσταυρωμένο, πού

βρίσκεται πίσω απ' τήν Ἁγία Τράπεζα, καί κάνοντας τόν σταυρό του μέ φωνή πού ἔπαλλε ἀπό συγκίνηση εἶπε: «Δόξα σοι ὁ Θεός ἡμῶν, δόξα σοι», καί τά μάτια του γέμισαν δάκρυα. Μόλις τελείωσε ἡ θεία Κοινωνία, ἕνας ὑποδιάκονος μπήκε στό ἱερό καί ἀνήγγειλε χαρούμενος: «Ἐκατόν εἰκοσιέξι παιδάκια κοινώνησαν σήμερα».

Ὁ παππούλης κρατώντας με ἀπό τό χέρι μέ πῆρε καί, περνώντας ἀνάμεσα ἀπ' τόν κόσμο πού περιμένε νά πάρη ἀντίδωρο, βγήκαμε ἀπ' τήν Ἐκκλησία καί κατευθυνθήκαμε σέ ἄλλο κτίσμα, κι αὐτό μέσα στόν περιφραγμένο αὐλόγυρο τῆς Ἐκκλησίας. Πλήθος ἀπό νεαρές μητέρες, μόλις τόν εἶδαν, ἔτρεξαν, ἄλλη κρατώντας τό παιδί της ἀπό τό χέρι καί ἄλλη μέ τό μωρό στήν ἀγκαλιά, καί τοῦ πρότειναν τά κεφαλάκια των. Ὁ παππούλης τά σταύρωνε μουρμουρίζοντας κάποια εὐχή καί τά μάτια του λάμπανε.

Ὅταν ἔφυγε ὁ γέροντας, ρώτησα τόν προϊστάμενο τοῦ Ναοῦ νά μάθω γι' αὐτόν. Ὁ π. Σ. μου εἶπε: «Ὁ π. Β. εἶναι ἡ ζωντανή ἱστορία τῆς ἐνορίας μας. Εἶναι ἡ περηφάνια μας. Ὅταν ἦρθαν οἱ μπουλντόξες νά κατεδαφίσουν τό ναό μας, πού ὑπῆρχε στόν ἴδιο αὐτό χῶρο καί πού ἀπό χρόνια οἱ ἀρχές τόν εἶχαν κλείσει, ὁ π. Β., νεαρός τότε ἱερέας καί προϊστάμενος τοῦ Ναοῦ, ἀντιστάθηκε. Πέρασε τότε ἀπό δίκες μέ βαρύτερες κατηγορίες, ὅπως: θρησκευτική προπαγάνδα, ἀντίσταση κατά τῆς ἀρχῆς, ἐξύβριση λόγῳ (ἀποκάλεσε τούς ἀστυνομικούς σατανάδες, γιατί μπήκαν στό ναό καί πετοῦσαν ἀπ' τά

παράθυρα ὅ,τι εὔρισκαν μπροστά τους), ἀντικαθεστωτική δραστηριότητα καί σχέσεις μέ ἀντικαθεστωτικά στοιχεία. Ὅλα αὐτά τοῦ στοίχισαν 23 χρόνια φυλακές καί ἐξορίες. Γλύτωσε τά χειρότερα (ἐκτέλεση ἢ ἐγκλεισμό σέ στρατόπεδο) χάρι στήν παρέμβαση συγγενικοῦ προσώπου τῆς πρεσβυτέρας του, πού κατεῖχε τότε πολύ ὑψηλή θέση σέ κομματικό ὄργανο τῆς Μόσχας. Ἐδῶ καί 17 περίπου χρόνια σαββατίζει πιά, ἀλλά τακτικά μᾶς ἐπισκέπτεται καί εἶναι ἡ ψυχή τῆς προσπάθειας νά ξαναχτιστῇ ὁ Ναός μας ὅπως ἦταν πρῶτα. Ὁ κόσμος τῆς ἐνορίας τόν σέβεται καί τόν ἀγαπᾷ. Οἱ μητέρες λένε πῶς, ὅταν σταυρώνη τά κεφαλάκια τῶν παιδιῶν των, αὐτά ὅλη τή μέρα εἶναι καλόβολα καί ὅσα ἀπ' αὐτά εἶναι ἄρρωστα, θεραπεύονται».

δ) Σέ μοναστήρι τῆς περιοχῆς τῆς Μόσχας, Σάββατο βράδυ. Μετά τόν Ἑσπερινό τῆς ἡμέρας, τά Σάββατα διαβάζεται ὁ Ὅρθρος τῆς Κυριακῆς. Ἡ ἀκολουθία αὕτη, ἂν καί διαρκεῖ δυόμισι μόνο ὥρες, συνηθίστηκε νά ὀνομάζεται «Ὀλονυκτία». Πλήθη πιστῶν γεμίζουν τίς Ἐκκλησίες καί, ὅσοι πρόκειται νά κοινωνήσουν τήν Κυριακή, ἐξομολογοῦνται. Σέ διάφορες ἀπόμερες γωνιές τοῦ Ναοῦ, συνήθως μπροστά ἀπό προσκυνητάρια, ἱερομόναχοι πνευματικοί κατά τή διάρκεια τῆς ἀκολουθίας ἐξομολογοῦν τούς πιστούς. Ἐνας ἀπ' αὐτούς, πού εἰδικά ἐξομολογεῖ μικρά παιδιά, ἔφερε ἕνα χαμηλό σκαμνάκι καί κάθησε μπροστά ἀπό ἕνα προσκυνητᾶρι τῆς Παναγίας τοῦ Τίχβιν. Ἀκριβῶς δίπλα καθόμουν ἐγώ. Ἀμέσως

πλησίασε ένας πατέρας με δύο μικρά παιδιά. Άφησε τό μεγαλύτερο στόν πνευματικό κι ό ίδιος μέ τό μικρότερο στάθηκε λίγο παράμερα. Ό πνευματικός μέ ρώτησε αν μέ έμποδίζουν και, όταν τοῦ εἶπα: «όχι βέβαια», έμειδί-ασε.

Άθελα λοιπόν, αλλά μέ πολύ ένδιαφέρον, έγινα “ώ-τακουστής”. Και όχι μόνο. Παρακολουθοῦσα μέ λοξές ματιές μέσα στό μισοσκοτάδο τήν έκφραση τοῦ προσώ-που τοῦ μικροῦ. Ἡ έξομολόγηση άρχισε:

«Λοιπόν, Βλαδίμηρε, έμαθα από τόν μπαμπά ότι ή-σουν άρρωστος. Τώρα εἶσαι καλά βέβαια». «Ναί. Μόνο έχω βήχα». «Καλά θά περάσει. Νά μή παίζεις όμως πολ-λή ώρα στό χιόνι, γιατί θά άρρωστήσης πάλι. Τί έχεις λοιπόν νά μοῦ πῆς;» ... (σιωπή). «Νά ρωτήσω τότε εγώ. Στενοχωρεῖς άκόμη τή μαμά;» ... (καταφατική κίνηση τῆς κεφαλῆς). «Τήν τυραννάς πότε-πότε, έ;». «Ναί, όταν δέν τρώγω ή όταν μαλώνω μέ τόν Ἰβάν». (Κι ό μικρός κα-τέβασε τό κεφάλι κι έφερε άμήχανα τό δείκτη τοῦ δε-ξιοῦ του χεριοῦ στά χεῖλη του). «Κοίταξε τώρα. Γιατί δέν τρώς τό φαγητό; Ἐπειδή δέν σοῦ άρέσει;». «Ναί!...». «Μά δέν εἶπαμε τήν άλλη φορά ότι αυτό εἶναι άμαρτία; Εἶπαμε ότι πρέπει νά τρώμε ό,τι έτοιμάζει ή μητέρα. Για-τί αυτό πού έτοιμάζει ή μητέρα, μάς τό δίνει ό Θεός. Και εμεῖς δηλαδή τό περιφρονοῦμε; Νά, γιατί εἶναι άμαρτία. Και μέ τόν Ἰβάν, Βλαδίμηρε, δέν πρέπει νά μαλώνεις, γι-ατί εσύ τώρα εἶσαι μεγάλος και πρέπει νά τόν αγαπᾶς. Θυμᾶσαι πού έκανες προσευχή στήν Παναγία, νά σᾶς

χαρίση ένα αδελφάκι για νά παίζεις μαζί του; Και τώρα πού ή Παναγία άκουσε τήν προσευχή σου και σᾶς έστει-λε τόν Ἰβάν, εσύ μαλώνεις μαζί του; Και δε ντρέπεσαι πού κάνεις τόν άγγελό σου νά κρύβη τά μάτια του, για νά μή βλέπη πού μαλώνεις μέ τόν Ἰβάν και λυπᾶται;». «Ντρέπομαι». «Ἐλα τότε νά τά ξεχάσουμε όλ' αυτά πά-λι και νά κάνουμε μιᾶ νέα άρχή. Νά μή στενοχωροῦμε τή μαμά κι ούτε νά μαλώνουμε μέ τόν Ἰβάν. Αὐτός εἶναι μικρούτσικος και σ' αγαπᾶ». (Ό πνευματικός γονάτισε κι ό μικρός Βλαδίμηρος γονάτισε άμέσως κι αὐτός πλάϊ του). «Νά παρακαλέσουμε τώρα τόν Κύριο νά μᾶς συγ-χωρέσει και νά υποσχεθοῦμε στόν άγγελό μας ότι δέν θά τόν κάνουμε νά ξαναλυπηθῆ».

Ό πνευματικός σκέπασε τόν μικρό Βλαδίμηρο μέ τό πετραχήλι του κι εγώ έπαψα νά κρυφοκοιτῶ. Μόνο κρυφάκουγα. Και καθόλου δέν ντρέπομαι νά πῶ, πώς έκλαψα, ακούγοντας τή γεμάτη παιδική άφέλεια και προφανῶς αὐτοσχέδια συγχωρητική εὐχή. Ό πνευματι-κός μάζεψε τό σκαμνάκι του κι άποχώρησε.

Δέν πέρασαν ούτε πέντε λεπτά και έφανίσθηκε ό νεαρός πατέρας κρατώντας απ' τό χέρι τόν μικρό Ἰβάν. Πλησίασε τό προσκνητάρι, άγνοώντας τήν παρουσία μου, και εἶπε στόν μικρό: Ἐλα Ἰβάν νά παρακαλέσωμε τή μητέρα τοῦ Θεοῦ τοῦ Τιχβίν νά γίνη καλά ή γιαγιά ή Ξένια πού εἶναι άρρωστη. Ἄς κάνουμε από τρεῖς με-τάνοιες. Κι ό μικρός Ἰβάν μέ προθυμία και άπίστευτη

δεξιότητα έκανε τίς μετάνοιές του. Ένα τόσο δά μικρό κουβαράκι γινόταν κάθε φορά ό μικρός Ίβάν.

Έτσι ποτίζονται τά φιντανάκια στά Όρθόδοξα φυτώρια τής Ρωσσίας. Οί Ρώσσοι άρέσκονται νά τά άποκαλοϋν: «νέο αίμα τής Όρθοδοξίας στή Ρωσσία». Έγώ, άν μοϋ έπεφτε λόγος, θά έλεγα: «ή μόνη βάσιμη έλπίδα για μία Όρθόδοξη Ρωσσία τοϋ αύριο».

ε) Μπροστά στό τραγικό φαινόμενο τών άπροστάτευτων παιδιών πού γυρίζουν στους δρόμους, πολλά μοναστήρια άνασκουμπώθηκαν και δημιούργησαν ή στην περιοχή τοϋ μοναστηριού ή έξω άπ' αύτήν «παιδικά σπίτια». Τά άνδρικά μοναστήρια μάζεψαν άπροστάτευτα άγόρια και τά γυναικεία άπροστάτευτα κοριτσάκια. Τά «παιδικά σπίτια» λειτουργοϋν ύπό τήν άμεση εϋθύνη τής μονής. Έχουν όργανωθή και λειτουργοϋν σ' αύτά σχολικές τάξεις, στίς όποιες φοιτοϋν τά παιδιά και διδάσκουν μοναχοί και μοναχές, πού έτυχε νά είναι εκπαιδευτικοί ή πιστοί κοσμικοί εκπαιδευτικοί πού προσφέρουν ύπηρεσία. Τά σχολεία αύτά λειτουργοϋν σύμφωνα μέ τά άναλυτικά προγράμματα τοϋ ρωσσικού Έπουργείου Παιδείας. Τά μεγαλύτερα άγόρια σέ άνδρικά μοναστήρια, όπου καθένα άπ' αύτά και άνάλογα μέ τήν κλίση του μαθαίνει άγιογραφία, ξυλουργική τέχνη, πού έχει σήμερα μεγάλη πέραση αύτή ή έργασία, τήν τέχνη τοϋ οίκοδόμου, τοϋ ύδραυλικού, τοϋ ήλεκτρολόγου. Φοιτοϋν σέ άνάλογα έργαστήρια. Τά μεγαλύτερα κορίτσια σέ γυναικεία μοναστήρια μαθαίνουν κι αύτά

ανάλογα μέ τήν κλίση του τό καθένα άγιογραφία, κέντημα, ραπτική.

Έπισκέφθηκα ένα τέτοιο «παιδικό σπίτι» για κορίτσια σέ γυναικείο μοναστήρι σέ πόλη τής Σιβηρίας κι έμαθα έκπληκτος ότι στό μοναστήρι αύτό λειτουργεί σχολείο τυροκομίας, στό όποιο φοιτοϋν πολλά άπό τά μεγαλύτερα κορίτσια. Παρασκευάζουν λοιπόν τά κορίτσια αύτά θαυμάσια τυριά άπό τό γάλα τών άγελάδων τής μονής.

στ) Βρέθηκα σέ άνδρικό μοναστήρι. Όταν πλησίασε τήν πύλη τής μονής τό αυτοκίνητό μας, τό όποιο όδηγοϋσε ίερομόναχος τής μονής, ό πορτάρης, ένας ήλικιωμένος και καλοβαλμένος κύριος, μάς άνοιξε και μάς χαιρέτησε μέ έλαφρά ύπόκλιση τής κεφαλής. Ήταν ή ώρα τοϋ Έσπερινοϋ και άρκετός κόσμος έρχόταν στό μοναστήρι. Μετά τό παρκάρισμα τοϋ αυτοκινήτου και όπως προχωρούσαμε πρós τό έσωτερικό τής μονής, γύρισα και κοίταξα πίσω. Ό πορτάρης άνοιγε στους προσερχομένους τή μικρή σιδερόπορτα κάνοντας σ' όλους έλαφρά ύπόκλιση μέ τό κεφάλι.

Ό συνοδός μου μοϋ είπε ότι είναι συνταξιούχος στρατηγός τής Κά-Γκέ-Μπέ και ότι έρχεται κατά καιρούς νά προσφέρει ύπηρεσία για μερικές βδομάδες και πάντα στό διακόνημα τοϋ πορτάρη. Νωρίς τό πρωί έρχεται και τό βράδυ επιστρέφει στό σπίτι του.

Έμεινα σκεπτικός και δέν είπα τίποτε. Σέ τέτοιες περιπτώσεις τά λόγια δέν χρειάζονται. Άνοίγει δηλαδή

τήν πόρτα, πού κάποτε εἶχε κλείσει πρὸς τοὺς πιστοὺς. Σκέφθηκα ἀκόμη πὼς ἡ κλίση τῆς κεφαλῆς, ὅταν χαιρετοῦσε τοὺς προσερχομένους, θά μπορούσε νά εἶναι καί κάποια αἴτηση συγγνώμης. Ποιὸς ξέρει;

Αὐτή κι ἄν εἶναι μετάνοια...

ζ) Σέ κάποια περιοχή τῆς Ἁγίας Πετρούπολης ὑπηρετεῖ σάν ἐφημέριος ὁ π. Ἰ., πού εἶναι καί τακτικός ἐπισκέπτης τοῦ Ἁγίου Ὁρους. Πρῶην καθηγητῆς πολυτεχνείου τῆς Ἁγίας Πετρούπολης καί νῦν ἱερέας. Στίς ἐγκαταστάσεις τοῦ ἐνοριακοῦ Ναοῦ, στόν ὁποῖο ὑπηρετεῖ, λειτουργεῖ ἀδελφότητα εἴκοσι γυναικῶν Ἀδελφῶν τοῦ Ἐλέους, τήν ὁποία ὀργάνωσε ὁ π. Ἰ. Οἱ ἀδελφές αὐτές προσφέρουν ὑπηρεσία σέ ὀγκολογικό νοσοκομεῖο τῆς Ἁγίας Πετρούπολης. Παράλληλα δέ μέ τό ἔργο τῆς ἀδελφῆς νοσοκόμου, προσφέρουν καί πνευματικό ἔργο.

η) Τό προσκύνημα, τό ὁποῖο πραγματοποίησε ὁ π. Θ., καθηγούμενος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ὁσίου Ἀρσενίου τοῦ Καλπαδόκου, σέ ἁγιασμένα μέρη τῆς Ρωσσίας τόν περασμένο Ἰούλιο μέ πνευματικά του τέκνα, ἔχει ὀλοκληρωθῆ καί οἱ προσκυνηταί κατευθύνονται μέ πούλμαν στό ἀεροδρόμιο Ντομοντέτοβο γιά τό ταξίδι τῆς ἐπιστροφῆς. Καθ' ὁδόν μιά ἀπροσδόκητη ἔκπληξη περιμένει τοὺς προσκυνητάς. Συνόδευα τό πούλμαν καί ἐγώ. Μέ ἓνα τηλεφώνημα μοῦ ζητοῦν νά σταματήσῃ τό πούλμαν σέ συγκεκριμένο σημεῖο τοῦ δρόμου. Ἐκεῖ περιμένει μικρό ἐπιβατηγό (κούρσα), ἀπό τό ὁποῖο μόλις πλησιάζουμε κατεβαίνει καί ἔρχεται πρὸς ἐμᾶς ὁ π. Σ.,

πνευματικός γυναικείας μονῆς Σιβηριανῆς πόλεως. Τή μονή αὐτή εἶχαν ἐπισκεφθῆ οἱ Ἕλληνες προσκυνηταί καί εἶχαν τύχει θερμῆς ὑποδοχῆς καί φιλοξενίας. Ὁ π. Σ. εἶναι ἱερομόναχος γεμάτος ζωντάνια, αὐθορμητισμό καί ἀγάπη. Ἀνεβαίνει ἀνάλαφρα στό πούλμαν καί οἱ προσκυνηταί τόν ὑποδέχονται μέ ἐπιφωνήματα χαρᾶς καί ἔκπληξης.

Ἐψώνει τόν ἱερατικό σταυρό, πού κρέμεται στό στήθος του, εὐλογεῖ μ' αὐτόν τοὺς προσκυνητάς λέγοντας μέ δυνατή φωνή: «Χριστός Ἀνέστη!» καί συνεχίζει: «Σᾶς μεταφέρω τήν ἀγάπη, τό σεβασμό καί τίς ἄπειρες εὐχαριστίες τῶν ἀδελφῶν τῆς Μονῆς καί τῆς ἡγουμένης μοναχῆς Β. Σᾶς εὐχονται καλή ἐπιστροφή μέ φύλακα ἄγγελο στήν ἀγαπημένη μας Ὁρθόδοξη Ἑλλάδα». Κατεβαίνει ἀπό τό πούλμαν ἀνάλαφρα, ὅπως ἀνέβηκε, μά συγκινημένος αὐτή τή φορά καί ἀνταλλάσσει μαζί μας εὐχές καί ἀσπασμούς. Τήν ὥρα ἐκείνη ὁ π. Θ. ἀφαιρεῖ ἀπό τό λαιμό του τό ὀρθοπεδικό κολάρο, διότι τόν ταλαιπωρεῖ κάποιο αὐχενικό πρόβλημα. Ὁ π. Σ. τόν ἀγκυλιάζει καί φιλεῖ τόν τράχηλό του λέγοντας: «Ἄφησε ἀδελφέ νά πάρω λίγο ἀπό τόν πόνο σου». Ὁ π. Θ. τοῦ ἀπαντᾷ: «Δέ μέ συμφέρει, θά χάσω τό μισθό μου». Κι ὁ π. Σ. ἐπιμένει λέγοντάς του: «Ἄφησε ἀδελφέ ἀπό τήν εὐλογία αὐτοῦ τοῦ μισθοῦ νά στάξῃ καί σέ μένα μία σταγόνα. Τήν ἔχω ἀπόλυτη ἀνάγκη».

Σκηνές εὐαισθησίας καί γνήσιας ἀγάπης Χριστοῦ.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Οί καμπάνες τῶν ἱερῶν ναῶν τῆς μαρτυρικῆς ρωσ-
σικῆς Γῆς, πού ἔμειναν βουβές γιά ἑβδομήντα ὀλόκληρα
χρόνια, ξαναχτυποῦν καί πάλι, διαλαλώντας στά πέ-
ρατα τῆς ἀχανοῦς αὐτῆς χώρας ὅτι ἡ Ὁρθοδοξία εἶναι
ζωντανή καί καλεῖ τά παιδιά της νά ἐπιστρέψουν στήν
πίστη τῶν πατέρων τους.

Θά τήν ἀκούσουν;

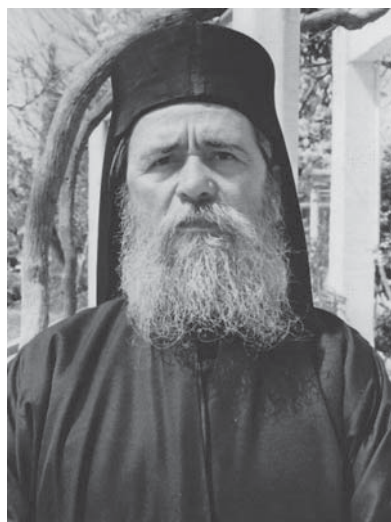
Ὁ χρόνος θά δείξει.

Ἐμεῖς ἄς εὐχηθοῦμε ὀλόψυχα νά εἶναι πειστικό αὐ-
τό τό κάλεσμα καί ὁ ρωσσικός λαός νά ἐπιστρέψει στά
πάτρια ἥθη.

Ὅλα εἶναι εὐόιωνα.

Ἡ μικρή ζύμη ὑπάρχει. Ἡ ἐλπίδα εἶναι ζωντανή. Ὁ
Θεός εἶναι μαζί μας. Καί «εἰ ὁ Θεός μεθ' ἡμῶν, τίς καθ'
ἡμῶν;».

† **ΙΕΡΟΜΟΝΑΧΟΣ
ΚΥΠΡΙΑΝΟΣ
ΓΕΡΟΝΤΑΣ
ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ
ΤΩΝ ΘΩΜΑΔΩΝ
(1935-2007)**

Μοναστική Συνοδεία τῶν Θωμάδων

Τό νά μιλήσουμε γιά τόν Γέροντά μας εἶναι πράγμα πολύ δύσκολο. Γιά ἄλλους γράφεις πιό εὐκόλα, γιά τόν Γέροντά σου ὅμως πολύ δύσκολα.

Ἄς ποῦμε ὅμως ὅ,τι θυμόμαστε.

Ὁ Γέροντας καταγόταν ἀπό τόν Πειραιᾶ. Γεννήθηκε τό 1935. Ὁ πατέρας του ἐλέγετο Ἀθανάσιος καί ἡ μητέρα του Ἀθανασία. Στό Ἅγιον Ὅρος ἦλθε σέ ἡλικία 14 ἐτῶν.

Στό ἅγιο βάπτισμα τοῦ ἔδωσαν τό ὄνομα Νικόλαος, γιατί γεννήθηκε ἀνήμερα τοῦ ἁγίου Νικολάου. Ὁ μικρός Νικολάκης ἦταν πολύ καλό παιδί. Ἦταν υπάκουος καί ἤρεμος, ὅπως καί σέ ὅλη του τήν ζωή. Ἀλλά καί ὅλοι τῆς οἰκογενείας του ἦσαν εἰρηνικοί ἄνθρωποι.

Ὁ Νικόλαος βοηθοῦσε τὴν μητέρα του στὴν ἐτοιμασία τοῦ φαγητοῦ. Γι' αὐτό καί ἤξερε νά μαγειρεύῃ πολύ καλά. Τὴν βοηθοῦσε ἀκόμη καί στό πλέξιμο καί στίς ἄλλες δουλειές, γιατί ἦταν πολλά ἀδελφάκια. Πήγαινε καί τό φαγητό στίς ἀδελφές του πού δούλευαν στό ἐργοστάσιο «Κεράνης».

Μετά τόν πόλεμο τοῦ '40 ἕνας ἱερομόναχος ἀπό τὴν καλύβη τοῦ ἁγίου Ἀποστόλου Θωμᾶ, ὀνόματι Φίλιππος, βγῆκε στόν κόσμο καί ἔκτισε στόν Πειραιᾶ μία Ἐκκλησία, τόν Ἅγιο Φανούριο, καί ἀργότερα ἀκόμη μία στὴν Γλυφάδα, τὴν Ἁγία Τριάδα. Στόν Ἅγιο Φανούριο γνωρίστηκε μέ τὴν οἰκογένεια τοῦ Νικολάκη. Ὁ μικρὸς Νικόλαος εἶχε ὠραία φωνή, ἔψαλλε καί ἔλεγε τόν Ἀπόστολο στὴν Ἐκκλησία. Ὅταν κάποτε κατέβηκε στόν Πειραιᾶ ὁ γερο-Θωμᾶς, ὁ Γέροντας τῆς συνοδείας τῶν Θωμάδων, ρώτησε ὁ π. Φίλιππος τόν μικρὸ Νικολάκη: «Μήπως θέλεις νά πᾶς μέ τόν Γέροντα στό Ἅγιον Ὅρος; Νά γίνης ψάλτης; Νά γίνης χρυσοχόος; Νά γίνης παπᾶς μεθαύριο; Σοῦ ἀρέσει;». Καί ἐκεῖνος εἶπε: «Θέλω». Καί πράγματι τόν πῆρε ὁ γερο-Θωμᾶς μαζί του καί τόν ἔφερε στό Ἅγιον Ὅρος, στὴν ἀδελφότητα τῶν Θωμάδων. Ἡ ἀδελφότητά μας λέγεται τῶν Θωμάδων ἀπό τὴν Ἐκκλησία τῆς καλύβης μας, πού εἶναι ἀφιερωμένη στόν ἅγιο Ἀπόστολο Θωμᾶ.

Τό 1949, ὅταν πρωτοῆλθε ὁ Νικόλαος στὴν συνοδεία τῶν Θωμάδων, ἐκτός ἀπό τόν Γέροντα Θωμᾶ βρῆκε καί τόν γέροντα Παῦλο ἀπό τὴν Δημητσάνα, ἄνθρωπο εὐ-

λαβέστατο καί πολύ ἀσκητικό, πού δέν εἶχε βγῆ ποτέ ἀπό τό Ἅγιον Ὅρος. Ὁ γερο-Παῦλος ἦταν τῆς νοερᾶς προσευχῆς καί εἶχε πολύ καλές σχέσεις μέ ὅλους τοὺς ἀσκητές καί ἡσυχαστές τῆς ἐποχῆς του. Κάποιοι Γρηγοριάτες, ὅπως ὁ π. Ἀνδρέας, ἦταν φίλοι του. Τόν ἐπισκεπτόταν τακτικά καί τόν εὐλαβοῦντο πολύ. Ὁ γερο-Παῦλος εἶχε πολύ καλές σχέσεις καί μέ τόν Καθηγούμενο τῆς Μονῆς Γρηγορίου, τόν π. Ἀθανάσιο.

Τό 1952 ἦλθε στὴν συνοδεία τῶν Θωμάδων καί ὁ νῦν Γέροντας, ὁ παπα-Θωμᾶς, πού ἐλέγετο τότε Ἀντώνιος, σέ ἡλικία 11 ἐτῶν. Ἔτσι ὁ Νικόλαος καί ὁ Ἀντώνιος ἔζησαν ἀπό μικρά παιδιὰ μαζί. Βρῆκαν ὅμως κατάλληλο πνευματικό κλίμα τὴν στοργικὴ προστασία τοῦ σεβασμίου Γέροντος Θωμᾶ.

Τόν Γέροντα Θωμᾶ εἶχε γνωρίσει καί ὁ π. Γεώργιος, ὁ νῦν Καθηγούμενος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Γρηγορίου, ὅταν ἀκόμη ἦταν ἡγούμενος στὴν Μονή τοῦ Ἁγίου Γεωργίου Ἀρμᾶ τῆς Χαλκίδος. Μάλιστα ὁ γερο-Θωμᾶς, βλέποντας τόν πόθο καί τό ἐνδιαφέρον τοῦ π. Γεωργίου γιὰ τὰ Πατερικά, τοῦ εἶχε πεί τότε: «Ἐσένα σέ βλέπω στό Ἅγιον Ὅρος». Δύο-τρία χρόνια μετά τὴν ἐκλογή του ὡς ἡγούμενου στὴν Μονή Γρηγορίου, ὁ π. Γεώργιος ἦλθε στὴν πανηγυρὶ μας καί λειτούργησε ἐδῶ. Ἔτσι ἐκπληρώθηκε αὐτό πού τότε εἶχε ἐμπνευσθῆ ὁ γερο-Θωμᾶς.

Κάτω λοιπόν ἀπό τὴν πνευματικὴ σκέπη τοῦ Γέροντος Θωμᾶ καί τοῦ π. Παύλου στὴν κατάλληλη ἡλικία ὁ Νικόλαος καί ὁ Ἀντώνιος ἔγιναν μοναχοί. Ὀνομάστηκε

ὁ πρῶτος Κυπριανός καί ὁ δεύτερος Θωμᾶς. Ἔμαθαν μαζί τήν τέχνη τῆς ἀργυροχοΐας ἀπό τούς Γερωντάδες καί τήν βυζαντινὴ ἐκκλησιαστικὴ μουσικὴ ἀπὸ τόν ὀνομαστό δάσκαλο π. Δοσίθεο τόν Κατουνακιώτη τόν ἀόμιματο. Τά πρῶτα μαθήματα τῆς μουσικῆς τά πῆραν ἀπὸ τόν π. Παῦλο. Ὅμως τελειοποιήθηκαν κοντά στόν π. Δοσίθεο πού ἦταν ἄριστος μουσικός. Γι' αὐτό καί οἱ δύο τους ἔτρεφαν μεγάλη εὐγνωμοσύνη πρὸς αὐτόν.

Ὁ π. Κυπριανός χειροτονήθηκε διάκονος ἀπὸ τόν Μιλητουπόλεως Ναθαναήλ καί στήν συνέχεια ἱερεύς. Στό σημεῖο αὐτό πρέπει νά ἀναφέρουμε ὅτι ἐπὶ πολλὰ χρόνια οἱ Θωμάδες δέν εἶχαν ἱερέα. Καί ὁ Γέρων Θωμᾶς καί ὁ π. Παῦλος ἦταν ἀπλοῖ μοναχοί. Γι' αὐτό καί τίς ἑορτές καί Κυριακές πηγαινάν ἢ στά γειτονικά κελλιά πού εἶχαν ἱερέα ἢ στό Κυριακό τῆς Ἁγίας Ἄννης πού βρισκόταν σέ μεγάλη ἀπόστασι. Πηγαινοέρχονταν πολλές φορές, καί μέσα στήν νύχτα καί μέ βροχές καί μέ κρύα πολύ συχνά. Ἀφ' ὅτου ὅμως ἐγίνε ἱερέας ὁ π. Κυπριανός, ὅταν ἔφθασε στήν νόμιμη ἡλικία τῶν 30 ἐτῶν, ἐλειτουροῦντο πλέον στήν Ἐκκλησίᾳ τῆς καλύβης μας.

Γιά πρώτη φορά βγῆκε ἀπὸ τό Ἅγιον Ὅρος μετὰ ἀπὸ εἴκοσι χρόνια. Τότε πῆγε νά δῆ καί τήν μητέρα του. Ἦταν ἤδη παπᾶς. Μάλιστα τότε ἐπισκέφθηκαν καί τόν μακαριστό μητροπολίτη Κορίνθου κυρό Παντελεήμονα, πού ἦταν Ἁγιορείτης -Λαυριώτης- καί μέ τόν ὁποῖο εἶχαν πολύ καλές σχέσεις, καί τόν διάβασε πνευματικό.

Ὁ Γέροντας π. Κυπριανός ἦταν ἀπὸ τούς πιό ἀγαπητούς μοναχοὺς στό Ἅγιον Ὅρος. Ὅλοι ἐθαύμαζαν τό ἥρεμο καί ἡσύχιο τοῦ χαρακτήρος του καί πῶς ἔψαλλε τόσο ἥρεμα.

Αὐτό ὅμως πού κυρίως τόν ἔκανε πολὺ ἀγαπητό ἦταν ὅτι ποτέ δέν κατέκρινε. Δέν ἤθελε νά σχολιάζονται καί νά κρίνονται οἱ ἄλλοι.

Μιά φορά κάποιος εἶχε κάνει ἓνα σοβαρὸ σφάλμα καί ὅλοι τοῦ ἔκαναν αὐστηρὴ παρατήρησι. Τότε ὁ Γέροντας ρώτησε: «Δρυὸς πεσοῦσης, πᾶς ἀνήρ ξυλεύεται;». Δέν παρασυρόταν εὐκόλα ἀπὸ τά γεγονότα νά γίνῃ σκληρός. Ἦταν πολὺ ἐπιεικὴς μέ τούς ἄλλους. Ὅταν ἄκουγε δογματισμούς ἢ φανατικά πράγματα, ἔλεγε: «Ὁ δοκῶν ἐστάναι βλεπέτω μὴ πέση» ἢ «συνήθως πονηρός βίος γεννᾷ πονηρά δόγματα». Ὅταν κάποιος μοναχὸς παρατηροῦσε κάποιον κοσμικό, λαϊκό ἢ ἱερέα ἐκ τοῦ κόσμου, δημοσίως, ὅπως π.χ.: «Γιατί κουρεύεσαι; ἢ γιατί καπνίζεις;», στόν Γέροντα δέν ἄρεσε αὐτό. Στενοχωριόταν πολὺ. Μᾶς ἔλεγε μετὰ ἰδιαιτέρως: «Κοίτα, δέν εἶναι καλὸ πρᾶγμα αὐτό. Ἔλεγξον μετὰ σοῦ καί αὐτοῦ μόνου». Κι ἂν ἄκουγε γιὰ κάποιον κάτι, θά εὐρισκε τόν τρόπο νά δικαιολογήσῃ τό πρᾶγμα, γιὰ νά μὴ βγῆ ἀπὸ τό στόμα του κατάκρισις καί κατηγορία. Αὐτό ἀπεδείκνυε ὅτι ἦταν ἄνθρωπος ἀρετῆς. Μάλιστα ὁ παπα-Ἐφραίμ ὁ Κατουνακιώτης ἔλεγε: «Ὁ Κυπριανός, βάθος, πλάτος, ὕψος». Ἀποδεικνύει ὅτι ἔχει ἀρετὴ ὁ ἐρημίτης πού εἶναι αὐστηρὸς μέ τόν ἑαυτό του καί ἐπι-

εικής μέ τούς ἄλλους, διότι τό ἀπαράκλητο τῶν ἐρημικῶν τόπων καί ἡ μονοτονία τῆς ζωῆς κάνει ἐνίοτε τούς ἐρημίτες σκληρούς.

Ἡ ἀρετή του ὅμως αὐτή ὠφείλετο στό ὅτι ἔζησε ἐπί πολλά χρόνια ὡς ὑποτακτικός. Δέν θέλησε νά ζήσει ἄλλος του στήν ἐρημο ἀλλά ὡς ὑποτακτικός. Ὅποτε ἡ μονοτονία καί ἡ ἡσυχία τῆς ἐρήμου ἦταν πολύ βοηθητικά στοιχεῖα γιά τήν πνευματική του προκοπή. Ἔκανε ὑπακοή «ἐν ἐπιγνώσει».

Εἶχε βέβαια καί πολύ καλούς καί σοβαροῦς γεροντάδες. Διότι καί ὁ γερο-Θωμᾶς ἦταν ἄνθρωπος ἀρετῆς. Ἀπέφευγε καί αὐτός νά κατακρίνη. Συνήθιζε νά λέγει γιά ὅλους: «Καλός ἄνθρωπος». Θυμόμαστε ὅτι καί στήν Μονή Γρηγορίου ἔλεγαν: «Τί κάνει ὁ γερο-Θωμᾶς, καλός ἄνθρωπος;». Σπανιώτατα ἔλεγε γιά κάποιον: «Ἅγιος ἄνθρωπος». «Ἅγιο» ἔλεγε τόν γέροντα Καλλίνικο τόν Ἡσυχαστή. Ὅμως τήν φράσι «καλός ἄνθρωπος» τήν ἔλεγε γιά ὅλους.

Ἡ ὑπακοή καί ὁ σεβασμός τοῦ Γέροντα Κυπριανοῦ ἐπεκτεινόταν καί στούς ὑπολοίπους Γεροντάδες τῆς Σκήτης μας. Γιατί ἐδῶ στήν Σκήτη εἴμαστε μία οἰκογένεια. Καί μπορεῖ νά σοῦ εἰπῇ μία συμβουλή καί ὁ γείτονας. Ἔζησε μαζί μέ τόν π. Γεράσιμο τόν Ὑμνογράφο, τόν Γέροντα Γερόντιο τῶν Δαניהλαίων, τόν παπα-Ἐφραίμ τόν Κατουνακιώτη, τόν γερο-Χριστόδουλο ἀπό τά Κατουνάκια. Μάλιστα ὁ γερο-Χριστόδουλος μετά τήν θεία Λειτουργία ἐδίδασκε. Νά ποῦμε στό σημεῖο αὐτό ὅτι ὁ

παπα-Ἐφραίμ καί ὁ γερο-Χριστόδουλος ἦταν οἱ πρῶτοι κτίτορες τοῦ ἡσυχαστηρίου μας. Μᾶς ἀγαποῦσαν πάρα πολύ. Αὐτοί μᾶς ἔδωσαν τά πρῶτα χρήματα γιά νά κτίσουμε τό ἡσυχαστήριό μας.

Αὐτό πού συνετέλεσε ἀκόμη στήν κατά Θεόν προκοπή του ἦταν ἡ σκληραγωγία καί ἡ ἀνέχεια. Ὁ π. Κυπριανός κουβαλοῦσε τό ἀλεύρι καί τό σιτάρι καί τό νερό ἀπό τήν θάλασσα στόν ὄμο. Διότι, ὅταν ἦλθε τό 1949, δέν ὑπῆρχαν οὔτε νερό οὔτε μουλάρια στήν Μικρά Ἄγία Ἄννα. Τό νερό ἦλθε τό 1972 καί μουλάρια ἐμφανίστηκαν τό 1973. Ὅλα αὐτά τά χρόνια ὅλα τά πράγματα καί ὁ γερο-Θωμᾶς καί ὁ π. Κυπριανός, ὡς νέο καλογέρι τότε, τά κουβαλοῦσαν στόν ὄμο ἀπό τά Καρούλια καί τόν ἄρσανά τῆς Ἁγίας Ἄννης. Ἀλλά καί ἡ «ἐν ἐπιγνώσει» ἀνέχεια βοήθησε πολύ. Γιατί θά μποροῦσαν νά φύγουν. Τόν π. Κυπριανό τόν κάλεσαν νά γίνῃ ἡγούμενος στήν Μονή Ξενοφώντος καί στήν Μονή Παντοκράτορος. Μᾶς κάλεσαν ἐπίσης καί στήν Μονή Βατοπεδίου. Ὁ Γέροντας μᾶς εἶχε πει τότε: «Ἄν θέλετε, πάτε». Σ' αὐτόν ἄρρεσε πάρα πολύ αὐτός ἐδῶ ὁ τόπος. Ὁ κόπος αὐτός. Τόν ἔκανε μέ τήν θέλησί του.

Στίς Ἀγρυπνίες οὐδέποτε κοιμήθηκε. Οὔτε καί στήν τελευταία του Ἀγρυπνία στούς Δαניהλαίους, προτοῦ φύγη στόν Θεό, κοιμήθηκε. Ποτέ δέν ἀνέβηκε σέ μουλάρια, γιατί λυπόταν τά ζῶα. Τό ἔκανε ὅμως καί γιά ἄσκησι. Περπατοῦσε πάρα πολύ στούς δρόμους ἐδῶ. Τήν νύχτα κατέβαινε στά Κατουνάκια γιά νά λειτουργῇ

στόν γερο-Χριστόδουλο, όπου ἦταν ὁ Καλλίνικος ὁ Ἡσυχαστής. Ἀπό μεγάλο σεβασμό στόν γέροντα Καλλίνικο τόν Ἡσυχαστή κατέβαινε κάθε Σάββατο σχεδόν καί λειτουργοῦσε στά γεροντάκια, στόν γερο-Χριστόδουλο καί στόν γερο-Καλλίνικο, τόν ὑποτακτικό του.

Στήν μετάνοιά του παρέμεινε μέχρι τέλους μέ τήν θέλησί του. Καί αὐτό λοιπόν, τό νά παραμείνης μέχρι τέλους «ἐν ἐπιγνώσει» σέ ἓνα μέρος, σέ κάνει νά τό ἀγαπήσης. Αὐτό βοηθάει πολύ στήν κατά Θεόν προκοπή σου. Λέει τό ρητό: «Οὐχ ὁ τόπος ἀλλά ὁ τρόπος». Ὅμως ἔπαιξε ρόλο καί τό ἡσυχαστικό καί τό ἀσκητικό τοῦ τόπου αὐτοῦ.

Τήν μετάνοια τήν εἶχε σέ μεγάλη περιωπή, ὅπως διδάχθηκε καί ἀπό τόν Γέροντά του, τόν γερο-Θωμᾶ. Ἔλεγε μάλιστα ὁ γερο-Θωμᾶς: «Προτιμῶ νά σφαχτῶ, παρά νά φύγω ἀπό τήν μετάνοιά μου». Καί γιά πολλούς μοναχοῦς πού περνοῦσαν ἀπό δῶ καί εἶχαν λογισμούς νά πᾶνε κάπου ἄλλοῦ, ὁ μέν γερο-Θωμᾶς, ὡς γνήσιος Μανιάτης, ἔλεγε: «Δέν εἶναι δυνατόν νά πῶ σέ κάποιον πού ἔφυγε ἀπό τήν μετάνοιά του ὅτι καλά ἔκανες», ὁ δέ παπα-Κυπριανός δέν ἔλεγε τίποτε, ὡς ὀλιγόλογος πού ἦταν, ἀλλά ἐξέφραζε τό ἴδιο πράγμα μέ τό παράδειγμά του. Θεωροῦσαν τήν μετάνοια ἱερό μυστήριο. Γι' αὐτό καί ἀξιώθηκε ὁ Γέροντας Κυπριανός νά συμπαρασταθῆ μέχρι τέλους στόν Γέροντά του καί νά πάρη τήν εὐχή του.

Εἶναι μεγάλη τιμή γιά κάποιον μοναχό τό νά εἶναι παρών στήν κοίμησι τοῦ Γέροντά του καί σημεῖο ὅτι εἶναι καλός μοναχός. Ὁ πρῶτος Κυπριανός τῆς συνοδείας μας χαιρέτησε τήν ἡμέρα τῆς ἐορτῆς τοῦ ἀποστόλου Θωμᾶ καί μετά πέθανε. Τόν δεύτερο Κυπριανό τόν σήκωσαν στά χέρια τους ὁ γερο-Θωμᾶς καί ὁ γερο-Παῦλος, καί στά χέρια τοῦ τρίτου Κυπριανοῦ –αὐτοῦ γιά τόν ὁποῖο ἀναφερόμαστε τώρα– πέθανε ὁ γερο-Θωμᾶς, ὁ Γέροντάς του. Ὅταν ἀρρώστησε ὁ γερο-Θωμᾶς καθόμασταν κάθε βράδυ καί ἀπό ἓνας ἐκ περιτροπῆς δίπλα του. Τό τελευταῖο ὅμως εἰκοσαήμερο, πού ὁ γερο-Θωμᾶς βάρυνε περισσότερο καί περνοῦσε πολύ δύσκολα, ἔμενε συνέχεια μαζί του ὁ π. Κυπριανός. Ἦμασταν βέβαια καί ἐμεῖς μαζί του, ἀλλά τήν μεγαλύτερη ὑπομονή τήν ἔκανε ὁ π. Κυπριανός. Ἡ ἀγάπη τοῦ παπα-Κυπριανοῦ ἀλλά καί τοῦ παπα-Θωμᾶ στόν Γέροντά τους ἦταν τόσο μεγάλη, πού στήν κηδεῖα του δέν μπόρεσαν νά κάνουν Τρισάγιο ἀπό τήν συγκίνησι. Ἦταν ὁ πατέρας τους.

Λένε ἐδῶ στό Ἅγιον Ὅρος ὅτι, ἂν δέν θάψης γέροντα, εἶσαι ἄχρηστος. Δηλαδή εἶναι δείγμα ἀρετῆς νά ὑπηρετήσης τά γεροντάκια καί τούς ἀρρώστους. Καί ὁ π. Κυπριανός ἀγαποῦσε πολύ τά γεροντάκια ἐδῶ στήν γειτονιά μας. Μόλις ζύμωνε, τούς πήγαινε ἀμέσως ψωμί. Γι' αὐτό καί αὐτά τόν ἀγαποῦσαν.

Στίς δύσκολες περιστάσεις ὁ Γέροντας δέν ἔχανε τήν πίστι του στόν Θεό οὔτε τήν ψυχραιμία του. Κάποτε τόν ρώτησε ἓνας ταξιτζῆς σχετικά μέ μία διένεξι πού ὑ-

πήρχε τότε μεταξύ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καί τῆς Κυβερνήσεως καί αὐτός ἀπήντησε: «Ἄκουσε ἀγαπητέ. Αὐτοί δέν μποροῦν νά λύσουν τό πρόβλημα στήν Βουλή καί θά τό λύσουμε ἐμεῖς μέσα στό ταξί;». Ὅταν συνέβαιναν τά γεγονότα τοῦ Πολυτεχνείου, ὁ Γέροντας βρισκόταν στόν Πειραιᾶ. Ἐργαζετότε ἕνα λακωνικό γράμμα στόν παπα-Θωμᾶ: «Ἐν Πειραιεῖ 17 Νοεμβρίου 1973. Διάκο-Θωμᾶ, ἡ κατάστασις ἐδῶ εἶναι ἄς ἴτα». Αὐτό ἦταν ὅλο τό γράμμα. Ἦταν πάντα ἡρεμος. Δέν ταρασσόταν εὐκόλα. Ἀπόρροια καί αὐτό τῆς ζωῆς πού ἔζησε. Συνέπεια τῆς πίστεως καί ἐμπιστοσύνης του στόν Θεό. Διότι ὁ Γέροντας ἔζησε σέ δύσκολα χρόνια. Χωρίς νερό, χωρίς τίποτε. Μέ μεγάλη ἄσκησι καί κακουχία καί ὑπομονή. Καί ἄν δέν εἶχε πίστι καί ἐμπιστοσύνη στόν Θεό, δέν θά ἔμενε ἐδῶ.

Μάλιστα κατά τά πρῶτα χρόνια του ἐδῶ στήν Μικρά Ἁγία Ἄννα ἄκουγαν ὁ π. Κυπριανός, ὡς νεαρός μοναχός τότε, καί ὁ Γέροντάς του γέρο-Θωμᾶς τίς νύχτες ἀπέναντι ἀπό τά κελλιά τους φωνές δαιμονικές πού ἔλεγαν: «Νά φύγετε, νά φύγετε. Δέν μπορεῖτε νά ζήσετε ἐδῶ στήν ἔρημο. Τό μέρος εἶναι ἀπαρηγόρητο. Δέν θά τά βγάλετε πέρα». Καί μετά ἀπό λίγο: «Ἦχι, καλά εἶναι ἐδῶ, καλά εἶναι». Ἄκουγαν δηλαδή φωνές καί ἔτσι καί ἔτσι. Μᾶς διηγεῖτο ἀργότερα ὁ Γέροντας Κυπριανός τί ἀγῶνα ἔκαναν τότε.

Ἡ ἐν ὑπακοῇ στοῦς Γεροντάδες του παραμονή του στήν ἀσκητική καί ἡσυχαστική περιοχὴ τῆς Μικρᾶς Ἁ-

γίας Ἄννης μέ πίστι καί ἐμπιστοσύνη στόν Θεό τοῦ χάρισε τήν ἀδιάλειπτη μνήμη τοῦ Θεοῦ. Δέν ὑπῆρχε στιγμή πού νά μή προσεύχεται. Καί μέ τό κομποσκοινάκι βεβαίως, πού πάντοτε συνήθιζε νά ἔχη στά χέρια του, ἀλλά καί χωρίς αὐτό. Ὁ νοῦς του δέν ξέφευγε ἀπό τόν Θεό. Τήν προσευχή του ὅμως ποτέ δέν τήν ἔκανε γιά ἐπίδειξι. Τήν περιφρουροῦσε. Ποτέ κανεῖς δέν τό καταλάβαινε. Ὅμως ἐμεῖς πού ζοῦσαμε κοντά του καταλαβαίναμε ὅτι, καί ἄρρωστος πού ἦταν ἀλλά καί τίς ἄλλες ὥρες, εἶχε συνέχεια τήν σκέψι του καί τήν καρδιά του στήν προσευχή. Εἶχε πολύ καλές σχέσεις καί μέ τούς ἡσυχαστές, τούς ἀνθρώπους τῆς προσευχῆς. Ἐπισκεπτόταν ἀπό μικρό παιδί μέ τόν γερο-Παῦλο τόν γερο-Ἰωσήφ τόν ἡσυχαστή, πού ἦταν ἐδῶ δίπλα. Εἶχε πολύ καλές σχέσεις μέ τόν γερο-Ἀνθίμο τόν ἡσυχαστή στόν Εὐαγγελισμό, τόν παπα-Ἐφραίμ στά Κατουνάκια καί τόν παπα-Μόδεστο στήν Κερασιά.

Τό νά μή ὁμιλῇ κανεῖς πολύ εἶναι ἀσκητική ἀρετή. Οἱ ἡσυχαστές καί οἱ ἀσκητές ἀποφεύγουν τίς πολλές διδασκαλίες. Διδάσκουν ὅμως μέ τό παράδειγμά τους. Ὁ Γέροντας ἐκ φύσεως δέν ἦταν τῶν πολλῶν λόγων. Ἦταν ἀκουστικός τύπος. Στό τραπέζι πού καθόμασταν νά φᾶμε, ὅταν μιλοῦσαμε μέ τούς ἐπισκέπτες, αὐτός παρέμενε σιωπηλός. Τοῦ λέγαμε: «Γέροντα, θά νομίζῃ ὁ κόσμος ὅτι σέ ἔχουμε ἀπαγορευμένο». Τόν παρακαλοῦσαμε νά πῇ κάτι, ἀλλά αὐτὸς ἀπέφυγε.

Όταν αρχίζαμε μία φράσι με τό «ἐγώ», μᾶς κοίταζε λίγο αὐστηρά, γιατί δέν τοῦ ἄρεσε αὐτό. Όταν βρισκόταν ἀνάμεσα σέ πολλούς, ὅπως γιά παράδειγμα στήν Σύναξι τῆς Ἁγίας Ἄννης, καί λεγόταν κάτι με τό ὁποῖο δέν συμφωνοῦσε, κατέβαζε τό κεφάλι του καί κοίταζε κάτω. Αὐτός ἦταν ὁ τρόπος γιά νά δείξη τήν διαφωνία του καί τό καταλάβαινες μόνον ἂν τό ἤξερες. Καί, ἐπαναλαμβάνομε, ἀπέφευγε νά παρατηρή κάποιον δημοσίως.

Μέσα στό ἱερό δέν μιλοῦσε ποτέ. Ὅτι καί νά γινόταν, ἀκόμη καί ἂν τόν ρωτοῦσες κάτι, ἀπέφευγε νά ἀπαντήσῃ. Ἀπό μεγάλο σεβασμό πρὸς τήν Θεία Λειτουργία.

Καί ὅταν ἐξομολογοῦσε, δέν μιλοῦσε. Περισσότερο ἄκουγε. Μποροῦσε νά σέ ἀκούῃ. Καί αὐτό πολλούς χριστιανούς καί πολλούς μοναχοὺς τοὺς ἀνέπαινε. Μεγάλο χάρισμα τοῦ Γέροντα ἦταν ὅτι οὐδέποτε τοῦ ξέφυγε κάτι ἀπό αὐτά πού ἄκουγε στίς ἐξομολογήσεις. Τοῦ ἦταν ἀδιανόητο. Ἀπό πολύ μεγάλο σεβασμό πρὸς τόν ἄνθρωπο πού τοῦ ἐμπιστευόταν κάτι.

Ἐνα σπουδαῖο γνώρισμά του ἦταν ἡ μετριοπάθεια. Ἔρχονταν νά ἐξομολογηθοῦν ἄνθρωποι πού τόν εἶχαν σέ μεγάλη ἐκτίμησι καί αὐτός τοὺς ἔστελνε στοὺς Δανηλαίους καί τοὺς Γερασιμαίους. Ἀπέφευγε νά ἐξομολογή. Ὅχι ἐπειδὴ βαριόταν, ἀλλά ἀπό ταπείνωσι, ἐπειδὴ δέν τοῦ ἄρεσε νά προβάλλῃ τόν ἑαυτό του. Ἔλεγε: «Ἄφοῦ ἔχει πνευματικούς, γιατί νά τοὺς ἐξομολογήσω ἐγώ;». Ἐννοοῦσε τόν παπα-Μόδεστο τῶν Δανηλαίων καί τόν

παπα-Διονύσιο τῶν Γερασιμαίων. Ἄρχισε νά ἐξομολογῇ, ὅταν ἐκοιμήθησαν οἱ Πατέρες αὐτοί.

Κάποτε, πρὸς τό τέλος τῆς ζωῆς του, τόν ρωτήσαμε: «Γέροντα, τί θά κάνουμε τώρα με αὐτά πού γίνονται με τόν Οἰκουμενισμό;». Καί ἀπήντησε: «Ὅτι θέλετε, κάντε». Δέν πῆρε κάποια θέσι. Δέν εἶπε: «Κόψτε τό μνημόσυνο ἢ κάντε αὐτό». Αὐτή ἡ μετριοπάθεια ἐξέφραζε καί μεγάλη ἐλευθερία. Γιά τό θέμα τοῦ μνημοσύνου ἀκολουθοῦσε τά μοναστήρια. Γιά τόν Οἰκουμενισμό, ἐπειδὴ ἀπέφευγε γενικά τά λόγια, δέν εἶπε κάτι συγκεκριμένο. Ὅμως δέν τοῦ ἄρεσαν οἱ μοντερισμοί οὔτε οἱ συμπροσευχές. Δέν συμφωνοῦσε με τόν Οἰκουμενισμό, τήν τοποθέτησί του ὅμως αὐτή δέν τήν διατύπωνε με λόγια ἀλλά με τόν τρόπο του καί τό παράδειγμά του.

Ὁ σεβασμός τοῦ Γέροντα στοὺς Ἁγίους ἦταν ἀπέραντος. Ἔλεγε μάλιστα: «Τά τροπάρια τῶν Ἀκολουθίων δέν τά ἔγραψαν ἄνθρωποι. Τά ἔγραψαν Ἅγιοι». Εἶχε ἀπέραντο σεβασμό καί στά παραμικρά πράγματα πού εἶχαν πεῖ οἱ Ἅγιοι. Ὅχι μόνον στά δόγματα ἀλλά καί στά παραμικρά πράγματα πού εἶχαν πεῖ.

Πι αὐτό καί ἔψαλλε πάντοτε με εὐλάβεια καί ἀγάπη πρὸς τόν Χριστό, τήν Παναγία καί τοὺς Ἁγίους. Ἐψαλλε πρὸς δόξαν Θεοῦ καί ὄχι γιά νά προβάλλῃ τόν ἑαυτό του. Μάλιστα, κάποτε εἶχε ἔλθει ἐδῶ ἓνας μέγας μουσικολόγος γιά νά τόν ἠχογραφήσῃ. Τόν ρωτήσαμε γιατί ἔκανε τόσο κόπο καί αὐτός μᾶς ἀπήντησε: «Διότι θέλω νά καταγράψω τό ἀγιορειτικό ὕφος». Όταν τόν ξανα-

ρωτήσαμε νά μᾶς πῆ ποιό εἶναι αὐτό, αὐτός ἀπήντησε: «Ἄγιορειτικό ὕφος εἶναι τό προσευχητικό ὕφος, ἡ προσευχητική ψαλμωδία. Ὅταν ψάλλῃ ὁ π. Κυπριανός ἢ ὁ π. Θωμᾶς, οἱ Ἄγιορεῖτες, προσεύχονται. Καί αὐτό φαίνεται. Διακρίνεται αὐτός πού προσεύχεται, ὅταν ψάλλῃ, ἀπό αὐτόν πού ψάλλει γιά ἐπίδειξι».

Τό 1991 εἶχε πάθει σοβαρό ἐγκεφαλικό. Τήν ὥρα πού τόν μεταφέραμε μέ ἐλικόπτερο στό Νοσοκομεῖο, περνούσαμε πάνω ἀπό τά Μοναστήρια τοῦ Ἁγίου Ὁρους, στίς Παναγύρεις τῶν ὁποίων εἶχε ψάλλει ἐπανειλημένα ὁ Γέροντας. Γνωρίζοντας τήν εὐλάβειά του πρὸς τοὺς Ἁγίους, εἶχαμε τήν βεβαιότητα ὅτι οἱ Ἅγιοι τῶν Μονῶν θά τόν ἔκαναν σύντομα καλά, ὅπως καί ἔγινε.

Ὡς πρὸς τόν τρόπο πού ἔψαλλε, πρέπει νά ποῦμε ὅτι ὁ Γέροντας ἔψαλλε μέ τόν κλασσικό τρόπο. Εἶχε πάντοτε τό ἴδιο ὕφος. Δέν ἄλλαξε ὕφος. Εἶχε καί ὀρθοφωνία. Ὅταν ἔψαλλε, ἦταν ἀκίνητος. Ἦταν ἀπόλαυσις νά τόν ἀκοῦς νά ψάλλῃ τήν νύκτα στό Κυριακό τῆς Ἁγίας Ἄννης μόνος του. Ἡ φωνή του ἦταν ἐγκεφαλική. Τοῦ ἄρεσαν πολύ τά εἰρημολογικά –δηλαδή τά σύντομα– μέλη. Ὅπως ὁ παπα-Θωμᾶς εἶναι πολύ καλός στά ἀργά μέλη, ἔτσι καί ὁ παπα-Κυπριανός ἦταν πολύ καλός στά εἰρημολογικά.

Ὁ Γέροντας ἦταν καί πολύ ἀφιλόργυρος. Ὅταν κάποιος τοῦ ἔδιναν χρήματα, τά ἔδινε ἀμέσως στόν παπα-Θωμᾶ, πού ἦταν ταμίας. Τοῦ ἔλεγε ὁ παπα-Θωμᾶς: «Κράτησε, Γέροντα, κάτι νά ἔχῃς μαζί σου». Αὐτός ὁ-

μως δέν ἠθέλε τίποτα. Ἄν καμμιά φορά ἐρχόταν κάποιος πλούσιος καί κάποιος τόν προσεγγίζανε ἀπό πολύ κοντά, ὁ Γέροντας στενοχωριόταν γι' αὐτό. Ἔλεγε: «Ὁ ἄνθρωπος ἦλθε στό Ἅγιον Ὁρος γιά νά προσκυνήσῃ. Δέν ἦλθε γιά νά τόν βλέπουμε ὡς πλούσιο».

Ἐπίσης δέν εἶχε πολλά πράγματα στό κελλί του. Εἶχε τρία παντελόνια, τά ὁποῖα ἔπλυνε, καί δύο-τρία ζευγάρια κάλτσες. Ἦταν πάντα καθαρὸς καί περιποιημένος, ἀλλά δέν τοῦ ἄρεσε νά μαζεύῃ πράγματα, ἂν καί ζοῦσε σέ συνοδεία, ὅπου θά μπορούσε νά ἔχῃ πολλά πράγματα. Ἀπό τό 1986 μέχρι τό 2006 τρεῖς παπάδες λειτουργούσαμε μέ μία στολή. Ὁ Γέροντας σ' ὅλη τήν ζωή του δέν ἔρραψε στολή στό μπόι του. Οἱ στολές πού εἶχαμε ἦταν αὐτές πού μᾶς ἔδιναν φίλοι ἱερεῖς. Ἀπό τό 1984 εἶχε μία στολή, βεβαίως πάντα πλυμένη καί σιδερωμένη. Ὅταν ἔγινε ἱερέας ὁ παπα-Φίλιππος, μᾶς ἔδωσαν μία στολή, μέ τήν ὁποία λειτουργοῦσαμε καί οἱ τρεῖς μέχρι τό 2006.

Ἄν καί ἦταν ἱερέας τῆς ἐποχῆς μας, καί μάλιστα πολύ καλὸς καί χαρισματοῦχος μέ ὀρθοφωνία, δέν ἐπηρεάστηκε οὔτε ἀπό τήν μανία τῆς καριέρας οὔτε ἀπό τήν μανία τῆς ἐπιδείξεως. Εἶδε πολλοὺς συνομηλικούς του κληρικούς Ἄγιορεῖτες νά φεύγουν ἀπό τό Ἅγιον Ὁρος γιά νά ἀναδειχθοῦν. Νά γίνωνται π.χ. Ἀρχιμανδρίτες σέ ἐνορίες. Αὐτός ὅμως δέν ἐπηρεάστηκε. Παρέμεινε στήν ἔρημο τῆς Μικρᾶς Ἁγίας Ἄννης διατηρώντας τήν ὑπόληψι καί τήν ἀξιοπρέπειά του.

Ὁ Γέροντας ὅ,τι ἔκανε, τό ἔκανε μέ μεγάλη ἐπιμέλεια. Μάλιστα ἔλεγε: «Πάντα εὐσχημόνως καί κατά τάξιν γινέσθω» καί «ἐπικατάρατος πᾶς ὁ ποιῶν τό ἔργον αὐτοῦ ἀμελῶς» Κάθε τι πού ἔκανε ἦταν ὀλόκληρη ἱεροτελεστία.

Μαγείρευε πάρα πολύ ὥραϊα. Ξεκίναγε τό πρωί καί μάζευε χορταράκια καί διάφορα ἄλλα πραγματάκια, γιά νά κάνη τό φαγητό. Τό φαγητό δέν ἦταν πάρεργο γιά τόν Γέροντα. Τό ἔκανε πολύ καλό, ἐπιμελημένο. Καί περίμενε νά δῆ, ἄν θά εὐχαριστηθοῦν οἱ ἄνθρωποι. Ὅμως αὐτός ἔτρωγε τό φαγητό τῆς προηγουμένης ἡμέρας.

Μέ τήν ἴδια ἐπίσης ἐπιμέλεια ἀσχολεῖτο καί μέ τό ἐργόχειρό του, τήν ἀργυροχοΐα. Ὅπως γράφουμε ἐμεῖς μέ τό μολύβι, ἔτσι σκάλιζε ὁ Γέροντας τό ἀσήμι. Ἐνα ἀπό τά ἔργα τῆς συνοδείας μας εἶναι καί ἡ λειψανοθήκη τῆς κάρας τοῦ ἁγίου Ραφαήλ στήν Μυτιλήνη. Στίς παραστάσεις πού εἶναι χαραγμένες πάνω στήν λειψανοθήκη τό σχέδιο τό ἔκανε ὁ παπα-Θωμᾶς καί τό σκάλισμα ὁ Γέροντας Κυπριανός. Ἡ ἡρεμία καί ἡ γαλήνη πού εἶχε πάντοτε στήν ψυχή του ἀντικατοπτριζόταν καί στό ἐργόχειρό του. Σκάλιζε τό ἀσήμι προσευχόμενος. Καί λόγω τῆς ἐσωτερικῆς ἡρεμίας του καί τῆς προσευχητικῆς καταστάσεώς του ἔκανε ἔργα πάρα πολύ ὥραϊα.

Προτοῦ κοιμηθῆ ὁ Γέροντας, τόν ἐπισκέφθηκε στό Νοσοκομεῖο ὁ παπα-Γρηγόριος, ὁ Γέροντας τῶν Δανιηλαίων, καί μᾶς εἶπε: «Πενήντα ὀκτώ χρόνια δέν ἀλλάξαμε μία λέξι μέ τόν Κυπριανό». Ὁ λόγος αὐτός τοῦ

Γέροντα τῶν Δανιηλαίων εἶναι πολύ σημαντικός. Γιατί ἕνας ἄνθρωπος κρίνεται ἀπό τούς κοντινοὺς του ἀνθρώπους, ὄχι ἀπό αὐτούς πού ζοῦν μακριά του, στά Καυσοκαλύβια γιά παράδειγμα. Διότι ὅλοι μέ τούς γείτονες ἔχουν πρόβλημα, γιά τόν φράχτη ἢ γιά τόν κῆπο κ.λπ. Ὁ λόγος ἐπομένως αὐτός τοῦ παπα-Γρηγορίου ἀποδεικνύει τήν ἀρετή τοῦ Γέροντα Κυπριανοῦ.

Ὅταν ὁ Γέροντας ἦταν στό Νοσοκομεῖο, ἔτυχε καί ἡ πανήγυρις τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου τοῦ Ἀθωνίτου. Ἐμαθαν οἱ πατέρες τῆς Λαύρας ὅτι ὁ Γέροντας εἶναι ἄρρωστος. Τότε ἕνας προϊστάμενος, ὁ Γέρον Βαρθολομαῖος, μᾶς εἶπε: «Σᾶς παρακαλῶ, μή στενοχωριέστε γιά τόν Κυπριανό. Αὐτός εἶναι τοῦ Παραδείσου ἄνθρωπος». Αὐτήν τήν αἴσθησι εἶχαν οἱ Πατέρες στήν Μεγίστη Λαύρα, στό Μοναστήρι μας.

Ἡ ἀγάπη καί ἡ ἐκτίμησις καί ὁ σεβασμός τῶν Ἀγιορειτῶν φάνηκε πολύ ἔντονα στά γράμματα πού ἔστειλαν μετά τήν κοίμησί του. Τά γράμματα πού ἐγράφησαν ἀπό τούς Ἀγιορεῖτες, δέν ἔχουν γραφή γιά πολλοὺς ἄλλους. Σκεπτόμαστε μετά τήν ἀνακομιδή τῶν λειψάνων του, πού θά γίνη σύμφωνα μέ τήν τάξι τῆς Σκήτης μας σέ τρία-τέσσερα χρόνια, νά καταγράψουμε τά γεγονότα αὐτά πρὸς ὠφέλειαν τῶν ἀνθρώπων.

Ἀλλά καί οἱ ζηλωτές τῆς περιοχῆς τόν ἀγαποῦσαν πολύ. Εἶχαμε ἐντολή ἀπό τόν Γέροντα Θωμᾶ νά μὴν ἀνοίγουμε ἐδῶ συζητήσεις γιά δογματικά θέματα, ὅταν ἔρχονταν ζηλωταί. Μόνο νά τούς δείχνουμε ἀγάπη καί

ἐξυπηρέτησι. Γι' αὐτό καί ἡ συνηθισμένη στάσι τοῦ Κυπριανοῦ ἦταν μέ ἓνα δίσκο στά χέρια.

Ἔλεγε ὁ μητροπολίτης Καστορίας Σεραφεῖμ, πού εἶχε ἐπισκεφθῆ τόν Γέροντα στό Νοσοκομεῖο: «Ἐπειδή, πατέρες, ὁ Κυπριανός δέν εἶχε μιά ταμπέλα νά διαφημίζεται, πάει νά πῆ ὅτι δέν ἦταν ἅγιος ἄνθρωπος;».

Ἄς ποῦμε καί ἓνα σημεῖο. Κάποτε εἶχε πάει σέ ἓνα σπίτι καί λέγει τῆς οἰκοδέσποινας τοῦ σπιτιοῦ: «Τό σπίτι σου καίγεται». Αὐτή ἐρώτησε: «Γιατί Γέροντα;». Αὐτός ἐπέμενε: «Τό σπίτι σου καίγεται». Μετά ἀπό λίγο, κατὰ τήν συζήτησι πού ἀκολούθησε, ἀποκαλύφθηκε ὅτι τό παιδί της ἔπαιρνε ναρκωτικά. Οἱ γονεῖς του δέν τό ἤξεραν. Κατά τήν συζήτησι ὁμως τό ἀποκάλυψε στους γονεῖς του.

Ὅμως ὁ Γέροντας, ἄν καί τόν εὐλαβοῦντο καί τόν ἀγαποῦσαν πολύ καί τόν ἐσέβοντο οἱ ἄνθρωποι, ποτέ δέν ἐκμεταλλεύτηκε τήν ἀγάπη αὐτή καί τόν σεβασμό πού τοῦ ἔτρεφαν οἱ ἄλλοι οὔτε παρίστανε τόν ἅγιο οὔτε εἶχε κάποια ἰδέα γιά τόν ἑαυτό του. Ἀπέφευγε τούς ἐπαίνους. Αὐτό εἶναι ἀληθινή ἀρετή. Διότι ἀρετή πού διαφημίζεται δέν εἶναι ἀρετή.

Εἶχαμε τήν μεγάλη εὐλογία ἐπί τῶν ἡμερῶν του νά γίνῃ καί ἡ ἀνακαίνισις τοῦ ἡσυχαστηρίου μας. Τόν ἀξίωσε ὁ Θεός, προτοῦ φύγη στόν οὐρανό, νά ἰδῆ τήν Ἐκκλησία μας τελειωμένη καί νά λειτουργήσῃ σ' αὐτήν.

Ἄς ποῦμε ὁμως καί γιά τό τέλος του.

Διαπιστώθηκε κάποια στιγμή ὅτι εἶχε σοβαρό πρόβλημα στό παχύ ἔντερο καί τό συκώτι. Ἴσως νά ἦταν κληρονομικό, γιατί καί τά ἀδέλφια του εἶχαν περίπου τό ἴδιο πρόβλημα. Στό Νοσοκομεῖο, τό «Παπαγεωργίου», ὅπου τόν εἶχαμε, εἶχε μιά πολύ καλή ἰατρική περίθαλψι ἀπό τούς ἰατρούς. Τόν εἶχαν σέ μονόκλινο δωμάτιο ἀπό μεγάλο σεβασμό στό πρόσωπό του. Τοῦ συμπαραστάθηκαν πολύ οἱ ἄνθρωποι καί τά πνευματικά παιδιά του πού εἶχαν ἔλθει ἀπό παντοῦ. Ἀκόμη καί ἀπό τήν Ἀμερική ἦλθαν νά τόν δοῦν τό τελευταῖο ἐξάμνηο τῆς ζωῆς του.

Στό Νοσοκομεῖο εἶχε καί μιά οὐράνια παρηγορία. Ἐνα βράδυ μᾶς λέγει: «Ἐδῶ δέν εἴμαστε στό “Παπαγεωργίου”; Ἐδῶ δέν εἶναι τό κρεβάτι μου καί οἱ γιατροί; Πῶς ὁμως ἐγώ βρίσκομαι στήν Ἁγία Ἄννα; Εἴμαστε στήν Ἁγία Ἄννα καί ἔχουμε Ἀγρυπνία ἀπόψε καί βρισκόμαστε στήν θ' ὥδή». Τότε τόν ρωτήσαμε: «Ποιοί ἄλλοι εἶναι ἐδῶ;». Καί ἀπήντησε: «Εἶναι καί ἄλλοι πατέρες ἐδῶ, τούς ὁποίους δέν γνωρίζω. Οἱ δικοί μας πατέρες, ὁ παπα-Θωμᾶς καί ὁ παπα-Παῦλος εἶναι στό κελλί μας, στους Θωμάδες, καί λειτουργοῦν ἐκεῖ. Ἐδῶ εἶναι ξένοι μοναχοί. Ἐσύ δέν ἀκοῦς τήν ψαλμωδία;», λέγει σέ ἓνα ἀπό μᾶς. «Ὅχι, δέν ἀκούω», τοῦ ἀπαντάει ἐκεῖνος. Λέγει πάλι: «Γιατί δέν ἀκοῦς; Κουφός εἶσαι;». Στό δωμάτιό του στό Νοσοκομεῖο εἶχε ἀπέναντί του μιά εἰκόνα τῆς Παναγίας. Καί συνέχισε νά λέγῃ: «Δέν βλέπετε τήν Παναγία πού μιλάει;». Ἄλλες φορές πάλι ἔκανε, ὅπως κά-

νουμε οί ιερείς όταν κοινωνοῦμε. Τόν ρωτοῦσαν τότε οί νοσοκόμες: «Γέροντα, τί κάνετε;» Καί αὐτός ἀπαντοῦσε: «Ἐμεῖς ἔτσι κοινωνοῦμε στό Ἅγιον Ὅρος».

Φαίνεται ἐπομένως ὅτι στό Νοσοκομεῖο ζοῦσε κάποιες οὐράνιες καταστάσεις, μέ τίς ὁποῖες τόν παρηγοροῦσε ὁ Θεός τόσο πολύ πού βρισκόταν σέ ἄλλο κόσμο. Γι' αὐτό καί δέν ἀκούσαμε καθόλου γογγυσμό καί ἀγανάκτησι ἀπό τόν Γέροντα μέχρι τό τέλος, ἄν καί στό τέλος εἶχε μία πληγή πού δέν ἔκλεινε. Ἔκανε ὑπομονή μέχρι τήν τελευταία ἡμέρα τῆς ζωῆς του.

Μέχρι τήν παραμονή τῆς κοιμήσεώς του, πού τόν ἐπισκέφθηκε ὁ Καθηγούμενος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Σίμωνος Πέτρας π. Ἐλισσαῖος, ἦταν πάρα πολύ καλά. Τοῦ εἶπε μάλιστα: «Σᾶς εὐχαριστῶ πάρα πολύ πού μέ ἐπισκεφθήκατε». Ἦταν πολύ εὐγνώμων σέ ὅλους.

Μετά ἀπό λίγο μᾶς λέει μεταξύ σοβαροῦ καί ἀστείου: «Μοῦ φαίνεται, θά πᾶμε στόν Παράδεισο». Τότε τοῦ λέγω ἐγώ: «Καί ἐμεῖς Γέροντα;». Καί εἶπε: «Ἐλᾶτε καί σεῖς». Μετά λέει ἰδιαιτέρως σέ κάποιον ἀπό μᾶς, γιά νά μὴν ἀκούσουν οἱ ἄλλοι καί στενοχωρηθοῦν: «Μοῦ φαίνεται ὅτι θά πάω ἐν τόπῳ ἀναψύξεως». Κατάλαβε ὅτι θά φύγη. Ὅμως μέχρι τήν τελευταία ἡμέρα κάναμε Ἐσπερινό μαζί. Τρεῖς ἡμέρες πρό τῆς κοιμήσεώς του ἔλεγε τό «Φῶς ἱλαρόν». Ψάλλοντας ἔφυγε ὁ Γέροντας.

Ἀφ' ὅτου ἐπιστρέψαμε στήν καλύβη μας ἀπό τό Νοσοκομεῖο, λειτουργοῦσαμε κάθε μέρα ἐπί ἓνα μήνα. Ὁ Γέροντας κοινωνοῦσε κάθε μέρα. Μόνο τήν τελευταία

μέρα δέν κοινωνῶνισε, γιατί ἔβγαξε κάποια ὑγρά ἀπό τό στόμα του. Τήν ἡμέρα ἐκείνη εἶχε τά μάτια του κλειστά. Εἶχε πέσει σέ λήθαργο καί δέν εἶχε αἴσθησι. Ὅμως κάποια στιγμή ἄνοιξε τά μάτια του ἔντονα καί κοίταξε πρὸς τόν οὐρανό. Τό πρόσωπό του φωτίσθηκε καί ἦταν πολύ χαρούμενο. Ἐνα ἔντονο συναίσθημα χαρᾶς φάνηκε νά ζωγραφίζεται ἐπάνω του. Γύρισε τό βλέμμα του καί μᾶς κοίταξε ὅλους μέ τήν σειρά. Σήκωσε τό χέρι του καί πῆγε νά τό σπάση, ὅπως ὅταν εὐλογῇ ὁ ἱερεὺς. Φάνηκε δηλαδή νά μᾶς εὐλογῇ. Μετά κατέβασε τό χέρι, ἔκλεισε τά μάτια καί ἔφυγε.

Στό Νοσοκομεῖο ἦταν καί ἓνα πνευματικό του παιδί, ὁ π. Εὐθύμιος. Αὐτός παρακαλοῦσε τόν Θεό νά τόν ἀξιῶση νά εἶναι κοντά του τήν ὥρα πού θά πέθαινε. Καί πράγματι, μία ἡμέρα πρὶν τήν κοίμησί του, στίς 29 Νοεμβρίου – ὁ Γέροντας ἐκοιμήθη ἀνήμερα τοῦ ἁγίου Ἀνδρέα στίς 30 Νοεμβρίου – τόν εἰδοποιήσαμε νά ἔλθῃ. Μόλις ἔφθασε στήν καλύβη μας, προσκύνησε στήν Ἐκκλησία τόν ἅγιο Θωμᾶ καί πῆρε τήν εὐχή τοῦ Γέροντα. Μετά πῆγε νά τακτοποιηθῇ λίγο. Στό διάστημα αὐτό –20 λεπτά μέ μισή ὥρα– ὁ Γέροντας παρέδωσε τό πνεῦμα.

Τήν ἡμέρα τῆς κηδείας του μᾶς ἔκανε ἐντύπωσι ὅτι ἔριχνε ἓνα χιονάκι, ὅπως καί στήν κηδεία τοῦ γείτονά μας, τοῦ π. Γερασίμου τοῦ ὑμνογράφου. Εἶχε ἔρθῃ ὁ ἅγιος Νεαπόλεως, ὁ Σεβασμιώτατος Βαρνάβας, καί ὁ ἅγιος Καθηγούμενος τῆς Λαύρας, ὁ π. Προόδρομος. Ὅταν ὁμως τόν κατεβάζαμε στόν τάφο βγήκε γιά λίγο ὁ ἥλιος.

Μᾶς ἔκανε ὅλους ἐντύπωση αὐτό. Στήν κηδεία του μίλησε ιδιαίτερα ὁ Καθηγούμενος τῆς Λαύρας, ὁ ὁποῖος εἶπε δύο-τρία λόγια μόνο, ἀλλά ὅλοι συγκλονιστήκαμε. Ἐκεῖνη τήν ὥρα κλάψαμε ὅλοι. Ζήσαμε μέ τόν Γέροντα Κυπριανό πολλά χρόνια. Ἦταν ἕνας σεβάσιμος ἄνθρωπος, ἕνας σοβαρός ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος ὅμως ἔδειχνε συγχρόνως καί πολλή ἀγάπη.

Μετά τήν κοίμησι τοῦ Γέροντα εἶχαμε καί κάποιες μεγάλες εὐλογίες. Ἐπέστρεψε ὁ παπα-Παῦλος μετά ἀπό 30 χρόνια στήν μετάνοιά του. Δύο ἀδελφοί πού ὑπηρετοῦσαν τόν Γέροντα στό Νοσοκομεῖο, ὁ Εὐθύμιος καί ὁ Χρυσόστομος, ἔγιναν κληρικοί καί δύο νέοι μοναχοί προστέθηκαν στήν συνοδεία μας, ὁ π. Φώτιος καί ὁ π. Νεκτάριος. Ἐφυγε δηλαδή ὁ Γέροντας στόν οὐρανό, ἀλλά ἦλθε μεγάλη παρηγορία στούς Θωμάδες.

† ΜΟΝΑΧΟΣ
ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ
ΓΡΗΓΟΡΙΑΤΗΣ
(1955-2009)

«Ένας άγγελος έφυγε από ανάμεσά μας».

Μέ αυτή τήν φράσι, τήν όποία πολλές φορές επανέλαβε ό σεβαστός Γέροντάς μας π. Γεώργιος, εξέφρασε αυτό πού έννοιωθε όλη ή αδελφότητά μας αλλά και όλοι όσοι έζησαν τόν π. Νικόδημο στό σύντομο χρονικό διάστημα πού ή αγάπη του Θεού τόν άφησε κοντά μας.

Καί όντως! Ό π. Νικόδημος ήταν μία άγγελική ύπαρξις, ολοκληρωτικά αφιερωμένη στόν Θεό έξ απαλών όνύχων.

Όπως οι άγιοι Άγγελοι έχουν ως κύριο έργο τους τήν ακατάπαυστο δοξολογία του Θεού, έτσι και ό π. Νικόδημος. Έλάτρευε από μικράς ήλικίας τόν Άγιο Θεό μέ όλη τήν ψυχή του και τήν καρδιά του και Τόν έδόξαζε μέ έργα και λόγους.

Όπως οι άγιοι Άγγελοι αγαπούν και λατρεύουν μέ όλη τήν ύπαρξι τους τόν Πανάγιο Τριαδικό Θεό, έξ ού

«πᾶσα δόσις ἀγαθή καί πᾶν δῶρημα τέλειον» γιά ὅλη τήν κτίσι, γι' αὐτό καί ὑπακούουν ἀδιακρίτως στό θέλημα Του, καί τό ὄνομα τοῦ Θεοῦ ἀποτελεῖ γι' αὐτούς ὑπόθεσι ἀπεράντου χαρᾶς καί εὐφροσύνης, ἔτσι καί ὁ π. Νικόδημος. Ἐλάτρευε μέ ὄλο του τό εἶναι τόν Θεό, τό ὄνομά Του εἶχε συνεχῶς στό στόμα καί τήν καρδιά του καί μέχρι τελευταίας του ἀναπνοῆς ἕνα μόνο ζητοῦσε, πῶς θά ἐκτελῆ τό θέλημα τοῦ Θεοῦ ἐν πάσῃ πληρότητι καί τελειότητι. Καί ἐπειδή ἐγνώριζε ἐκ πείρας ὅτι ἐκφραστής τοῦ θείου θελήματος γιά τόν ὑποτακτικό εἶναι ὁ Γέροντάς του καί ὅτι κάθε εὐλογία τοῦ Θεοῦ ἔρχεται στόν ὑποτακτικό μέσω τοῦ Γέροντός του, ὑπεραγαποῦσε τόν Γέροντα. Τό ὄνομα τοῦ Γέροντος ἦταν πάντοτε στήν καρδιά καί τά χεῖλη τοῦ π. Νικοδήμου καί τό θέλημα τοῦ Γέροντος ἀπαρέγκλιτος κανών γιά τήν ζωή του. Ἐλεγε χαρακτηριστικά: «Χριστέ μου, θέλω νά σέ ἀπολαύσω. Ὅμως δέν θέλω νά σέ ἀπολαύσω ἄμεσα, ἐπειδή δέν εἶμαι ἄξιος γι' αὐτό, ἀλλά μέσω τοῦ Γέροντός μου. Βλέποντας τόν Γέροντα, θέλω νά βλέπω Ἐσένα. Ακούοντας τήν φωνή τοῦ Γέροντος, θέλω νά ἀκούω τήν δική Σου φωνή. Τό θέλημα τοῦ Γέροντος νά εἶναι γιά μένα τό θέλημά Σου». Εἶχε ἀπόλυτη ἐφαρμογή γιά τόν π. Νικόδημο αὐτό πού ἀναφέρει ὁ ἅγιος Ἰωάννης τῆς Κλίμακος στόν λόγο του «περί ὑπακοῆς», ὅπου περιγράφει τήν θαυμαστή ζωή τῶν μοναχῶν ἐνός κοινοβίου: «Ἐσωτερικά, στά βάθη τῆς ψυχῆς τους ἀνέπνεαν σάν ἄκακα νήπια τόν Θεόν καί τόν Γέροντα» (§ 19).

Ἡ ὑπακοή τοῦ π. Νικοδήμου στό θέλημα τοῦ Θεοῦ ἦταν μαρτυρική. Ὅλη ἡ ζωή του ἦταν ἕνα ἀτελείωτο μαρτύριο, τό ὁποῖο ὁμως ὑπέμεινε ἀγόγγυστα, μέ χαρά καί αἰσιοδοξία ἀξιοθαύμαστη, δοξάζοντας τόν Θεό. Γι' αὐτό καί πῆρε πολλή Χάρι ἀπό τόν Θεό.

Ἡ σχέση τοῦ π. Νικοδήμου μέ τόν Χριστό καί τήν ἀγία Του Ἐκκλησία δέν ἦταν συμφεροντολογική. Δέν διάλεξε τόν Χριστό, γιά νά περάσῃ καλά στήν παρούσα ζωή. Ἀγάπησε τήν σταυρό τοῦ Χριστοῦ, γι' αὐτό καί ἀξιώθηκε καί τῆς ἀναστάσεώς Του. Ἀποδέχθηκε ὁλοκαρδίως τόν λόγο τοῦ Χριστοῦ: «Εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἔλθειν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτόν καί ἀράτω τόν σταυρόν αὐτοῦ καί ἀκολουθείτω μοι» (Ματθ. ιστ' 24). Γι' αὐτό καί ἔλαβε τήν παρά τοῦ Θεοῦ ἐνίσχυσι στά μακρά καί ἐπίπονα ἀγωνίσματα τῆς ὑπομονῆς: «Ἐν τῷ κόσμῳ θλίψιν ἔξετε, ἀλλά θαρσεῖτε, ἐγώ νενίκηκα τόν κόσμον» (Γ' ωαν. ιστ' 33).

Ὅπως οἱ ἅγιοι Ἄγγελοι ἔχουν ἀνεπιφύλακτη πίστι καί ἐμπιστοσύνη στόν Θεό, ἔτσι καί ὁ π. Νικόδημος. Ἡ ἀδιάκριτος ὑπακοή του στό θέλημα τοῦ Θεοῦ, ὅπως τοῦ τό ἐξέφραζε ὁ Γέροντάς του, πού γιά τόν π. Νικόδημο ἦταν ἕνα συνεχές πέρασμα μέσα ἀπό τόν πόνο καί τό μαρτύριο, αὐτό ἀπέδειξε. Τήν ἀμετακίνητη ἐμπιστοσύνη του καί πίστι του στόν Θεό καί στόν Γέροντά του, στό πρόσωπο τοῦ ὁποίου, ὅπως προείπαμε, ἔβλεπε τόν ἴδιο τόν Χριστό.

Ὅπως γνώρισμα τῶν ἁγίων Ἀγγέλων εἶναι ἡ τελεία καθαρότης, ἡ παρθενία καί ἡ ἀγιότης, ἔτσι καί ὁ π. Νικόδημος, ἄν καί ἀναγκάσθηκε νά ζήσει μεγάλο μέρος τῆς ζωῆς του ἐν μέσῳ τοῦ κόσμου, διετήρησε τό σῶμα καί τήν ψυχή του καθαρά καί παρθένα ἕως καί ψιλοῦ λογισμοῦ, κατά τόν λόγο τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ: «ἀκριβῆς παρθενία ἡ πρὸς πᾶσαν κακίαν ἀσυνδύαστος γνώμη» (Εἰς τόν Εὐαγγελιστὴν Ἰωάννην, §3). Γι' αὐτό καί ἐξωμολογεῖτο συνεχῶς, ἀκόμη καί τόν παραμικρό λογισμό πού πήγαινε νά τόν χωρίσῃ ἀπὸ τόν Θεό, τόν Γέροντα ἢ τούς ἀδελφούς του. Ἡ συνειδήσις του ἦταν λεπτοτάτη. Ἀμέσως συνελάμβανε κάθε τι τό ἀντίθεο, τό ὁποῖο ἀμέσως ἐξωμολογεῖτο.

Ὅπως οἱ ἅγιοι Ἀγγελοὶ εἶναι «λειτουργικά πνεύματα εἰς διακονίαν ἀποστελλόμενα διὰ τούς μέλλοντας κληρονομεῖν σωτηρίαν» (Ἐβρ. α' 14), ἔτσι καί ὁ π. Νικόδημος κατεφλέγετο ἀπὸ ἀνείκαστο πόθο νά εὐεργετῇ τούς ἄλλους καί νά κερδίξῃ ψυχές πρὸς σωτηρίαν. Ἔλεγε: «Χριστέ μου, θέλω μέ ὅ,τι συμβαίνει στήν ζωή μου νά δοξάζεται τό Πανάγιό σου Ὄνομα, νά ὠφελοῦνται οἱ ἀδελφοί μου καί ἐγώ νά σώζωμαι».

Γιά τόν π. Νικόδημο ὁ ἑαυτός του ἦταν πάντοτε σέ δεύτερη μοῖρα. Πρῶτα ἔπρεπε νά ἀναπαυθοῦν οἱ ἄλλοι. Ἀναφέρουμε στό σημεῖο αὐτό τήν μεγάλη ἀγάπη μέ τήν ὁποία διηκόνησε τούς ἀδελφούς του, μοναχοὺς καί λαϊκοὺς, ὅσο καιρό ἦταν στό μοναστήρι, τακτοποιώντας μέ ὑπερβολική σχολαστικότητα τά τοῦ διακονήματός του,

στό ὁποῖο παρέμενε ἀτελείωτες ὥρες, καί ὑπηρετώντας ὅλους μέ αὐτοθυσία, εἴτε ὡς παραηγουμενιάρης εἴτε ὡς ἀρχοντάρης εἴτε ὡς γηροκόμος εἴτε ὡς διακονητῆς ὁποιοδήποτε ἄλλου διακονήματος. Τίποτε δέν κρατοῦσε γιά τόν ἑαυτό του. Χαρά του ἦταν νά χαίρωνται καί νά ὠφελοῦνται οἱ ἄλλοι. Ἀπὸ τά χέρια του πέρασαν πολλά ὑλικά ἀντικείμενα καί χρήματα, γιατί οἱ ἄνθρωποι τόν ἀγαποῦσαν καί τοῦ τά ἐμπιστεύονταν. Ὅμως ὅλα τά χρησιμοποιοῦσε γιά νά δίνη χαρά στοὺς ἄλλους. «Γιά νά χαροῦν», ὅπως πολύ χαρακτηριστικά ἔλεγε: «Ἔδωσα στόν τάδε τό τάδε ἀντικείμενο γιά νά χαρῆ» ἢ «τοῦ ἔψαλα τό τάδε τροπᾶριο γιά νά χαρῆ».

Ὅμως ἐκεῖ πού ἐδαπάνησε ἀπλόχερα τόν ἑαυτό του ἦταν στό νά παρηγορῆ ἀτελείωτες ὥρες τούς ἀπελπισμένους, νά χαροποιῆ τούς λυπημένους, νά γλυτώνῃ ἀπὸ τά νύχια τοῦ νοητοῦ δράκοντος τούς πλανεμένους, νά ὀδηγῆ στήν πνευματική ζωή τούς ἀπομακρυσμένους ἀπὸ τόν Χριστό καί τήν σωτηρία, νά εἰρηνεύῃ τούς τραγμένους καί νά προσπαθῆ νά λυτρώνῃ ἀπὸ τήν σύγχυσι τῶν λογισμῶν καί τῶν παθῶν τούς συγχυσμένους ἀνθρώπους τῆς ἐποχῆς μας. Ἡ μεγάλη κοσμοσυρροή κατά τήν νεκρώσιμη ἀκολουθία, πού τελέσθηκε στήν ιδιαίτερη πατρίδα του, τόν Πειραιᾶ, καθὼς καί οἱ αὐθόρμητες ἐκδηλώσεις ἀκόμη καί ἀγνώστων ἀνθρώπων πού ἔτυχε νά γευθοῦν τά γλυκύτατα καί παρηγορητικά του λόγια, ἀποτελοῦν ἔκφρασι τῆς μεγάλης ἀγάπης πού ὁ λαός τοῦ Θεοῦ, καί μάλιστα τῆς ἰδιαιτέρας του πατρίδος, ἔτρεφε

πρός τόν π. Νικόδημο, χάριν τῆς ἰδικῆς του ἀγάπης καί θυσιαστικῆς προσφορᾶς του πρὸς αὐτόν.

Τί νά ποῦμε γιά τήν θεομίμητη ταπεινώσί του; Ἦταν ἀπό τούς ἀρχαιοτέρους μοναχοὺς τῆς Μονῆς μας. Ἦταν καθαρώτατος ψυχῆ καί σώματι καί ὑπεράξιος γιά τήν ἱερωσύνη. Ὁ πόθος του γιά τόν Θεό ἀνείκαστος καί γιά τήν ἀγία ἱερωσύνη ἀνείπωτος. Γι' αὐτό ἐξ ἄλλου τελείωσε καί τήν Ριζάρειο ἐκκλησιαστική σχολή. Ὅμως ὅταν ὁ Γέροντας τοῦ ἀνεκοίνωσε ὅτι δέν θά τόν προωθήσει στήν ἱερωσύνη, ἀποδέχθηκε ἀναντίρρηση τήν ἀπόφασί του αὐτή. Ἦρχοντο νεώτεροί του στήν Μονή καί ἐγίνοντο ἱερεῖς. Καί ὁ π. Νικόδημος οὔτε ἐξήλεγε, οὔτε φθονοῦσε γι' αὐτό. Ἀπεναντίας ἐχαίρετο μέ τούς νέους ἱερεῖς καί ἐξέφραζε τόν πόθο του πρὸς τήν ἀγία ἱερωσύνη μέ τήν βαθεῖα τιμῆ καί τόν σεβασμό πού ἀπέδιδε σέ αὐτούς. Μᾶς ἔλεγε τελευταῖα ὁ σεβαστός Γέροντάς μας: «Ἀναρωτιόμουν πῶς ὁ π. Νικόδημος διατηροῦσε ἀδιάλειπτα τήν μνήμη τοῦ Θεοῦ μέσα του». Καί βρῆκα τήν ἀπάντησι: «Διότι εἶχε πάντοτε βαθεῖα ταπεινώσι».

Οἱ ἅγιοι Ἄγγελοι ὡς ἀσώματοι δέν ἔχουν ἀνάγκη πραγμάτων καί ὑπαρχόντων, ἀλλά καί ὁ π. Νικόδημος δέν ἐθησαύρισε ποτέ θησαυρούς ἐπί τῆς γῆς, «ὅπου σῆς καί βρῶσις ἀφανίζει καί ὅπου κλέπται διορύσσουσι καί κλέπτουσι» (Ματθ. στ' 19), ἀλλά «ἐν οὐρανῷ», διαμοιράζοντας, ὅπως προείπαμε, ὅλα ὅσα περνοῦσαν ἀπό τά χέρια του στοὺς ἄλλους.

* * *

Ὁ π. Νικόδημος –κατά κόσμον Ἰωάννης Κάντζας– γεννήθηκε στὸν Πειραιᾶ ἀπὸ ἀπλοῦς, εὐλαβεῖς καί ἐναρέτους γονεῖς, τόν Χρῆστο καί τήν Χρυσούλα, τό 1955. Εἶχε ἀκόμη ἓνα ἀδελφό, νεώτερο, τόν Παρασκευᾶ, ὁ ὁποῖος κρῖμασιν οἷς οἶδε Κύριος ἐφονεύθη σέ τροχαῖο δυστύχημα παραμονές τοῦ γάμου του σέ ἡλικία μόλις 25 ἐτῶν.

Ὁ π. Νικόδημος ἀπὸ πολύ μικρῆ ἡλικία ἐπόθησε τήν ἀγγελικὴ ζωὴ τῶν μοναχῶν. Ἦταν ἐκ κοιλίας μητρός ἀφωρισμένος γιά νά ἀφιερωθῆ στήν λατρεία τοῦ Θεοῦ. Ἐγνώρισε τόν σεβαστό Γέροντά μας στήν Ἱερά Μονή Ἀγίου Γεωργίου Ἀρμᾶ Χαλκίδος τό 1972, ὅταν ὁ Γέροντας ἦταν ἠγούμενος σ' αὐτήν. Ἀπὸ νεαρᾶς ἡλικίας διεκρίνετο γιά τήν εὐλάβειά του, τόν θεῖο του ἔρωτα, τήν ἀγνότητά του, τήν σοβαρότητά του, τήν πίστι του στὸν Θεό, τήν δοξολογικὴ του στάσι ἀπέναντί Του, τήν ταπεινώσί του, τήν ὑπομονή του στίς θλίψεις, τήν ἀνυπόκριτη ἀγάπη του πρὸς ὅλους.

Εὐρισκόμενος ἤδη στήν ἐπιθανάτιο κλίνη ἐκμυστηρεύθηκε σέ κάποιον ἀδελφό: «Ἀπὸ μικρὸ παιδί πολὺ ἀγάπησα τόν Θεό. Ζήλευα τούς ἁγίους Μάρτυρας καί τούς παρακαλοῦσα: “Ἄγιοι Μάρτυρες, σᾶς παρακαλῶ, δώστε μου μία σταγονίτσα ἀπὸ τήν ἀγάπη σας πρὸς τόν Χριστό”. Καί συνέχισε: «Ἀδελφέ μου, εἰλικρινά σοῦ λέω. Αὐτό πού τότε ζητοῦσα, τώρα τό γεύομαι». Καί μετὰ ἀπὸ λίγο πρόσθεσε: «Δέν μποροῦσα νά καταλάβω τόν λόγο τοῦ Ἀποστόλου “ζῶ δέ οὐκέτι ἐγώ, ζῆ δέ ἐν

ἐμοί Χριστός». Εἰλικρινά σοῦ λέγω, ἀδελφέ μου, τώρα τόν ζῶ». Ἔλεγε τά λόγια αὐτά λίγο πρὶν τὴν κοίμησίν του, ἐνῶ ἔφερε στό σῶμα του τά στίγματα τῶν παθημάτων πού ὑπέμεινε ἀπό ἀγάπη πρὸς τόν Χριστό καί τόν πλησίον. Θά μπορούσαμε νά διαβεβαιώσωμε ὅτι ὁ π. Νικόδημος ἐξεπλήρωσε μέ κάθε δυνατή τελειότητα τὴν ἐντολή τοῦ Χριστοῦ «ἀγαπήσεις Κύριον τόν Θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου καί ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου καί ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου καί ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου... καί τόν πλησίον σου ὡς ἑαυτόν» (Μαρκ. ιβ' 30-31). Δέν εἶναι λοιπόν παράδοξο πού ἀξιώθηκε νά λάβῃ μικρὴ γεῦσι ἀπό αὐτά πού οἱ Ἅγιοι ἔζησαν, ἐφ' ὅσον καί ὁ π. Νικόδημος ἀκολούθησε τό παράδειγμά των.

Τόν ἐνθυμεῖται ὁ Γέροντάς μας, ὅταν τόν πρωτοεγγνώρισε στόν Ἅγιο Γεώργιο τῆς Χαλκίδος, ὡς ἓνα εὐλαβέστατο νέο, πού ἐστέκετο πλησίον κάποιου κίονος τοῦ ναοῦ, ὅλον ἐστραμμένο στόν ἑαυτό του καί προσευχόμενο μετά δακρῶν καί κατανύξεως, πού προεδήλωνε ἔτσι πρὶν ἀπό τὴν ἔναρξι τῶν μοναχικῶν ἀγωνισμάτων του τὴν μετέπειτα θαυμαστή βιοτή του.

Ὅταν συνέβη τό θλιβερό γεγονός τοῦ τραγικοῦ θανάτου τοῦ ἀδελφοῦ του, ὁ π. Νικόδημος ἦταν ἤδη μοναχός στό Ἅγιον Ὅρος. Πληροφορήθηκε τό λυπηρό ἄκουσμα μέ πολλή ἠρεμία. Πόνεσε βαθύτατα μὲν ἀλλά δέν ἄφησε τόν ἑαυτό του νά σκεφθῆ, νά εἰπῆ ἢ νά πράξῃ κάτι ἀνάρμοστο. Ἔφυγε ἐσπευσμένα ἀπό τό Ἅγιον Ὅρος γιὰ νά παρευρεθῆ στήν κηδεία. Κατά τὴν διάρκεια

τῆς νεκρωσίμου Ἀκολουθίας ἐστέκετο πλησίον τοῦ νεκροῦ, σύννους, ἐκστατικός καί μετὰ δακρῶν. Ὅταν ἀργότερα ἐρωτήθηκε τί ἐσκέπτετο τὴν ὥρα ἐκείνη, αὐτός ἀπήντησε: «Μελετοῦσα καί ἐθαύμαζα τά μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ». Ἴδού τεκμήριο ψυχῆς θεοφιλοῦς, πού ζῆ καί ἀναπνέει μόνο γιὰ τόν Θεό καί τὴν δόξα Του! Εὐρισκόμενος πρὸ τοῦ κεκοιμημένου φιλτάτου ἀδελφοῦ του δέν ἐλογίζετο τά βλεπόμενα λυπηρά, ἀλλά ἐκινεῖτο πρὸς δοξολογίαν τοῦ Θεοῦ γιὰ τά μὴ βλεπόμενα ἀγαθὰ τῆς βασιλείας Του, στά ὁποῖα μετέβαινε ὁ ἀδελφός του.

Ὅμως ὁ ἀπροσδόκητος θάνατος τοῦ ἀδελφοῦ του ἐβύθισε σέ ἀνέκφραστο πένθος τὴν οἰκογένειά του. Ὁ πατέρας του, μὴ ὑποφέροντας τό τραγικὸ γεγονός, πολὺ σύντομα ἐγκατέλειψε τὴν παρούσα ζωὴ προσβεβλημένος ἀπό βαρεῖα καί ἀνίατο νόσο.

Ὅταν ἡ συνοδεία τοῦ Γέροντος μεταφυτεύθηκε ἀπὸ τόν Ἅγιο Γεώργιο Ἀρμᾶ Χαλκίδος στό Ἅγιον Ὅρος, τό καλοκαίρι τοῦ 1974, ὡς ἓνας ἐξ αὐτῶν καί ὁ π. Νικόδημος εὐρέθη στό Ἅγιον Ὅρος. Πιστός τηρητής τῶν ἐπιταγῶν τῶν Ἁγίων Πατέρων σκέφθηκε ὅτι δέν θά μπορούσε νά ξαναβγῆ ἀπὸ τό Ἅγιον Ὅρος. Γι' αὐτό καί δέν κατανοοῦσε πῶς θά ἦταν δυνατόν νά βοηθῆ τοὺς ἄλλους, μέ ἔργα καί λόγους, πόθος πού ὅπως προείπαμε κατέφλεγε ἀπὸ μικρᾶς ἡλικίας τὴν ψυχὴ του. Ὅμως ὁ Ἅγιος Θεός δέν ἄφησε ἀνεκπλήρωτη οὔτε τὴν ἐπιθυμία του αὐτή.

Μετά τήν κοίμησι τοῦ ἀδελφοῦ του καί τοῦ πατέρα του ἔμεινε μόνη καί ἀπροστάτευτη ἀνθρωπίνως ἢ μητέρα του, κ. Χρυσούλα, καί μάλιστα μέ πολλά καί σοβαρά προβλήματα υγείας, χωρίς κάποιον συγγενή πού θά μπορούσε νά τήν φροντίξῃ. Ὁ σεβαστός Γέροντάς μας, πού ἀγαπᾷ ὄχι μόνον τά πνευματικά του τέκνα ἀλλά καί τούς γονεῖς των, πού τά προσέφεραν στόν Χριστό καί τήν Παναγία, φροντίζοντας καί γιά τήν κ. Χρυσούλα, ἀπέστειλε τόν π. Νικόδημο στήν πατρίδα του, τόν Πειραιᾶ, γιά νά τῆς συμπαρασταθῇ. Βέβαια ὁ συμφυρμός τοῦ μοναχοῦ μέ τόν κόσμο, καί μάλιστα γιά μακρό χρονικό διάστημα, εἶναι πρᾶγμα πολύ ἐπικίνδυνο. Στήν περίπτωσι ὅμως τοῦ π. Νικοδήμου ὁ Γέροντάς μας δέν ἐδίστασε νά τόν στείλῃ ἐν μέσῳ τῶν θορυβῶν τοῦ κόσμου, ἐμπιστευόμενος βέβαια στήν πανσθενουργό θεία Χάρι ἀλλά καί στήν ὑψηλή πνευματική κατάστασι τοῦ π. Νικοδήμου, ἢ ὁποία ἦταν θεμελιωμένη στήν ἀκράδαντη βάσι τῆς πίστεως στόν Θεό καί τῆς ἐμπιστοσύνης στόν Γέροντα. Καί δέν ἀστόχησε στήν ἀπόφασί του αὐτή. Συγχρόνως ὅμως καί ὁ π. Νικόδημος ἔβλεπε πίσω ἀπό τήν ἀπόφασί αὐτή τοῦ Γέροντος τό σχέδιο τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ ἀλλά καί τήν θεία νεῦσι στήν θεοφιλῆ ἐπιθυμία του νά συμπαρίσταται στούς χειμαζομένους ἀδελφούς του ἐκ τοῦ κόσμου, τούς καταπονουμένους ἀπό τούς ποικίλους πειρασμούς καί τά βάσανα.

Ἐπί μία δεκαετία –μέχρι τήν κοίμησί της– παρέμεινε ὁ π. Νικόδημος κοντά στήν μητέρα του, ὑπηρετώντας

τήν μέ αὐτοθυσία καί αὐταπάρνησι καί ἔχοντας συνείδησι ὅτι ἡ ὑπακοή του αὐτή εἶναι ἡ λογική συνέχεια τῆς ὑπακοῆς του στόν Γέροντά του καί τήν ἀδελφότητά του, συμφώνως πρὸς τίς μοναχικές του ὑποσχέσεις κατά τήν Ἀκολουθία τῆς κουρᾶς τοῦ Μεγάλου καί Ἀγγελικοῦ Σχήματος. Διότι δέν ἐξῆλθε αὐτεξουσίως στόν κόσμο ἀλλ' ἐξ ὑπακοῆς.

Καί πράγματι, ὁ π. Νικόδημος ἔζησε μέ κάθε ἀκριβεια, πληρότητα καί τελειότητα τήν μοναχική ζωή ἐν μέσῳ Πειραιεῖ. Ξεπέρασε ὅλους ἐμᾶς, πού κατά τό διάστημα αὐτό δέν ἀπομακρυνθήκαμε καθόλου ἀπό τήν Μονή μας. Ἔκανε πολύ καθαρότερη καί ἀκριβέστερη ὑπακοή ἀπό ἐμᾶς, πού ἤμασταν συνεχῶς κάτω ἀπό τήν σκέπη τοῦ Γέροντος. Ὁ π. Νικόδημος, συμφώνως καί πρὸς τήν μαρτυρία πολλῶν, λαϊκῶν καί μοναχῶν, ἀνέπνεε, ζοῦσε καί ἐνεργοῦσε κάθε τι ἔχοντας συνεχῶς τό ὄνομα καί τίς ἐντολές τοῦ Γέροντος στό στόμα καί τήν καρδιά του. Γι' αὐτό καί εὐλογήθηκε πολύ ἀπό τόν Θεό. Διετήρησε καθαρότητα ψυχῆς πολύ ἀνώτερη ἀπό ὅλους ἐμᾶς, πού δέν ἀντικρύσαμε κάτι ἀπό τήν ματαιότητα τοῦ κόσμου εὐρισκόμενοι διαρκῶς μέσα στό Περιβόλι τῆς Παναγίας μας. Καί ἀξιώθηκε πολλῶν χαρισμάτων ἀπό τόν Θεό, τῆς ὑπομονῆς, τῆς καρδιακῆς χαρᾶς, τῆς ἀτελευτήτου δοξολογίας τοῦ Θεοῦ, τοῦ παρηγορητικοῦ λόγου πρὸς τούς τεθλιμμένους, τῆς ἀγάπης πρὸς ὅλους, λόγῳ τῆς καθαρότητός του αὐτῆς, κατά τόν λόγο τοῦ Κυρίου: «μακάριοι οἱ καθαροί τῆ καρδία, ὅτι αὐτοὶ τόν

Θεόν ὄψονται» (Ματθ. ε΄ 8). Αὐτά εἶναι τὰ θαυμαστά ἔργα πού ἐπιτελεῖ ἡ Χάρις τοῦ Θεοῦ, ὅταν εὖρη ἀνθρώπους ἀξιούς Ἐαυτοῦ καί δεκτικούς τῶν θείων ἐπιλάμψεων.

Ὅσο καιρό παρέμεινε στόν Πειραιᾶ, δέν ἔπαυσε νά εὐεργετῇ τόν λαό τοῦ Θεοῦ μέ τό παράδειγμά του, τὰ ἔργα του καί τούς λόγους του. Τά λόγια του ἦταν πάντοτε θεοφιλή. Ποτέ δέν ἀργολογοῦσε οὔτε ἀστειευόταν. Μιλοῦσε ἀτελείωτες ὥρες, εἴτε διά ζώσης εἴτε τηλεφωνικά, χωρίς ὅμως ποτέ νά ἐκστομίζη πράγματα μάταια ἢ ψυχοβλαβή. Μοναδικός σκοπός του ἦταν πάντοτε ἡ ὠφέλεια τοῦ πλησίον. Ἀγαποῦσε ὅλους ὡς γνησίους ἀδελφούς του. Μέχρι τὰ τελευταῖα του, ἄν καί ἡ δύσπνοια τόν δυσκόλευε νά ὁμιλῇ ἐλεύθερα, δέν σταμάτησε νά διδάσκη, νά παρηγορῇ καί νά ἐνισχύη τούς ἄλλους.

Δέν ὑστέρησε ὅμως καθόλου καί στήν ἔμπρακτη ἐλεημοσύνη αὐτῶν πού εἶχαν ἀνάγκη. Θά μπορούσαμε ἀνεπιφύλακτα νά ἐπαναλάβουμε καί γιά τόν π. Νικόδημο τόν ψαλμικό λόγο: «ἐσκόρπισεν, ἔδωκεν τοῖς πένησιν· ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τόν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος» (Ψαλμ. ρια΄ 9). Πέρασαν ἀπό τὰ χέρια του πολλά πράγματα ἀξίας ἀλλά καί χρήματα πού τοῦ ἐμπιστεύονταν εὐλαβεῖς Χριστιανοί. Τήν ἴδια στιγμή ὅμως τὰ ἐχάριζε ἀπλόχερα σέ ὅσους ἡ ἀγαπῶσα καρδιά του ἔκρινε ὅτι τὰ εἶχαν ἀνάγκη.

Ὅταν μετά τήν κοίμησι τῆς μητέρας του εὐρέθη καί πάλι γιά λίγο στό Μοναστήρι μας, συμπεριφερόταν σάν

νά μή εἶχε λείψει καθόλου ἀπό τήν Μονή, ἀποδεικνύοντας ἔτσι ὅτι οὐδέποτε ἀπομακρύνθηκε ἀπό Αὐτήν νοερά καί καρδιακά.

Ἡ μακρά ἐνασχόλησίς του μέ τὰ προβλήματα τῆς ὑγείας τῆς μητέρας του δέν τοῦ ἐπέτρεπε νά ἀσχοληθῇ μέ κάποια προβλήματα τῆς δικῆς του ὑγείας, τῶν ὁποίων ἡ σοβαρότης ἀπό λάθος ἐκτίμησι τῶν ἰατρῶν δέν εἶχε γίνῃ ἀντιληπτή. Ὅταν ὅμως μετά τήν κοίμησι τῆς μητέρας του θέλησε νά ἀσχοληθῇ πιό προσεκτικά μέ αὐτά, διεγνώσθη βαρεῖα καρδιακή ἀνεπάρκεια τελικοῦ σταδίου. Ἀνθρωπίνως ἡ μόνη δυνατή θεραπεία πού ὑπῆρχε ἦταν ἡ μεταμόσχευσις καρδίας. Ὅμως παρά τίς ἐπανειλημμένες προτάσεις τῶν ἰατρῶν μέχρι καί τήν τελευταία ἡμέρα τῆς ζωῆς του, δέν δέχθηκε νά μεταμοσχευθῇ. Ἀγαποῦσε καί ἐχαίρετο τήν ζωή. Μέ πολύ μεγάλη σχολαστικότητα τηροῦσε τίς ὁδηγίες τῶν ἰατρῶν, θεωρώντας τήν ἀμέλεια ὡς ἐφάμαρτη κατά τόν ἀποστολικό λόγο: «οὐκ οἴδατε ὅτι ναός Θεοῦ ἐστε καί τό πνεῦμα τοῦ Θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν; εἴ τις τόν ναόν τοῦ Θεοῦ φθείρει, φθερεῖ τοῦτον ὁ Θεός» (Α΄ Κορ. γ΄ 16). Ἐλεγε χαρακτηριστικά: «Θέλω νά ζήσω. Βάλτε μου τήν τεχνητή καρδιά ἢ ὅ,τι ἄλλο τεχνικό μέσο διαθέτει ἡ ἐπιστήμη. Ὅμως ποτέ δέν πρόκειται νά δεχθῶ μία καρδιά πού θά προέρχεται ἀπό ἕνα “ἐγκεφαλικά νεκρό”, ὁ ὁποῖος γιά μένα δέν εἶναι νεκρός ἀλλά ζῶν καί βαρῦτατα πάσχων ἀσθενής». Τήν πεποίθησί του αὐτή, τήν ὁποία πολλές φορές εἶχε ὑπερασπισθῇ στό παρελθόν, πρίν ἀκόμη ἐμφανισθῇ τό

πρόβλημα τῆς υἰγείας του, ὑπεστήριξε καί τώρα μέ ἀπόλυτη εἰρήνη καί σταθερότητα ἀλλά καί μέ τό παράδειγμά του.

Ὁ π. Νικόδημος αἰσθανόταν τό «Ὡνάσειο Καρδιοχειρουργικό Κέντρο» σάν «δεύτερο μοναστήρι του», ὅπως χαρακτηριστικά ἔλεγε. Ἀγαποῦσε ὄλους τούς ἐργαζομένους στό Ἴδρυμα, ἰατρούς, νοσηλευτικό καί ὑπηρετικό προσωπικό, ἀλλά καί πολύ ἠγαπᾶτο ἀπό αὐτούς. Βοηθήθηκε πολύ ἀπό ὄλους, καί μάλιστα ἀπό τόν κ. Γ. Α., πού τόν θεωροῦσε κατ' ἐξοχὴν ἰατρό του, ἄριστο ἐπιστήμονα, ἀνιδιοτελῆ, γεμᾶτο ἀπό ἀγάπη γιά ὄλους τούς ἀσθενεῖς του καί ὄλως ἰδιαιτέρως γιά τόν π. Νικόδημο. Ὁ συγκεκριμένος ἰατρός ἀγωνίσθηκε μέ ὄλες τίς δυνάμεις του νά παρατείνει τήν ζωὴ τοῦ π. Νικοδήμου, ἐλπίζοντας καί σέ κάποιο νεώτερο ἐπίτευγμα τῆς ἐπιστήμης, «προκειμένου νά συνεχίση τήν ὑψηλή ἀποστολή του», ὅπως ἔλεγε, ἐπειδὴ ἔβλεπε τήν μεγάλη βοήθεια πού ἐλάμβαναν ὄσοι τόν ἐπλησίαζαν. Παρετάθη μάλιστα ἡ ζωὴ τοῦ π. Νικοδήμου μέ τήν θεία βοήθεια καί χάρις στίς προσπάθειες τῶν ἰατρῶν πολύ περισσότερο ἀπό ὄσο προέβλεπαν τά κατά καιρούς δημοσιευόμενα στά ἐπιστημονικά περιοδικά πορίσματα τῆς ἐπιστήμης.

Ὅμως καί ὁ π. Νικόδημος παραμένοντας στό «Ὡνάσειο» βοήθησε πολύ μέ τήν Χάρι τοῦ Θεοῦ καί τούς ἀσθενεῖς καί τούς συνοδούς των καί τό νοσηλευτικό προσωπικό του. Ἡ ὑπερβάλλουσα ἀγάπη τοῦ π. Νικοδήμου γιά τόν Θεό ξεχύλιζε ὡς ποταμός μέ γλυκύροσα

νάματα καί ἀγκάλιαζε κάθε εἰκόνα τοῦ Θεοῦ πού τόν ἐπλησίαζε. Δέν ὑπῆρχε ψυχὴ πονεμένη, λυπημένη, ταραγμένη, συγχυσμένη, πού νά ἔφυγε ἀπό κοντά του χωρὶς νά λάβῃ βάλσαμο, παρηγορία καί ἀνάπαυσι. Ἦταν πολὺ συνηθισμένη στά χεῖλη του ἡ φράσις: «Νά χαίρεσαι! Νά χαίρεσαι!» πού ἀπηύθυνε πρὸς ὄλους. Ἀναφέρουμε σάν παράδειγμα τήν περίπτωσι μιᾶς εὐλαβοῦς νοσηλευτρίας, πού κάποια Μ. Παρασκευὴ ἦταν ὑποχρεωμένη νά μείνῃ στό Νοσοκομεῖο λόγω ὑπηρεσίας. Ἦταν πολὺ λυπημένη πού δέν θά μποροῦσε νά ἐκκλησιασθῆ. Ὁ π. Νικόδημος, νοσηλευόμενος τότε καί αὐτός, κατώρθωσε μέ τούς θεοπρεπεῖς του λόγους νά τήν ἐνισχύσῃ καί νά τήν χαροποιήσῃ, τονίζοντάς της τήν ἀλήθεια ὅτι ὁ Χριστός ἦταν γι' αὐτὴν πολὺ περισσότερο ἐκεῖ στό Νοσοκομεῖο, στά πρόσωπα τῶν ἀσθενῶν πού ὑπηρετοῦσε, ἀπό ὅ,τι ἦταν στήν Ἐκκλησία.

Τό ἔργο του αὐτό δέν τό ἐσταμάτησε μέχρι τό τέλος. Ὁ ἴδιος πέθαινε, ἐφ' ὅσον δέν ἐδέχετο τήν μεταμόσχευσι, καί ἐξωοποιοῦσε τούς ἄλλους. Ἄν καί εὐρίσκετο στήν κλίνη τῆς ἀσθενείας, δέν ἔπαυε νά δίνει χαρά καί ἀνακούφισι στοὺς γύρω του. Χαρακτηριστικό παράδειγμα ἡ οὐσιαστικὴ συμπαράστασί του μέ εὐλογίες τῶν εὐλαβῶν Χριστιανῶν καί μέ οἰκονομίες του στὸν ἀγαπητό ἀδελφό Ἰωάννη, εὐλογημένο λαϊκὸ ἀδελφό, πού μέ αὐτοθυσίᾳ τοῦ συμπαραστάθηκε σέ ὄλες τίς δύσκολες ὥρες του μέχρι τέλους.

Ἡ ἀσθένεια τοῦ π. Νικοδήμου ἦταν πολύ βασανιστική, λόγω τῆς μεγάλης δυσπνοίας ἀκόμη καί ἐν ἡρεμία, πού δέν τοῦ ἐπέτρεπε οὔτε καί τόν ὕπνο. Παρά τήν τλαιπωρία, τίς ἀϋπνίες καί τήν σαφή γνῶσι ὅτι ὁ θάνατος πλησιάζει, ἐβασίλευε μονίμως στήν ψυχή του ἡ θεϊκή χαρά, τῆς ὁποίας ἔκανε κοινωνούς ὅλους ὄσους τόν προσήγγιζαν. Τόν τελευταῖο καιρό τραγουδοῦσε πολύ συχνά μέ πολλή χάρι ἕνα τραγουδάκι, ἐκφραστικό τῶν βιωμάτων του: «Ὁμορφη μικρή βαρκούλα, γιά πού ἔβαλες πανί, ἔχει θάλασσα κι ἀγέρα, δέν φοβᾶσαι μοναχή; Μή μέ βλέπετε μικρούλα κι ἀραγμένη στό γιαλό, τ' ὄνομά μου εἶναι πίστις καί τά κύματ' ἀψηφῶ...». Ὁμιλώντας τηλεφωνικῶς μέ ἕνα ἀδελφό στήν Μονή, τοῦ ἔψαλε μέ τήν γλυκεῖα φωνή του τόν Ἀναστάσιμο Κανόνα, πανηγυρικά καί μεγαλόπρεπα: «Ἀναστάσεως ἡμέρα λαμπρυνθῶμεν λαοί...». Ἐψαλε ὅλη τήν ἀΐδα μαζί μέ τά τρία ἀκροτελεύτια «Χριστός Ἀνέστη» καί τό «Ἀναστάς ὁ Ἰησοῦς ἀπό τοῦ τάφου». Ἐάν ὁ ἀδελφός δέν τόν διέκοπτε, θά συνέχιζε καί τίς ὑπόλοιπες ᾠδές τοῦ Κανόνος.

Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Κίτρους κ. Ἀγαθόνικος εὐρέθη στό «Ὁνάσειο», γιά νά συμπαρασταθῇ στήν ἐγχείρησι τῆς εὐλαβεστάτης ἀδελφῆς του, τότε πού καί ὁ π. Νικόδημος ἐνοσηλεύετο ἐκεῖ. Ἡ συνάντησις τοῦ Σεβασμιωτάτου μέ τόν π. Νικόδημο ἦταν ἀφορμή μεγάλης χαρᾶς γιά τόν π. Νικόδημο ἀλλά καί γιά τόν ἅγιο Κίτρους. Ἐρχόταν καθημερινῶς γιά τήν ἀδελφή του, ἀλλά παρέμενε πολλή ὥρα στόν θάλαμο τοῦ π. Νικο-

δήμου ρουφώντας κυριολεκτικά τά λόγια του. Ἐβλεπε κανείς τότε ἕνα παράδοξο πρᾶγμα: Ὁ Ἀρχιερεὺς νά ἀκούη σιωπηλός ὁμιλοῦντα ἕνα ἀπλό μοναχό. Ἀπόδειξις τῆς ἀγιότητος τοῦ Σεβασμιωτάτου ἀλλά καί τῆς χαριτωμένης ψυχῆς τοῦ π. Νικοδήμου. Αὐτό βέβαια δέν εἶναι ἀφύσικο, ἐφ' ὅσον μόνον οἱ ἅγιοι καταλαβαίνουν τούς ἁγίους. Ἀργότερα ἔλεγε ὁ Ἀρχιερεὺς πρὸς τούς παρευρισκομένους: «Τό πρόσωπό του –τοῦ π. Νικοδήμου– εἶναι σάν τοῦ Χριστοῦλη», μαρτυρία πού ἐπιβεβαίωναν καί πολλοί ἄλλοι.

Τόν π. Νικόδημο ἐπισκέφθηκε στό «Ὁνάσειο» καί ὁ ἐπίσκοπος τῆς ἰδιαιτέρας του πατρίδος, ὁ Μητροπολίτης Πειραιῶς κ. Σεραφεῖμ. Πολύ χάρηκε, ἐνισχύθηκε καί παρηγορήθηκε ἀπό τήν ἐπίσκεψι αὐτή. Συγχρόνως βρῆκε τήν εὐκαιρία νά ἐκφράσῃ τήν εὐγνωμοσύνη του στόν Σεβασμιώτατο γιά τό πολυσχιδές ποιμαντικό ἔργο του στήν Ἐπαρχία του καί νά τόν ἐνθαρρύνῃ στούς πεπαρησιασμένους ὑπέρ τῆς Ὁρθοδοξίας καί κατά τοῦ Οἰκουμενισμοῦ ἀγῶνας του.

Ὅμως πολύ σύντομα ὁ π. Νικόδημος καθηλώθηκε στήν ἐπιθανάτιο κλίνη μέ πολύ ἰσχυρούς πόνους καί βαρεῖα δύσπνοια. Ὅμως ἡ θεολόγος γλῶσσα του δέν ἔπαυε νά κελαηδῇ ὕμνους καί δοξολογίες στόν Θεό. Ἐλεγε μέ φωνή σβησμένη καί συνεχῶς διακοπτόμενη ἀπό τήν δύσπνοια: «Μέ ἐρωτοῦν: “Γιατί π. Νικόδημε ὄλες οἱ συμφορές σέ σένα; Θάνατος τοῦ ἀδελφοῦ, τοῦ πατέρα, βαρεῖα ἀσθένεια τῆς μητέρας, ἀπομάκρυνσις ἀπό τήν ἀ-

γαπημένη σου Μονή, βαρειά και ανίατη ασθένεια;» Και εγώ τούς άπαντώ: «Γιατί πολύ με αγαπά ο Χριστός. Και εγώ πολύ Τόν αγαπώ. Πολύ Τόν αγαπώ» και συνέχισε κλαίων με τά δάκρυα του θείου έρωτος. Λίγο άργότερα πάλι έλεγε: «Μέσα από τόν βυθό της πολυκύμαντης ζωής μου αισθάνομαι χαρά, ειρήνη, δοξολογία, ευχαριστία, ευγνωμοσύνη, τόν Χριστό. Τώρα χαίρω εν τοις παθήμασί μου». Αύτά ήταν και τά τελευταία λόγια του π. Νικοδήμου. Μετά από λίγο ή τρισευλογημένη και χαριτωμένη καρδιά του π. Νικοδήμου έπαυσε να πάλλη.

Ο θάλαμός του γέμισε από τό προσωπικό του Νοσοκομείου. Όλοι έτρεξαν για να διαδηλώσουν με τόν τρόπο τους τόν θαυμασμό και τήν εκτίμησί τους προς τόν ταπεινό μοναχό π. Νικοδήμο, τόν άνθρωπο του Θεού που έθεσε ως στόχο της ζωής του όχι τό ίδιον όφελος αλλά τήν δόξα του Θεού και τήν ανάπαυσι του άδελφοϋ, τόν άνθρωπο που παρά τίς μεγάλες δοκιμασίες του δέν έπαυσε ούδέ επί στιγμής να δοξολογή τόν Θεό, τόν άνθρωπο της ακραδάντου πίστεως και έλπίδος στον Θεό, που έστάλη από τόν Θεό κατά τίς πονηρές ήμέρες μας για να μάς δείξη με τό παράδειγμά του τήν όδό του άγιασμού και της σωτηρίας. Γι αυτό δέν είναι παράδοξο ότι όμολογήθηκε από τούς θεράποντές του ότι «δέν πέρασε άλλος άρρωστος από τό Ώνάσειο σάν τόν Νικοδήμο». Και ο αγαπητός του ιατρός, κ. Γ. Α., μετά τήν Άγρυπνία-κηδεία που έτελέσθη στον Ί. Ναό της Ύπαπαντής του Πειραιά εξέφρασε τήν θερμή επιθυμία

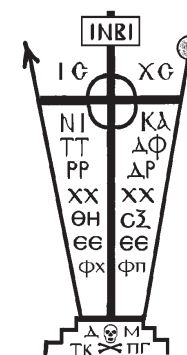
νά συγκεντρώνονται από καιρού εις καιρόν όσοι έγνωρισαν τόν π. Νικοδήμο, για να τόν θυμούνται και να ανανεώνουν μέσα τους όλα αύτά που έζησαν κοντά του. Ο ίδιος σε άλλη στιγμή είχε πεί: «Πολύ μου μιλά στην καρδιά αυτός ο άνθρωπος».

Μετά τήν νυκτερινή άκολουθία στον Πειραιά τό σκήνωμά του μετεφέρθη στην Ίερά Μονή μας, όπου έπανελήφθη ή νεκρώσιμος Άκολουθία.

Τό σκήνωμα του π. Νικοδήμου έναπετέθη στό κοιμητήριο της Μονής προσδοκώντας «ανάστασιν νεκρών και ζωήν του μέλλοντος αιώνος» ή δέ ψυχή του χάρεται και αγάλλεται «έν χώρα ζώντων» και «έν σκηναίς δικαίων», ένθα καταλάμπει τό φώς του Χριστού, τόν όποιο θερμώς έξ όλης ψυχής και καρδιάς ήγάπησε.

Αιωνία σου ή μνήμη, άξιωμακάριστε και αείμνηστε άδελφέ ήμών π. Νικοδήμε!

Ι. Δ. Γ.

ΕΠΙΚΗΔΕΙΟΣ
ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΤΟΥ ΓΕΡΟΝΤΟΣ ΜΑΣ
ΕΙΣ ΤΟΝ ΜΑΚΑΡΙΣΤΟΝ ΑΔΕΛΦΟΝ ΜΑΣ
π. ΝΙΚΟΔΗΜΟΝ ΓΡΗΓΟΡΙΑΤΗΝ

«Στό πάνσεπτο αυτό Καθολικό της Ίερᾶς Μονῆς μας, τό ἔτος 1975, ὁ π. Νικόδημος ἔλαβε τό Μέγα καί Ἀγγελικό Σχῆμα καί ἔδωσε τίς ὑποσχέσεις τοῦ Μεγαλοσχήμου Μοναχοῦ.

Σήμερα, κεκοιμημένος, στήν ἴδια θέσι, μπορεῖ νά κάνη τόν ἀπολογισμό τῆς μοναχικῆς του ζωῆς.

Ὁ ἴδιος, βαθύτατα ταπεινός, ποτέ δέν θά ἐπανελάμβανε γιά τόν ἑαυτό του τούς λόγους τοῦ Ἀποστόλου Παύλου: «τόν ἀγῶνα τόν καλόν ἠγωνίσαι, τόν δρόμον τετέλεκα, τήν πίστιν τετήρηκα, λοιπόν ἀπόκειται μοι ὁ τῆς δικαιοσύνης στέφανος, ὃν ἀποδώσει μοι ὁ Κύριος ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὁ δίκαιος κριτής» (Β΄ Τιμ. δ΄ 7-8).

Ἐμεῖς ὅμως πού τόν ζήσαμε, μποροῦμε νά βεβαιώσουμε ὅτι εἶναι ἄξιος νά εἰπῇ αὐτά τά λόγια στόν Κύριό του.

Ὁ ἀγώνας ἐτελείωσε. Τό μαρτύριον τῆς συνειδήσεως, καί αὐτό ἐτελείωσε. Νομίμως ἤθλησε, καί τώρα στεφανοῦται.

Γι' αὐτό σήμερα συγκινοῦμε τήν λύπη μέ τήν χαρά. Λύπη γιά τόν σωματικό χωρισμό, καί χαρά γιά τήν νίκη τοῦ πολυάθλου ἀδελφοῦ.

Ἐτήρησε τίς εὐαγγελικές ἀρετές: τῆς ἀγάπης, τῆς ταπεινώσεως, τῆς ὑπομονῆς, τῆς πίστεως, ὅπως ἐπίσης καί τίς μοναχικές ἀρετές καί ὑποσχέσεις τοῦ Ἀγγελικοῦ Σχήματος: τῆς ὑπακοῆς, τῆς ἀκτημοσύνης, τῆς παρθενίας, τῆς κεκρουμμένης ἀπό τόν κόσμον ζωῆς.

Ἐπίστευε ὁ μακαριστός ἀδελφός καί ἤλπιζε στόν λόγο τοῦ Μεγάλου Ἀποστόλου: «ἡ ζωή ὑμῶν κέκρυπται σύν τῷ Χριστῷ ἐν τῷ Θεῷ, ὅταν ὁ Χριστός φανερωθῇ, ἡ ζωή ὑμῶν, τότε καί ὑμεῖς σύν αὐτῷ φανερωθήσεσθε ἐν δόξῃ» (Κολ. γ΄ 3-4).

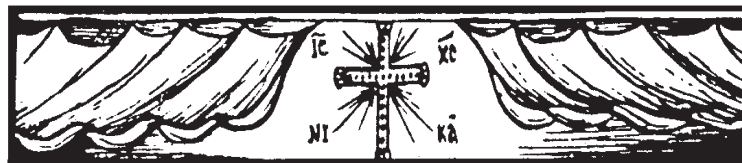
Μακαριστέ ἀδελφέ καί τέκνον ἐν Κυρίῳ, Νικόδημε, κατά τό διάστημα τῆς σταυροαναστασίμου μοναχικῆς σου ζωῆς εἶχες πάντα τήν πτωχή μου πατρική ἀγάπη. Καί σύ ἦσουν γιά μένα καί γιά ὅλη τήν Ἀδελφότητα παράδειγμα ταπεινοῦ Μοναχοῦ πού φλέγεται ἀπό ἀγάπη γιά τόν Χριστό, τήν Ἐκκλησία καί τούς ἀνθρώπους. Ζοῦσες τό μυστήριο τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, καί μάλιστα στίς δύσκολες στιγμές τραγικῶν γεγονότων στήν ζωή τῶν συγγενῶν σου. Νοιώθοντας τήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, ἀνταπέδιδες τήν δική σου ἀφοσίωσι, λατρεία καί ἀγάπη στόν Κύριο.

Τώρα, λυθέντων τῶν δεσμῶν τοῦ σώματος, μπορεῖ ἡ μακαρία ψυχή σου νά χαίρεται πληρέστερα τήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ Πατρός, τήν Χάρι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καί τήν κοινωνία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Εὔχου καί γιά μᾶς, νά τελειώσουμε τόν ἀγῶνα καί νά εὐαρεστήσουμε τόν Κύριο.

Ὅντως, «μακαρία ἡ ὁδός, ἣ πορεύη σήμερον, ὅτι ἡ-
τοιμάσθη σοι τόπος ἀναπαύσεως».

ΕΠΙΚΑΙΡΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΚΑΙ ΘΕΜΑΤΑ

ΟΙ ΣΥΜΠΡΟΣΕΥΧΕΣ ΜΕ ΤΟΥΣ ΕΤΕΡΟΔΟΞΟΥΣ

Τό «Υπόμνημα» τῆς Ἱερᾶς Κοινότητος τοῦ Ἁγίου Ὁρους περὶ τῆς σχέσεως τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μέ τό Π.Σ.Ε. (Φεβρουάριος 2007) ἔτυχε θερμῆς ἀποδοχῆς ἀπό πολλούς Σεβασμιωτάτους Ἀρχιερεῖς, ἀπό καθηγητάς τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν καί ἀπό τόν πιστό λαό. Διήκουσα ἔννοια στό «Υπόμνημα» ἦταν ὅτι τά τελικά κείμενα τῆς Ὁ Γενικῆς Συνελεύσεως τοῦ Π.Σ.Ε. στό Porto Alegre (Φεβρουάριος 2006) δέν ἐπιβεβαιώνουν τίς προσδοκώμενες οὐσιαστικές ἐκκλησιολογικές ἀλλαγές στίς σχέσεις Ὁρθοδόξων καί Προτεσταντῶν στό Π.Σ.Ε., ὅπως ἀπαιτοῦσε ἡ Διορθόδοξος Συνάντησις τῆς Θεσσαλονίκης (1998). Τά κείμενα αὐτά μαρτυροῦν ὅτι ἡ ἐκκλησιολογία πού κατευθύνει τό Π.Σ.Ε. συνεχίζει νά εἶναι ἡ προτεσταντική καί αὐτό τό γεγονός φανερώνει ἀπομάκρυνσι ἀπό τίς ἀρχές τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησιολογίας.

Ἐξ ἀφορμῆς προφανῶς τοῦ «Υπομνήματος» εἶδε τό φῶς τῆς δημοσιότητος τό ἄρθρο τοῦ καθηγητοῦ κ. Βλασίου Φειδᾶ «Τό ζήτημα τῆς συμπροσευχῆς μετά τῶν ἑτεροδόξων κατά τούς ἱερούς κανόνες» (περιοδ. Ἐπί-

σκεψις, 699/30-4-2009). Πρόκειται για άρθρο με ακαδημαϊκό ύφος και με κύριο θέμα τις συμπροσευχές μετά των έτεροδόξων. Υποστηρίζει ότι οι ιεροί κανόνες απαγορεύουν μόνο την συλλειτουργία με τους αίρετικούς και όχι οποιαδήποτε συμπροσευχή. Η άποψις αυτή καταστρατηγεί την αυθεντική έρμηνεία της Όρθοδόξου κανονικής παραδόσεως. Έξαιρετη άνασκευή της επιχειρηματολογίας του κ. Φειδά δημοσίευσε ο π. Αναστάσιος Γκοτσόπουλος στο άρθρο του «Σχολιασμός στο άρθρο του καθηγητού Βλ. Φειδά “Τό ζήτημα της συμπροσευχής μετά των έτεροδόξων κατά τούς ιερούς κανόνες» (Πάτρα, 22-6-2009). Έκφράζουμε την συμφωνία μας με τον π. Αναστάσιο και τίς εύχαριστίες μας.

Σχετικώς πρός τό εισαγωγικό μέρος του άρθρου του κ. Φειδά (τρεις πρώτες σελίδες), πού άναφέρεται επιγραμματικώς στίς όρθοδοξο-προτεσταντικές σχέσεις στό πλαίσιο της οίκουμενικής κινήσεως, πρέπει νά παρατηρήσουμε τά εξής:

α) Η κατάργησις της «οίκουμενικής προσευχής» και ή θεσμοθέτησις των «όμολογιακων» και των «διομολογιακων» συμπροσευχων στίς συνελύσεις του Π.Σ.Ε. είναι μόνον πλασματική αλλαγή. Δέν σημαίνουν πρόοδο πρός την πλευρά της Όρθοδόξου Έκκλησιολογίας, αλλά είναι σημείον έγκλωβισμού στην νοοτροπία της προτεσταντικής εκκλησιολογίας. Πρός επιβεβαίωσιν μεταφράζουμε ένδεικτικά άποσπάσματα από έπίσημο κείμενο πού έγινε άποδεκτό στο Porto Alegre τό 2007: «Μολονότι ή

όμολογιακή συμπροσευχή δέν φιλοδοξεϊ νά την άποδεχθουν όλοι, οί διοργανωταί πρέπει νά φανουν ευαίσθητοι για στοιχειά της παραδόσεως των, τά όποια ένδέχεται νά φέρουν σε δύσκολη θέση τούς παρευρισκομένους, και νά είναι έτοιμοι νά κάνουν περιστασιακές προσαρμογές της συνήθους πρακτικής των. Η όμολογιακή συμπροσευχή πρέπει νά σχεδιασθή και νά τελεσθή με τρόπο άνεκτό από όλους τούς παρόντες, ούτως ώστε αυτοί νά μή είναι άπλως παρατηρηταί» (Τελική Έκθεσις της Εϊδικής Έπιτροπής περι της συμμετοχής των Όρθοδόξων στο Π.Σ.Ε., Παράρτημα Α, παράγρ. 19). Επίσης: «Όλοι όσοι μετέχουμε στην διομολογιακή συμπροσευχή άπολαύομε ισότητος. Ός μετέχοντες στην κοινωνία του Π.Σ.Ε μοιραζόμαστε την πίστι στον Θεό -τόν Πατέρα, τον Υίο και τό Άγιον Πνευμα- και την κοινή δέσμευσι για την ένότητα των Χριστιανων. Είτε κληρικοί ή λαϊκοί, άνδρες ή γυναίκες, άνεξαρτήτως του όμολογιακού μας υποβάθρου, ως συμπορευόμενοι στο οίκουμενικό μας ταξίδι, συμμετέχουμε ως ίσοι στην διομολογιακή συμπροσευχή» (ένθ' άνωτ., παράγρ. 20). Τά σχόλια περιτεύουν!

β) Οί «συγκεκριμένοι εκκλησιολογικοί όροι» (πατριαρχική Έγκύκλιος 1952) και τά «όρθόδοξα κριτήρια» συμμετοχής (Δήλωσις Τορόντο 1950) των Όρθοδόξων Έκκλησιων στο Π.Σ.Ε., στα όποια άναφέρεται ο κ. Φειδάς για νά υπεραμυνθή μιās άξιοπίστου Όρθοδόξου μαρτυρίας στο Π.Σ.Ε., δέν καλύπτουν τίς έπιταγές της Όρθο-

δόξου Ἐκκλησιολογίας γιά τίς σχέσεις μας μέ τούς ἑτεροδόξους. Προφυλάσσουν μέν ἀπό ἑκτροπές τοῦ Π.Σ.Ε. σέ ὑπερβολικά ἀνεκτικές θεολογικές τάσεις (συμμετογή ἀντιτριαδικῶν ομάδων, κατανόησις τοῦ Π.Σ.Ε. ὡς ὑπερεκκλησίας, κ.λπ.) καί σέ ἄκρως ἐκκοσμιευμένες πρακτικές κοινωνικοπολιτικοῦ χαρακτήρος, ἀλλά δέν ἐλευθερώνουν τίς δομές καί τίς δραστηριότητες τοῦ Π.Σ.Ε. ἀπό τήν προτεσταντική ἐκκλησιολογική νοοτροπία οὔτε βοηθοῦν τούς Ὁρθοδόξους ἀντιπροσώπους νά γίνωνται φορεῖς μιᾶς αὐθεντικῆς καί ἀξιοπίστου Ὁρθοδόξου μαρτυρίας. Οἱ συμπροσευχές καί ἡ ἀλληλοαναγνώρισις τοῦ βαπτίσματος τῶν ἐκκλησιῶν-μελῶν τοῦ Π.Σ.Ε. εἶναι δύο μόνο σημεῖα αὐτῆς τῆς νοοτροπίας. Ἡ ἐμφαινομένη σέ ὅλα τά κείμενα τοῦ Π.Σ.Ε. διάκρισις τῶν «ὄρατῶν» ἐκκλησιῶν ἀπό τῆς «ἀοράτου» Μιᾶς Ἁγίας Καθολικῆς Ἐκκλησίας, τῆς ὁποίας ἡ ἀνασύστασις ἐπιδιώκεται διά τῆς «τῶν πάντων [τῶν «ὄρατῶν» ἐκκλησιῶν-μελῶν τοῦ Π.Σ.Ε.] ἐνώσεως», μέσω τῆς ἀλληλοαναγνωρίσεώς των ὡς γνησίων ἐκφράσεων τῆς Μιᾶς Ἁγίας, εἶναι τό μείζον ἐκκλησιολογικό πρόβλημα στίς σχέσεις μας μέ τούς ἑτεροδόξους στό Π.Σ.Ε..

γ) Τά *Desiderata* τῆς Σόφιας (1981) καί οἱ ἀπαιτήσεις τῆς Γ΄ Προσυνοδικῆς Πανορθοδόξου Διασκέψεως (1986) δέν ἔγιναν πραγματικότητας μέχρι τήν Διορθόδοξο Συνάντησι τῆς Θεσσαλονίκης (1998), παρ' ὅτι μεσολάβησαν τά δραματικά γεγονότα τῆς Καμπέρρα (1991), γιά τά ὁποία ἡ Ὁρθόδοξος Ἀντιπροσωπεία, τῆς ὁποίας

ἐπικεφαλῆς ἦταν ὁ Παναγιώτατος Οἰκουμενικός Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαῖος (ὡς Μητροπολίτης Χαλκηδόνος τότε), ἔλεγε στήν διαμαρτυρία της: «Οφείλομεν ὄθεν νά διερωτηθῶμεν: Ἐπέστη μήπως ὁ καιρός, ἵνα αἱ Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι ἀναθεωρήσωσι τὰς σχέσεις των μετά τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν;». Δέν ἦσαν λοιπόν ἀρκετοί οἱ τότε καί ἄλλοτε προκύψαντες λόγοι διακοπῆς τῶν σχέσεων μέ τό Π.Σ.Ε. καί ἔπρεπε νά ἐφευρεθοῦν οἱ καλούμενοι ἀπό τόν κ. Φειδᾶ «συντηρητικοί κύκλοι ὀρθοδόξων» στήν Ρωσία, προκειμένου νά ληφθοῦν οἱ ἀποφάσεις τῆς Θεσσαλονίκης τό 1998;

δ) Δέν εἶναι σωστή ἡ «διαπίστωσις» τοῦ κ. Φειδᾶ ὅτι ἡ διαμαρτυρία κατά τῶν συμπροσευχῶν μέ ἑτεροδόξους εἶναι φαινόμενο τῆς τελευταίας δεκαετίας τοῦ 20οῦ αἰῶνος καί ὅτι ἀφορᾷ μόνο τίς πολυμερεῖς οἰκουμενικές ἐπαφές, ἐνῶ δέν ἔχει ἐκδηλωθῆ παρόμοια διαμαρτυρία γιά τίς συμπροσευχές στούς διμερεῖς διαλόγους. Οἱ διαμαρτυρίες ἦσαν πολλές καί σέ διαφορετικές χρονικές στιγμές τῶν οἰκουμενικῶν σχέσεων. Ἀναφέρουμε ἐνδεικτικῶς τήν εἰσήγησι τοῦ Καθηγουμένου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς μας Ἀρχιμ. Γεωργίου, ὡς λαϊκοῦ θεολόγου τό 1971, τήν ὁποία συνέταξε κατ' ἐντολήν τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Συνδέσμου Ὁρθοδόξων Νεολαίων (Συνέλευσις Ἀθηνῶν, 1970) γιά νά παρουσιασθῆ στήν Συνέλευσι τοῦ Συνδέσμου στήν Βοστώνη (Ἰούλιος 1971). Δυστυχῶς ἡ εἰσήγησις δέν ἀναγνώσθηκε τότε, πιθανῶς

διότι οί υπεύθυνοι του Συνδέσμου δέν ήθελαν νά παρουσιάσουν ένα κείμενο πού άσκοϋσε κριτική στόν οικουμενισμό. Σέ αϋτήν τήν εισηγήσι θίγονται όλα τά προβλήματα πού ταλανίζουν μέχρι σήμερα τίς σχέσεις τών Όρθοδόξων μέ τούς έτεροδόξους τόσο στόν πολυμερή διάλογο όσο και στους διμερείς διαλόγους. Μεταξύ αϋτών τών προβλημάτων είναι οί συμπροσευχές, ή άθέτησις τών Ίερών Κανόνων, ή προαγωγή τών διαχριστιανικών σχέσεων από ομάδα «είδικών του Οικουμενισμού» χωρίς νά έρωτάται ό ευσεβής λαός της Έκκλησίας, και γενικότερα ή απομάκρυνσις από τήν Όρθόδοξο Έκκλησιολογία.

ΤΟ ΠΡΩΤΕΙΟΝ ΤΟΥ ΠΑΠΑ

Περί της Συνελεύσεως της Μικτής Έπιτροπής του Θεολογικού Διαλόγου Όρθοδόξων και Ρωμαιοκαθολικών στην Κύπρο τον Όκτώβριο του 2009, όσον άφορᾷ τον ρόλο του έπισκόπου Ρώμης κατά τήν α΄ χιλιετία, έχουν διατυπωθή σοβαροί φόβοι και τεκμηριωμένες επιφυλάξεις, λόγω τών άντορθοδόξων έκκλησιολογικών προϋποθέσεων πού έχει δημιουργήσει μέ τον Θεολογικό Διάλογο ή παπική διπλωματία και τών άμφιλόγων συμπερασμάτων της Συνελεύσεως της Μικτής Έπιτροπής στην Ραβέννα τό 2007.

Τό συζητούμενο θέμα έχει ιδιαίτερη σοβαρότητα. Δέν επιτρέπεται στους Όρθοδόξους θεολόγους νά ανα-

γνωρίσουν ότι ό έπίσκοπος Ρώμης κατά τήν α΄ χιλιετία είχε κάποιον ιδιαίτερο ρόλο επί παγκοσμίου έπιπέδου, πέραν τών συγκεκριμένων πρεσβείων τιμής πού είχε ως Όρθόδοξος τότε έπίσκοπος, δηλαδή τό νά μνημονεύεται πρώτος στά δίπτυχα και νά έχει τήν πρωτοκαθεδρία στις οικουμενικές συνόδους. Μόνον αϋτά άπαιτεί ή Όρθόδοξος έρμηνεία τών ιστορικών γεγονότων της περιόδου εκείνης, τά όποια δυστυχώς οί παπικοί έχουν παρερμηνεύσει υπέρ ενός παγκοσμίου Πρωτείου του Πάπα.

Έάν οί Όρθόδοξοι θεολόγοι αναγνωρίσουν στόν Πάπα ένα πρωτεϊον μεταξύ τών πατριαρχών της άρχαίας πενταρχίας, πέραν τών πρεσβείων τιμής, οδηγούνται κατ' ευθείαν γραμμήν στην διδασκαλία τών Α΄ και Β΄ Βατικανείων συνόδων και θέτουν τά θεμέλια για νά του αναγνωρισθῆ και τό παγκόσμιο Πρωτεϊον πού έχει σήμερα. Οί Όρθόδοξοι όμως είναι άδύνατον νά τό δεχθούμε αϋτό. Όχι μόνο δέν μπορούμε νά αναγνωρίσουμε στόν θρόνο της Ρώμης τό Πρωτεϊον έξουσίας έφ' όλης της Έκκλησίας αλλά ούτε άκόμη και τά πρεσβεία τιμής, επειδή δέν όρθοδοξεϊ, επειδή τον βαρύνουν πλήθος άντιευαγγελικών δογμάτων και είναι άποκεκομμένος από τήν κοινωνία της Μιάς Αγίας Καθολικής και Άποστολικής Έκκλησίας. Έάν ή ρωμαιοκαθολική έκκλησία δέν άπορρίψη τίς αίρετικές της διδασκαλίες (π.χ. τό Φιλίοκβε, τό Άλάθητο, τήν κτιστή Χάρι), διάλογος περί πρωτείου, άκόμη και περί πρεσβείων τιμής, είναι άνεπίτρε-

πτος. Οί θεολογικοί ακροβατισμοί πού διευκολύνουν ένα τέτοιο διάλογο, ανάγουν έσφαλμένα θεμελιώδη δόγματα, όπως τό Φιλιόκβε, σέ θεολογούμενα, ή συμβιβάζουν τήν αποστολική συνοδικότητα τής Όρθοδόξου Έκκλησίας μέ τό Πρωτεϊόν και τό Άλάθητον του παπισμοῦ. Έτσι επηρεάζουν δυστυχώς Όρθοδόξους θεολόγους και κάμπουν τίσ Όρθόδοξες αντιστάσεις. «Πρέπει νά υπερβοῦμε τούς Άγίους Πατέρας, προκειμένου νά προχωρήσει ὁ Θεολογικός Διάλογος μέ τούς Ρωμαιοκαθολικούς», εισηγήθηκε καθηγητής τής Θεολογικής Σχολής τής Θεσσαλονίκης στήν Ημερίδα του Μαΐου του 2009. Αυτό όμως είναι βλασφημία. Όποιαδήποτε θεολογική συμφωνία οφείλει νά ἔχη τήν θεμελίωσί της σέ ὅ,τι παρελάβαμε από τούς Άγίους Πατέρας.

Η «Θ. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ» ΤΟΥ π. ΚΩΝ/ΝΟΥ ΜΠΕΗ

Έκπληξι και άπορία προεκάλεσε ή «παραλλαγή», τήν όποία επεχείρησε στό ιερό κείμενο τής Θ. Λειτουργίας ὁ π. Κων/νος Μπέης, καθώς και ή τέλεσις τής «Λειτουργίας» αὐτῆς στά σχολεία του Άρσακείου. Άρμόδιος νά επιληφθῆ τής κανονικῆς πλευρᾶς του ζητήματος είναι βεβαίως ὁ οἰκείος Μητροπολίτης και ή Ίερά Σύνοδος τής Έκκλησίας τής Ελλάδος. Έμεῖς ἐδῶ αντιμετωπίζουμε τό θέμα ὡς θέμα πίστεως και πιστότητος στήν Ίερά Παράδοσι τής Έκκλησίας. Και διερωτώμεθα: Ποιά ἀδήριτος ανάγκη ὤθησε στήν εισαγωγή αποσπασμάτων

ἀπό ἀρχαιοελληνικά κείμενα στό κείμενο τής Θ. Λειτουργίας; Ποιός ἔχει τίσ προϋποθέσεις ενός Μεγάλου Βασιλείου ή ενός αγίου Χρυσοστόμου για νά επιφέρη ἀλλαγές σέ αὐτό; Και μάλιστα τί εἶδους ἀλλαγές είναι ή εισαγωγή ὁμηρικῶν φράσεων και πλατωνικῶν αποσπασμάτων; Μήπως τό ἴδιο τό κείμενο τής Θ. Λειτουργίας δέν είναι ένα ἀριστούργημα ἑλληνικοῦ λόγου του 4ου ή και 5ου αἰῶνος; Και τέλος πάντων ἐξέλιπε ὁ σεβασμός στήν ιερότητα τῶν λόγων της, τά ὅποια ἔχουν καθγιασθῆ από τήν χρῆσι τους για τήν τέλεσι ἐπί αἰῶνες τώρα του Μυστηρίου που υπερβαίνει κάθε λόγο και ἔννοια, του Μυστηρίου τής Θείας Εὐχαριστίας;

Πιστεύουμε ὅτι ή «παραλλαγή» ἔγινε χωρίς δόλο ή κακή προαίρεσι, ἀλλά ἦταν ἀποτέλεσμα τῶν πνευματικῶν ἀναζητήσεων του π. Κων/νου Μπέη. Πιθανώτατα δέν ἐγνώριζε τό περιεχόμενο τής «Λειτουργίας» ὄυτε ὁ Σεβασμιώτατος Νικοπόλεως κ. Μελέτιος, ὁ ὁποῖος τόν ἐχειροτόνησε. Πάντως και παλαιότερα ὁ π. Μπέης, ὡς καθηγητής Πανεπιστημίου, εἶχε ἐκφράσει ἀπόψεις που δέν είναι τό βίωμα τής ὀρθοδόξου Πίστεως ἀλλά δείχνουν θρησκευτικό συγκρητισμό. Είναι τώρα εὐκαιρία, μέ ἀφορμή τόν σκανδαλισμό που δημιούργησε ή ἐν λόγω «Λειτουργία» του, νά σκεφθῆ καλλίτερα πῶς θά μπορούσε νά προσανατολίσει τήν πνευματική του πορεία πρὸς ὅ,τι αὐθεντικό και μόνο σωτήριο διακρατεῖ ή Όρθόδοξος Έκκλησία μας.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Μητροπολίτου Προικοννήσου κ.κ. Ίωσήφ

Δεῦτε καί ἡμεῖς συμπορευθῶμεν αὐτῷ καί συσταρωθῶμεν,
ἵνα καί συζηήσωμεν αὐτῷ. (Μέρος 2ον)..... 5

Ἄρχιμ. Πέτρου, Καθηγουμένου Ἱ. Μονῆς Διονυσίου

Διά τοῦτο ἐκτίσω τῇ ταπεινώσει τά ὑψηλά,
τῇ πτωχεῖα τά πλούσια, Πάτερ Ἱεράρχα Νικόλαε27

Ἄρχιμ. Γεωργίου, Καθηγουμένου Ἱ. Μονῆς Ὁσίου Γρηγορίου

Ὁ ἅγιος Γεώργιος μᾶς καλεῖ στήν ἐν Χριστῷ ἐλευθερίᾳ.....30
Συμμετοχή στίς μεθελικιώσεις τοῦ Χριστοῦ38

Ἑόρτια μηνύματα

Χριστούγεννα - Ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐπί γῆς57
Κύριε μείνον μεθ' ἡμῶν.....62

Γέροντος Ἰωακείμ Ἀγιαννανίτου

Ὁρθόδοξη Ρωσσία (Χθές-Σήμερα). (Μέρος 2ον)68

Μοναστική Συνοδεία τῶν Θεομάδων

Ἱερομόναχος Κυπριανός.....81

Ι.Δ.Γ.

Νικόδημος μοναχός Γρηγοριάτης 103

Ἐπίκαιρα γεγονότα καί θέματα..... 125

ΕΚΤΥΠΩΣΙΣ-ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ «ΜΕΛΙΣΣΑ»
ΑΣΠΡΟΒΑΛΤΑ Τηλ. 23970 23-313